

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Збірник сценаріїв соціокультурних заходів

ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІСЯЧНИКА
ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК 2024

*«Читаюча шкільна родина –
стратегічне завдання бібліотеки»*

Одеса
2025

УДК 37.091.3+394.2

336

*Рекомендовано до розповсюдження мережею інтернет методичною радою
Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»*

***Матеріали збірника публікуються за оригіналом рукопису, за достовірність і
точність фактів, цитат, власних імен, статистичних даних та інших відомостей
повну відповідальність несуть їх автори.***

Збірник сценаріїв соціокультурних заходів шкільних бібліотек Одеської області : за матеріалами
336 Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек у 2024 році / за заг. ред. В. В. Мелешко; КЗВО
«Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». – Одеса, 2025. – 113 с.

У збірнику представлені сценарії соціокультурних заходів шкільних бібліотек Одеської області, які спрямовані на популяризацію їхніх документних та електронних ресурсів, з метою підвищення іміджу бібліотек. Видання актуальне для шкільних бібліотекарів, педагогічних працівників, керівників закладів освіти і всіх, хто цікавиться проблемами виховання бібліотечними засобами.

УДК 37.091.3+394.2

ЗМІСТ

Василіогло Ольга ВИХОВНА ГОДИНА «УКРАЇНА НЕПЕРЕМОЖНА ДОПОКИ Є ЖІНКА».....	7
Веліксар Ганна ВІКТОРИНА «ЗНАВЦІ РІДНОЇ МОВИ».....	17
Гай Ольга «МАНДРІВКА КНИЖКОВИМИ МІСТАМИ» БІБЛІОТЕЧНИЙ УРОК ДЛЯ УЧНІВ 6 КЛАСУ.....	27
Гулик Наталія ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ «КНИГА - ВЕЛИКА СИЛА».....	30
Жекова Марія ДИСКУСІЯ «ЩОДЕНЬ ЧИТАЙ – ЩОДЕНЬ НОВЕ..... ВІДКРИЙ!» (3 кл.)	36
Зверева Ліля ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ТА СЛОВНИКИ У НАВЧАННІ ПОМІЧНИКИ.....	41
Земляр Ніна ВІКТОРИНА «Я ЗНАВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ».....	48
Кілат Галина ВЧИМОСЯ ЛЮБИТИ КНИЖКИ. КНИГА - ДИВОВИЖНИЙ САД, БУДИНОК ЖИТТЯ ТА МУДРОСТІ.....	52
Кюсе Ганна КВЕСТ« ТИ НАШЕ ДИВО КАЛИНОВЕ – КОХАНА УКРАЇНСЬКА МОВА!» (до Дня української писемності та мови).....	57
Котенко Ольга СЦЕНАРІЙ ЗАХОДУ ПОСВЯТА В ЧИТАЧІ	

«КЛЮЧ ДО КРАЇНИ ЗНАЇЬ».....68

Литвин Ірина

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС: «МОЯ ІСТОРІЯ ПРО КНИГУ ТА
ЧИТАННЯ».....73

Музика Ольга

БІБЛІОТЕЧНИЙ УРОК «ЯК БЕРЕГТИ КНИГУ».....79

Музика Ольга

ВИХОВНИЙ ЗАХІД-СВЯТО: «ПОСВЯТА
ПЕРШОКЛАСНИКІВ В ЧИТАЧІ»..... 80

Музика Ольга

ЛІТЕРАТУРНА ГРА-СВЯТО:
«ВИБОРИ УЛЮБЛЕНОГО КАЗКОВОГО ГЕРОЯ».....86

Музика Ольга

МАЙСТЕР-КЛАС (УРОК): «РОБОТА З ДОВІДКОВО-
БІБЛОГРАФІЧНИМ АПАРАТОМ(ЯК КОРИСТУВАТИСЯ
СЛОВНИКАМИ, ДОВІДНИКАМИ, ЕНЦИКЛОПЕДІЯМИ)».....89

Нікішина Олена

ВИХОВНИЙ ЗАХІД «КНИЖКА ТВІЙ НАЙКРАЩИЙ ДРУГ».....93

Палка Наталя, Негреску Інна

СЦЕНАРІЙ СВЯТА: «ХЛІБ – УСЬОМУ ГОЛОВА».....96

Соловійова Тетяна

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА «ЦЕ МОЯ РІДНА МОВА»ДЛЯ УЧНІВ 5-6
КЛАСІВ (ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ).....101

Фадєєва Ганна

УРОК-ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ «ЩО ЧИТАЛИ МОЇ БАТЬКИ.....104

Фадєєва Ганна

УРОК-ГРА «ФОЛЬКЛОРНІ ЦІКАВИНКИ.
МОЇ УЛЮБЛЕНІ КАЗКИ».....108

Чилібійська Євдокія

КРУГЛИЙ СТИЛ «КНИГА МУДРИЙ ДРУГ І ПОРАДНИК».....113 ВСТУПНЕ СЛОВО

В Україні триває реформа загальної середньої освіти за допомогою концептуальних положень Нової української школи. Основна мета цієї реформи - змінити підходи до навчання та зміст освіти, для виховання молоді, що здатна інноваційно мислити та використовувати знання, отримані в процесі навчання. Учень Нової української школи володіє динамічним комплексом знань, умінь і навичок, а також сучасним способом мислення, що сприяють його подальшій професійній та особистісній діяльності.

Бібліотеки закладів освіти є ключовими партнерами в реалізації концептуальних положень Нової української школи. Вони стають центрами інноваційних підходів до навчання, підтримуючи вчителів та учнів у освоєнні нових знань та навичок. Сучасні бібліотеки здатні забезпечити доступ до сучасної літератури та ресурсів, активно сприяють формуванню у молоді критичного мислення, творчих здібностей та навичок самоосвіти.

Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек є ініціативою, започаткованою Міністерством освіти і науки України у 2012 році. Його метою є підвищення інтересу до читання серед школярів, розширення їхнього світогляду, розвиток критичного мислення, сприяння зростанню престижності читання як культурної цінності, використання потужного виховного потенціалу української літератури, застосування сучасних підходів до формування навичок читання, обмін досвідом між бібліотекарями, залучення нових користувачів до бібліотек.

У 2024 році під гаслом «Читаюча шкільна родина – стратегічне завдання бібліотеки шкільні бібліотеки м. Одеса та Одеської області активно долучилися до організації та проведення місячника відповідно до рекомендацій, запропонованих Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» та Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського, та разом з педагогічними колективами, батьками та громадськими організаціями області. провели багато соціокультурних заходів, які стали мотивом для укладання збірника.

Ця збірка є результатом злагодженої та натхненної роботи бібліотекарів закладів освіти Одеської області. Тут узагальнено чисельний досвід виховної роботи бібліотек, їхні ініціативи, спрямовані на розвиток бібліотечної справи та підтримку навчального процесу.

Мета цієї збірки - не лише зберегти та передати нагромаджений досвід, а й надихнути інших на впровадження нових ідей та підходів у бібліотечну справу. Сподіваємося, що вона стане цінним джерелом інформації та мотивації для всіх, хто причетний до освіти та бібліотечної справи.

Звертаємо увагу, що у даний збірник увійшла лише частина сценаріїв заходів, більш детально їх можна переглянути за посиланням: <https://drive.google.com/drive/folders/1ZaY7T7YAGUSsIpoJEO38pKrFCzMvqf37?usp=sharing>, для зручності на кожній непарній сторінці нашого збірника розміщено QR-код, який можна використати для приєднання.

Окрім того, зібрано колекцію інформаційних матеріалів на віртуальній дошці Padlet, з якими можна ознайомитись за посиланням: <https://padlet.com/zirka8082/padlet-3dju5xhswvbcpe6>, вона демонструє величезний рівень залученості та таланту бібліотекарів і педагогічних колективів Одеської області у проведенні соціокультурних заходів. Усі рубрики на дошці мають свою унікальність та цінність: відеопроєкти, дитячі малюнки та саморобки, читання поезій, листівки, флаєри, постери, презентації, демонструють зосередження уваги на професійних можливостях бібліотекарів у задоволенні читацьких потреб та інтересів освітянської спільноти.

Щиро вдячні всім бібліотекарям закладів освіти за Ваш внесок у цей змістовний збірник, який стане цінним джерелом інформації, нових знань та професійного натхнення для багатьох освітніх закладів.

Василіогло Ольга,
Олександрівський ліцей з дошкільним відділенням,
початковою школою та гімназією
Городненської сільської ради
Болградського району
Одеської області

ВИХОВНА ГОДИНА
«УКРАЇНА НЕПЕРЕМОЖНА ДОПОКИ Є ЖІНКА»

Слайд №1 «Українка»

Найкраща в світі жінка – українка
У ній сплелись і розум, і краса,
Вона тендітна й ніжна, ніби квітка,
А глибина очей – мов небеса...
Вона уміє бути чарівною,
Та в той же час – і скромна, і проста.
Не зіпсувати косу сивиною,
І зморшкам не затьмарити уста...
Вона і щира, й добра, і мрійлива,
А її голос – чисте джерело.
Вона посеред інших – особлива,
Бо завжди випромінює тепло.
Найкраща в світі жінка - українка!
Вона, немов калини, білий цвіт.
Чи з міста, чи з далекої глибинки
талантами чарує, полонить.
Краса її магічна і глибинна.
Достойна пензля визнаних митців.
Душа відкрита, щира і гостинна,
а розум гідний славних мудреців
Вона слабка і сильна одночасно.
Дочка безстрашних, вільних козаків!
У простоті велична і прекрасна.
Славетна матір доблесних синів

Пісня 1 хв

Слайд № 2 «Українка на синьо-жовтому фоні»

Жінка... Скільки про неї було сказано й написано. Протягом багатьох століть люди оспівували та прославляли в піснях і віршах

образ матері-берегині, коханої жінки, благословляючи її ім'я. Українська жінка – особливий феномен, який не має аналогів у світі. Вона завжди вирізнялася своєю внутрішньою силою та енергією. Українки брали участь в управлінні Європою, створювали витвори мистецтва світового рівня та боролися за свою рідну землю.

Слайд №3 «Українська захисниця з мечем»

У чорну ніч неволі, що тривала століттями, українські жінки знаходили в собі сили зберегти прагнення до волі, почуття гідності, відповідальності за свій народ, за свою родину, за виховання дітей. Ці жінки - прості і скромні, мужні і наполегливі, слабкі і разом з тим сильні духом, роботящі та працелюбні, справедливі і досвідчені. Жінки мудрі та вільні, жінки – рівні у правах та обов'язках з чоловіками, жінки, яка в скрутну годину ставали на захист своєї Батьківщини.

І сьогодні саме українським жінкам буде присвячена наша виховна година, жінкам, які віддали своє життя за Україну, за те, щоб ми могли вільно жити, могли вчитися, бути на цій сцені, радіти весні...

Слайд № 4 «Жінки, які загинули за Україну»

За вікном – ХХІ століття, а за плечима сьогоденної України – вікова історія із здобутками і втратами. В цей час, коли йде війна з російським окупантом, українки поруч із чоловіками стоять на варті нашої держави.

Слайд № 5 «Жінки на фронті»

У ЗСУ разом із добровольцями територіальних громад сьогодні служать близько 62 тисяч жінок. З 2017-го року жінки отримали доступ до всіх бойових та офіцерських посад. І сьогодні парамедики, артилеристки, снайперки, розвідниці, командирки рот і взводів виконують свій військовий обов'язок на передовій та в тилу.

Слайд № 6 «Захисниця (сучасна)»

Жінка в армії може бути командиром БМП, кулеметником, снайпером, водієм, гранатометником, заступником командира розвідки, ремонтником тощо. За даними міністерства оборони сьогодні на полі бою в Україні перебуває найбільша кількість жінок в світовій історії.

Слайд №7 «Українка з серпом та українка з прапором»

Усі імперії, які завойовували нашу країну, щоб послабити її потенціал до спротиву, вживляли в масову свідомість її мешканців шаблон, що ми мирний народ гречкосіїв, і військова справа нам не притаманна. Але цей антиукраїнський міф спростовують визначні сторінки нашої історії та військових перемог, які, власне, цю історію творили.

Споконвіків основну роль у веденні війни відігравали чоловіки, що є цілком закономірним явищем як тоді, так і тепер. Та наша земля знає багато прикладів, коли саме жінки яскраво проявляли себе на полі бою.

Історія жінок-воїнів на нашому терені розпочинається з кочових народів, зокрема сарматів.

Слайд № 8 «Сарматки»

Сарматки були вправними воїнами нарівні з чоловіками. Грецький історик Помпоній Мела зазначав, що сарматські жінки «їздять верхи на полювання з чоловіками і без них, виходять на війну і носять однаковий з чоловіками одяг... жодна дівчина не виходить заміж, поки не вб'є ворога».

Слайд № 9 «Жінка воїн. Київська Русь»

Серед слов'янських племен перші згадки про жінок-воїнів бачимо в згадках візантійського патріарха Никифора, який жив у VII ст. Він зазначав, що під час облоги Константинополя, стягуючи обладунки з мертвих русів, часто бачили під ними жінок з давніми бойовими шрами.

Війна для цих прадавніх українок, швидше за все, була професією, способом і методом заробітку на життя. Можливо, ця традиція мігрувала від варягів, в яких теж було дуже багато жінок-воїнів.

Ну, і звичайно, як тут не згадати княгиню Ольгу, яка була дружиною князя Ігоря, по суті князя варязького походження.

Слайд № 10 «Княгиня Ольга»

Вона мала своє військо, вела війни, зокрема як в помсту за вбивство свого чоловіка, ліквідувала древлянське племінне князівство, а також займалась зовнішньою політикою, що дуже рідко траплялося в тогочасній Європі.

Слайд № 11 «Козачка»

Далі естафету українського жіночого вояцтва перебирає на себе козацька доба. Є ціла низка легенд, які переповідають нам історії про те, як жінка, перевдягнувшись чоловіком, вступала до війська, а потім сама керувала цілою ватагою козаків.

Також, попри усталену думку про те, що жінок на Січ не допускали, є багато свідчень, що жінки в козацьких поселеннях, особливо на кордоні з татарами, володіли значно більшою свободою та впливом на своїх чоловіків, ніж деінде у Європі. Одним з найбільших випробувань для українських жінок став початок Першої світової війни.

Слайд № 12 «Українські жінки часів Першої світової війни»

Історія тих часів зберегла чимало прикладів їхньої мужності. Українки Галичини пішли у військо на рівні з чоловіками, деякі навіть отримали військові звання.

Багато з них брали участь у бойових діях. Є відомості, що у складі легіону Українських січових стрільців воювали понад 30 жінок. Весною 1915 року галицька преса писала про 36 жінок серед стрільців.

Однією із жінок-легенд у цьому списку є Олена Степанів. У 21-річному віці вона припинила навчання в університеті і зі зброєю в руках стала в шеренгу вояків поряд із чоловіками.

Слайд № 13 «Олена Степанів»

Олена - перша в світі жінка, офіційно зарахована на військову службу у званні офіцера, чотар Української Галицької Армії.

Слайд № 14 відео про Олену Степанів

<https://www.youtube.com/watch?v=7r7YD-afnI4>

Слайд № 15 «Війна... Жінка...»

«Війна – справа чоловіча. У війни не жіноче обличчя» – писала білоруська письменниця і журналіст Світлана Алексієвич. Однак у ХХ-му сторіччі участь жінок у війні, причому не тільки як медичного персоналу, але й зі зброєю в руках, стає реальністю.

Жінка і війна... Про це не можна говорити без хвилювання. В грізні роки воєнного лихоліття мати, любляча дружина, сестра чи кохана – нарівні з чоловіками рішуче і відважно ставала на захист своєї країни.

Жінка воювала... Вбивала ворога, який з неймовірною жорстокістю йшов нашою землею, палив і руйнував домівки, знищував усе живе на своєму шляху.

Жіноча частина нашого народу разом з чоловіками, дітьми та людьми похилого віку винесла на своїх плечах всі тяготи Великої війни. Жінки вписали в літопис війни чимало славних сторінок.

Історія ще не знала такої масової участі жінок у збройній боротьбі за Батьківщину, яку було показано в роки боротьби з нацизмом часів Другої світової війни.

Слайд № 16 «Жінки Другої Світової війни»

Домігшись зарахування в ряди армії, жінки та дівчата оволоділи майже усіма військовими спеціальностями і разом зі своїми чоловіками, батьками і братами несли військову службу у всіх родах військ Збройних Сил.

Жінки взяли на себе безліч «чисто чоловічих» спеціальностей в тилу, так як чоловіки пішли на війну, і хтось повинен був стати за верстат, сісти за кермо трактора, стати обхідником залізниць, освоїти професію металурга тощо.

Слайд № 17 відео Жінки у Другій світовій війні. Пишемо історію

<https://www.youtube.com/watch?v=UAyaY3-eFa0>

Слайд № 18 «Жіночі історії Другої світової війни»

За підрахунками істориків, у роки Великої світової війни понад 2 мільйони жінок брали участь у війні, 800 тисяч з яких перебували безпосередньо на фронті. Одна з жінок, що дійшла до Берліна, на стіні рейхстагу написала: “Я, Софія Кунцевич, прийшла в Берлін, щоб убити війну”.

Неможливо розповісти про всіх жінок, які воювали, але хочеться пригадати імена хоча б деяких наших співвітчизниць, які своєю мужністю і безкорисною любов’ю до Батьківщини, усіма силами, інколи ціною власного життя, наближали День Перемоги.

Слайд № 19 «Людмила Павличенко»

Не жіноча доля – вбивати... Але ця жінка вбивала. Ім’я снайперки Людмили Павличенко, уродженки Білої Церкви, під час і після Другої світової війни знали всі. Стрілки всього Радянського Союзу мріяли здобути таку ж славу, як ця проста і дуже прямолінійна жінка.

Друга світова війна розпочалася, коли Людмила проходила практику в Одесі: вже розлучена на той момент четвертокурсниця пішла у військкомат добровільно. Їй було 24, в руках свідоцтво про вміння стріляти, на фронті – катастрофічний дефіцит солдатів. Людмилу одразу зарахували снайпером 25-ї Чапаївської стрілкової дивізії. Її точність, влучність та зір дивували всіх. Подейкували, що в неї була особлива будова очного яблука. Людмила завжди поверталася неушкодженою з найважчих завдань, тікаючи з-під самого носа фашистів. Павличенко вважали заговореною від смерті і після боїв під Одесою і Севастополем назвали «Леді смерть» – за кількість вражених ворожих солдат. Не стало видатної українки 27 жовтня 1974 року. Вже у наш час, у 2015-му, побачив світ художній фільм “Незламна”, присвячений легендарній снайперці.

Слайд № 20 відео про Людмилу Павличенко

<https://www.youtube.com/watch?v=B7ZssuX2twY>

Слайд №21 «Катерина Зеленко»

Катерина Зеленко – льотчиця. Із початком німецько-радянської війни вона, уродженка села Корощино на півночі Житомирщини, воювала на Південно-Західному фронті. 12 вересня 1941 року біля села Анастасівка на Сумщині літак Катерини Зеленко був підбитий, а вона - поранена в плече. Наказавши стрілкові стрибати, сама ж здійснила таран «Мессершмітта-

109». Це був перший і єдиний за всю Другу світову війну повітряний таран, який здійснила жінка льотчиця.

Слайд № 22 «Жінки радянської армії»

Дівчина в сірій шинелі
В куцях, простих чобітках
Йшла, де зривалися шрапнелі,
Йшла з автоматом в руках.
Дівчата в бої йшли крізь ночі,
З калюж умивались дощем,
Їм бачились коси дівочі
Під грізним гарматним вогнем.
Недобрії очі лякали,
І танків боялись в бою.
Але, як чоловіки, вмирили,
Землю обнявши свою.

Слайд № 23 «Жінки ОУН-УПА»

Трагедія українського народу як в роки Першої, так і в роки Другої світових воєн полягала в тому, що українці певною мірою опинилися по «різні сторони барикад», інколи – по різні боки фронту. Одним із феноменів українського національно-визвольного руху стала участь жінок в Організації українських націоналістів та Українській повстанській армії, які воювали на два фронти – проти нацистської Німеччини та проти радянської влади.

Слайд №24 «Олена Теліга»

Кожна жінка боролася за Україну на своїй ниві. Хтось зі зброєю в руках, а хтось і словом. Бо українське слово – це потужна зброя, зброя непереможна.

21 лютого виповнилося 82 роки із дня розстрілу у Бабиному Яру визначної діячки ОУН, поетеси Олени Теліги та її побратимів.

Поетеса, силу слова якої порівнюють з поезією Лесі Українки, народилась у 1906 році. Тривалий час жила в еміграції у Європі, але свій життєвий вибір зробила на користь України, присвятивши боротьбі за її незалежність свій талант і все своє недовге життя.

Слайд № 25 відео про Олену Телігу

<https://www.youtube.com/watch?v=I9O4NF6TvhI>

Слайд №26 «Жінка-військова на фоні прапора»

Важко переоцінити внесок українських жінок в розгром нацистської Німеччини та її союзників у Другій світовій війні. Важкою є історія кожної

української жінки, яка віддала своє життя за Батьківщину та мрію побачити її вільною і самостійною.

З 2014 року Збройні Сили України суттєво змінилися. Поштовхом до змін стала анексія Криму й агресія росії на сході України. Події показали, що українська армія не готова вести повномасштабні бойові дії проти регулярної армії противника. Відтоді щороку в ЗСУ тривали реформи, які охоплювали всі сфери — озброєння, устрій, форма, харчування.

Слайд № 27 «Кількість жінок-військовослужбовців»

До повномасштабного вторгнення рф у Збройних Силах України проходили службу 32 тисячі жінок. Тобто жінки становили сьому частину складу ЗСУ станом на 24 лютого 2022 року.

За словами заступниці міністра оборони Ганни Маляр, 2014 року її відомство зафіксувало перший сплеск — збільшення кількості жінок у ЗСУ. Другий припадає на 2022 рік, після початку повномасштабного вторгнення російських військ на терени України. Тобто жінки теж гостро реагували і реагують на загрози державі і на воєнну агресію, попри досі актуальний патріархальний образ воїна, яким ніби може бути тільки чоловік. Жінки вступали в добровольчі батальйони, волонтерили, мобілізувалися до лав Збройних Сил.

Слайд № 28 відео «Ти підбори змінила на берці»

<https://www.youtube.com/watch?v=Ka0KqsbZF2Y&t=106s>

Слайд №29 «Жінки, які загинули за Україну»

Нині в Збройних силах України тисячі наших незламних жінок перебувають на військових посадах та у зоні бойових дій. Серед них є снайпери і командири, а також Герої України.

Але, на жаль, війна не буває без втрат... За даними минулого 2023 року із загальної кількості 24,5 тисяч загиблих та померлих українських воїнів є 146 жінок-військових.

У нас йде війна і знову убиті...

Загинула жінка у розквіті літ.

А їй би ще жити, дітей народити,

Малих українців красивих, як цвіт.

Жінки на війні, бо вони таки сильні.

Щоб зцілити рани, рука в них легка.

На фронті: кохані, жінки-берегині.

Промовить хтось тихо: "Це доля така!"

Слайд №30 «Інна Дерусова»

Чийсь історії вже відомі, про когось знають менше. Усі вони – героїні. І кожна особиста історія – це історія України.

Слайд №30 «Інна Дерусова»

Першою жінкою, яка отримала звання Героя України посмертно стала Інна Дерусова. Медик загинула на полі бою, рятуючи військових. У Мукачево на її честь назвали вулицю. Інна народилася у Кривому Розі, а загинула під Охтиркою. Вона закінчила Тернопільський національний педагогічний університет, втім стала медиком – пішла працювати після вишу і так залишилася назавжди у медичній сфері. Медиком пішла на Помаранчеву Революцію Гідності у 2013 році – рятувала поранених людей з кулів снайперів, а у 2015 добровільно вступила до лав Збройних Сил України і стала бойовим медиком, сержантом медичної служби у зоні АТО..

Відважна, людяна, самовіддана, Інна Дерусова настільки гідно й вправно виконувала свої обов'язки, що у 2021 році Указом Президента України з нагоди Дня Сухопутних військ України отримала медаль «Захиснику Вітчизни».

Коли почалося повномасштабне вторгнення, пані Інна вже була в строю – під Охтиркою на Сумщині. Разом з нею воював син у тому ж підрозділі й рідний брат на Запорізькому напрямі. 12 березня 2022 Інні Дерусовій посмертно присвоїли звання «Герой України» з відзначенням орденом «Золота Зірка». Ця нагорода дається за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі.

А ще пані Інну нагородили медаллю за саможертвність та любов. І ця нагорода – наче символ її душі.

Слайд №31 відео про Інну Дерусову

<https://www.youtube.com/watch?v=4Ucs0hQLsvo&t=734s>

Слайд №32 «Катерина Носкова»

В історію нашої незалежної держави червоною ниткою вписані імена всіх українок, які віддали найдорожче – своє життя, захищаючи рідну землю. Серед більш як сотні цих імен є й імена наших землячок, які ми не в праві забувати та про яких ми маємо знати й пам'ятати.

Катерина Носкова народилася 23 квітня 1989 року у Знам'янці на Кіровоградщині. Вона була світлою, доброю, відповідальною, сильною і життєрадісною. Захоплювалася спортом, любила готувати та їздити мотоциклом. Після школи закінчила професійно-технічне училище, отримала диплом кондитера, встигла попрацювати в кафе. А потім

влаштувалася на пошту й розвозила в будь-яку пору на мотоциклі пенсії у віддалені села.

А ще жила душа в душу зі своїм чоловіком Любомиром, виховувала синочка Тимофія й навіть хотіла вступати до військового училища. Але її мріям стати курсанткою не судилося справдитися. Коли в Україну прийшла війна, вона — звичайна дівчина — не всиділа вдома. Катерина свідомо стала на захист своєї країни. У лютому 2015-го добровільно, вслід за чоловіком, призваним за мобілізацією, пішла в армію й вирушила на Донбас у район проведення АТО.

Вона й сама хотіла жити... Виховувати сина, кохати й бути коханою, будувати військову кар'єру. Але встигла стати справжньою захисницею та віддати життя за Україну. Каті було лише 26... В останній бій напросилася сама. Потрібно було виносити поранених з поля бою. Двох врятувала, та почався мінометний обстріл. Катерина Носкова загинула від розриву міни разом з третім бійцем, якому намагалася допомогти. Це сталося 16 серпня 2015 року поблизу м. Горлівка Донецької області. Залишилися син, чоловік, батьки та старша сестра. Похована 19 серпня 2015 року в Знам'янці Кіровоградської області. За особисту мужність і героїзм Катерину Володимирівну Носкову посмертно нагородили орденом «За мужність» III ступеня та відзнакою «Народний Герой України». А на фасаді Знам'янської загальноосвітньої школи, де навчалася відважна Героїня, на її честь встановили меморіальну дошку.

Слайд № 33 відео про Катерину Носкову

<https://www.youtube.com/watch?v=GHFom8ry8DA>

Слайд №34 «Жінки, які загинули за Україну»

Слайд №35 «Валентина Макаренко»

На Харківщині 9 січня 2024 року під час виконання бойового завдання загинула захисниця з Кропивницького Валентина Макаренко. Їй було 23 роки. У 2015 році дівчина переїхала та проживала в Києві, навчалася в Київському національному університеті культури і мистецтв.

Валентина Макаренко народилась у Кропивницькому та провела тут своє дитинство. З першого по восьмий класи навчалась у гімназії №9, була учасницею ансамблю "Глорія".

З початку повномасштабної війни займалась волонтерством. 6 вересня 2022 року на Харківщині загинув її 47-річний батько Віталій Філіпов з позивним "Патон". Після його смерті вона відкрила на честь нього благодійний фонд.

Перед тим, як їхати на передову, вона на полігоні пройшла курси медичної підготовки. У неї була ціль на фронті – виносити поранених та рятувати їм життя. Потім сказали, що вона ще має вивчитись на кулеметницю. І вже звідти її відправили на Харківський напрямок, де загинув тато. Її МРІЯ БУЛА СПІВАТИ, АЛЕ ЗАЛИШИЛАСЯ ЛИШЕ МРІЄЮ.

Слайд № 36 відео про Валентину

<https://www.facebook.com/reel/793288122811119>

(https://www.youtube.com/watch?v=2_NLD73wvLs)

Слайд №37 «Жінки, які загинули за Україну»

Чесні, щирі, незламні, українські жінки руйнують усі гендерні стереотипи та власним прикладом доводять, що для них немає нічого неможливого. Ці жінки ніколи не обирали війну. Але їм не залишили вибору люди, які не вміють нести нічого, крім війни. Ці жінки були сильні, бо вміли захистити і себе, й інших.

Ми не забудемо їх ніколи! Їх пам'ятатимуть завжди!

Дякуємо кожній захисниці та кожному захиснику за Батьківщину!

Це наше всенациональне горе — втрата синів і дочок неньки-України...

Вічна пам'ять загиблим, світлим українським життям!

То ж вшануймо їх хвилиною мовчання.

Слайд № 38 відео Хвилина мовчання

(<https://www.youtube.com/watch?v=0JCEYBRcavs>)

<https://www.youtube.com/watch?v=5nm2ujjsAMs>

Слайд № 39 «Україна непереможна допоки є жінка»

Сьогодні весь світ спостерігає за несамовитим і героїчним опором української нації, яка тримає оборону всієї Європи. Незламні жінки, які народжують, годують, моляться, кохають, наближаючи нашу Перемогу.

Слайд №40 Українські захисниці

Українські жінки неймовірні: міцні духом, витривалі, стійкі, а водночас, надзвичайно красиві, сповнені ніжності й доброти. З такими красивими й сміливими бійцями ніякий ворог нам не страшний! Тож буде Перемога! Буде Україна! Така ж прекрасна, сильна і незламна як українські жінки, що її боронять!

Слайд №41 «Божже, храни Україну»

Всім захисницям нашої Батьківщини ми бажаємо міцного здоров'я, щастя, перемоги та мирного життя у вільній країні.

Нехай доля буде прихильна до вас, а здоров'я ніколи не підводить. Втілення у життя всього бажаного, здійснення мрій та найшвидшого повернення додому.

А світла пам'ять про тих українських жінок, які віддали своє життя за Україну нехай назавжди залишається в нашій пам'яті та серцях.
Дякуємо вам за увагу.

Веліксар Ганна,
Олександрівський ліцей
з дошкільним відділенням,
початковою школою та гімназією
Городненської сільської ради
Болградського району
Одеської області

ВІКТОРИНА «ЗНАВЦІ РІДНОЇ МОВИ»

Мета:

Освітня: розширити знання учнів про українську мову; показати її красу та багатство за допомогою поетичного слова, українського фольклору.

Розвиваюча: розвиток логічного мислення, збагачення словникового запасу.

Виховна: виховувати любов до рідної мови, свого народу, рідної землі.

Обладнання: вишивані рушники, книжок, малюнків, презентація

План заходу

Вчитель:

- Доброго дня! Здрастуйте! Шановні друзі! Привіт! Вітаю Вас! Мої щирі вітання! Доброго здоров'я! Добридень! Мої шанування!

Багата і барвиста мова українського народу. Мова - це краса нашого життя, - наше майбутнє.

Мово моя рідна, українська мово,
Солов'їна пісня, ньеньки колискова...

Ніжна і ласкава, сонячна й чарівна,
Ти звучиш повсюди, мово моя рідна.

Світ захоплюється українською мовою, яка належить до першої трійки наймилозвучніших мов земної кулі.

У 1934 році на конкурсі мов у Парижі українська мова була визнана поряд з французькою і перською як найкраща, найбагатша мова світу. За мелодійністю українська мова займає друге місце серед мов світу, поступаючись лише італійській

Щасливі ми, що народились і живемо на такій чудовій землі, багатій і мальовничій. Україна! В одному тільки слові бринить музика. І кожне слово у мові співає...

Послухай, як чудово
Звучить українська рідна мова.
Яка співуча й мелодійна,
Як пісня мамина – спокійна.

слайд „Мова. Вона одна у нас така”. Вона одна у нас така”.

У мови є і серце, і вуста,
І є ім'я красиве – УКРАЇНА.

(Зараз послухаємо пісню, яка називається «Україночка»)

Звучить пісня „Україночка” (муз. Г.Татарченка, сл. А. Демиденка).

Сьогоднішній захід ми присвячуємо нашій рідній українській мові. Саме тій мові, якою ми розмовляємо, пишемо, читаємо

Пропоную сьогодні пригадати, що ви знаєте про нашу рідну мову, і позмагатися, взявши участь у вікторині **»Знавці рідної мови«**.

З'являється дівчина – королева Мова

Королева Мова: Я наука непроста, хоча й цікава,

В королівстві я живу слова і забави,

І в свою майстерню мовну,

Доки ви зі мною,

Мовних скарбів пребагато

Візьмете з собою.

В подорож, у гру вас кличу

До складних завдань.

Тож не зрадьте, любі діти,

Моїх сподівань.

Вчитель:

Отже, королева Мова вас покликала у гру.

Дві команди: »Козаки« і »Українки« будуть змагатися сьогодні у мовознавчому турнірі.

А зараз гра цікава в нас –

Вам вдачі, 4 клас!

Зберіть усі знання і сили,

Згадайте все, що ви учили.

У змагання з друзями вступаєте

І в чесній грі перемагайте!

• Але команди не тільки покажуть нам знання, вони підготували свої вітання, бо вони справжні шанувальники рідного слова.

Представлення команд

(Слайд «Вас вітають дівчата –українки»).

Слово Українкам

Ми –дівчата з України

и розумні і кмітливі.

Любимо ми нашу мову,

І вивчаєм рідне слово

(Слайд „Вітання від козаків”).

Слово Козакам

Гей, козаче – козаченько,

Тай хоробре серденько,

Ой, міцні в нього руки –

Ворогам для науки!

У нас є високошановне журі, яке буде підраховувати отримані бали і після кожного конкурсу та в кінці змагання зробить підсумки і визначить команду-переможницю.

Девіз нашого змагання:

- Хто любить, знає рідну мову, тому вона веміхнеться.
- Солодке слово «перемога» нелегко всім дається.
- Хто мову шанує свою, хай той переможе в бою!

Отже, перевіримо ваші знання української мови та української усної народної творчості загалом.

1. Конкурс для капітанів. (Слайд)

Бліц – турнір. (За кожную відповідь 1 бал)

Капітану команди «Українки»

1. Слова, які пишуться з великої букви – це... (власні назви)
2. Утворити іменник від слова *мовити*. (мова)
3. Назвіть одним словом: блюдо. відро, глечик, тарілка, макітра.

(посуд)

4. Як називають дитину корови? (теля)
5. Утвори дієслово від слова *письмо*. (писати)
6. Як називають людину, що пише вірші? (поет)
7. Скільки у слові складів? (стільки голосних звуків)
8. Хто автор вірша «Садок вишневий коло хати» (Шевченко)
9. Мова нашого народу - ... (українська)
10. Яка частина слова стоїть між префіксом і суфіксом? (корінь)

Капітану команди «Козаки»

1. Як називають твори, написані римою? (вірші)
2. Яка буква не позначає жодного звука? (Б).
2. Назви одним словом: лавка, стіл, шафа. скриня. диван, табурет. (меблі)
3. Як називають дитину свині? (поросля)
4. Як на письмі позначають подовження приголосних звуків? (двома буквами)
5. Назви одним словом: кеди, чоботи, черевики, валянки, сандалі. (взуття)
6. Як називають казки, створені народом? (народні)
7. Утвори іменник від слова *співати*. (спів)
- **Які твори мають початок «Жили - були...»? (казки)**
8. Що ми чуємо: звуки чи букви? (звуки)

Капітани працюють ми з вами пограємо в гру.

Вчитель

Є в нашій мові слова пречудові:

Гарні звертання, слова-привітання.

Треба їх добре нам пам'ятати

І повсякденно у мові вживати.

«Доброго ранку!» і «Доброго дня!» -

Не забувай говорити щодня.

А як збираєшся спати лягати,

Не забувай «На добраніч!» сказати!

Слово чарівне відкриє нам казку.

Лише скажи тепло й ніжно - «Будь ласка!»

«Прошу», Пробачте» і «Будьте здорові!»

Музика лине у кожному слові.

Ще й усміхнися при цьому чарівно.

Все, як у казочці, зміниться дивно.

Настрій поліпшиться, стане приємно,

Кожен до тебе всміхнеться взаємно.

Гра «Я скажу, а ти продовж»

Тане навіть крижана брила від слова теплого («Спасибі»)

Зазеленіє старий пеня, почує тільки («Добрий день»)

Якщо більше їсти не в силах, скажемо кухареві («Спасибі»)

Коли нас сварять за витівки, говоримо: («Пробачте», «Будь ласка»)

І у Франції, і у Данії на прощання говорять: («До побачення»)

2.Конкурс «Комплімент». Гра «Чарівний пень»

(Пеньок-стілець ставлять посередині).

Діти промовляють: (Слайд)

«Хто між нами красивіший?

Хто між нам щасливіший?

Швидко нам відповідай .

чарівний пень сідай!»

(Діти говорять тому, хто сидить на пеньку, компліменти про його якості, вчинки, зовнішній вигляд).

Не бійтесь говорити компліменти,

Та спробуйте добром засіять ниву,

Даруйте посмішку усім інтелігентно,

Щоб кожен поряд з вами став щасливим.

До гарного слова нам треба звикати,

Щоб мова була як дзвінке джерело.

Подумай сім раз, перед тим як сказати,

Щоб слово твоє людям радість несл

(Жюрі перевіряє завдання капітанів)

3.Фізкультхвилинка «Веселка»

А знаєте скільки слів – синонімів можна підібрати до дієслова «говорити»?!

Ні? Тоді відкриваємо для всіх аукціон «Хто більше?».

«Аукціон слів - синонімів до слова говорити “Хто більше?”»

Вищують, речуть, розмовляють, оповідають, теревенять, патякають, цідять, галакають, швартоять, твердять, балакають, бовкають, щебечуть, лепечуть, бесіднують, говорять, гомонять, кажуть, свідчать, гуторять, теревенять, висловлюються, мовлять.

ВІДЕО «Мова і Суржик»

Казки, діточки, ви знаєте, впевнена, що всі ви відгадаєте.

Вікторина «Казки від Бабці Параски...»

1. Не тримали сина й доні

У своїх вони долонях.

Тож пішов дідусь у ліс,

Деревиночку приніс.

У колисочку поклали,

Бабця нічку колихала,

А на ранок в ній синочок

Та й відкрив розумні очка.
Як же зветься це хлоп'ятко,
Любі хлопчики й дівчатка?

(«Івасик-Телесик»)

2. Це маленька горошина
Принесла в родину сина.
Мав таку цей хлопець силу,
Що зміюку підкорила.
Визволив сестру, братів,
Простить зради не схотів,
То ж пішов у світ блукати,
Долі кращої шукати.
Відгадайте без підказки,
Із якої герой казки?

(«Котигорошко»)

3. Дівчина, хоч і кривенька,
Роботяща, моторненька,
Як гніздо її спалили,
То з качками полетіла.
Всі ви знаєте цю казку,
То ж назвіть її, будь ласка!

(«Кривенька качечка»)

4. У лисички розкошує
Спить у ліжку і жирує.
Цей котюра ну й доскоцький!
А назвав себе...

(«Пан Коцький»)

5. Ця брехуха – і рогата,
І баньката й бородата.
Обдурила свого діда,
Принесла в родину біди,
Хату в зайчика украла,
Жити в домі цьому стала.
Добрий рак її прогнав
І зайчика врятував.
Як же звати цю рогату

Вередуху бородату?
(«Коза-Дереза»)

6. Він любив пісні співати.
Від звірят усіх тікати.
Скік! Тут був, і вже – нема!
І шукать його – дарма!
Та лисичка його з'їла,
Ба! Таки перехитрила!
(«Колобок»)

7. Хто журавлика вітав,
Ще й кашкою пригощав?
Пригадайте-но, будь ласка,
з якої герой казки?
(«Лисичка та Журавель»)

8. Це який такий бичок,
Не простий – а третячок,
Дуже, дуже він був ловкий,
Упіймав ведмедя, вовка,
Зайчика, а ще – лисичку,
Хоч і сам він невеличкий.
Допоміг і бабі, й діду
Пережити їхні біди
. («Соом'яний бичок»)

КОНКУРС «Мовне асорті»

Питання для команди «Україночки»:

1. Скільки букв в українському алфавіті? (33)
2. які питання відповідає Р.в.? (Кого? Чого?)
3. Скільки голосних звуків в українській мові? (6)
4. Яка частина мови не належить ні до самостійних, ні до службових частин? (Вигук)
5. Скільки звуків у слові «кущ»? (4)
6. Яка буква в українській мові не має відповідного звуку? (Ь)
7. Рід іменника «сирота». (Спільний)
8. Головні члени речення. (Підмет і присудок)

9. Назвіть знак, що позначає роздільну вимову. (Апостроф)
10. Розділ науки, який вивчає звуки. (Фонетика).

Питання для команди «Козаки»:

1. Назвіть слова з префіксом *прі-*. (Прізвисько, *прі*рва, *прі*звище)
1. Скільки звуків у слові «день»? (3)
2. Як називається частина слова без закінчення. (Основа слова)
4. Скільки голосних звуків в українській мові? (6)
5. Слова, що мають спільний корінь? (спільнокореневі)
6. Що стоїть на початку слова перед коренем? (префікс)
7. Розмова двох осіб? (діалог)
8. Слова з протилежним значенням (антоніми).
9. Лексичне значення слова – це... (те, що слово означає).
10. Розділ науки, який вивчає звуки. (Фонетика).

КОНКУРС «Словникар» «ДОПИШИ ВІРШИКА»

ЇЖАЧОК

Ходить лісом їжачок,
В нього шубка з... (ниток, дроту, колючок)
ЩО ЙІ СНИТЬСЯ?

Вночі їй завжди півник сниться.

Вона не курка, а... (гуска, ворона, лисиця)

НА ПРОГУЛЯНКУ

У неділю на Хрещатик

Квочка вивела... (голубів, курчаток, вівців)

ХТО ТАКА?

Великі очі й голова.

Не Колобок це, а... (слон, сова, коза)

РИБАЛКА

Ярослав на камінь сів,

Ловить в річці... (шук, карасів, мух)

РОЗУМНИЦЯ

Має Галя добру звичку

Класти книги на... (вікно, підлогу, полицю)

МАЙСТЕР

Меблі, двері й чобіток

Ремонтує... (голка, ложка, молоток)

ЛІСОВЕ ТАКСІ

По дорозі жук повзе,
На спині листок... (фарбує, малює, везе)

А ЯК У НИХ

Є ім'я у мене і в сестрички,
А щеня і котик мають... (рибу, клички, назву)

НОВИЙ ГЕРОЙ

Їжак згорнувся у клубок.
– Я, – каже, – не їжак, а... (піріжок, булочка, Колобок)

В кожному рядку вірша відкинути зайві синоніми і залишити тільки той, який допоможе розказати про свою мрію у віршованій формі.

МРІЯ

Як виросту – збудую (дім, хату, оселю),
Поставлю, колесо (приладнаю приб'ю, прикріплю).
А там я поселю (крилату, летючу, літаючу)
Лелечу клетітну (родину, сім'ю, пару)
Нехай розводиться, (селиться, гніздиться)
По всіх деревах і (будинках, хатах, оселях)
Нехай мені щоночі (здається, сниться, ввижається)
Що я літаю, наче (пташка, птиця, птах).

Спробуємо потренуватися добирати риму.

По долині жук повзе,
На спині жука ... везе.

Облизала кішка кришку
І пішла ловити ... мишку.

Я поклала спати кішку
У м'яке котяче ... ліжко.

Ворона вчила солов'я:
-Співай, сусідо мій, як ...я.

Їжак ожину в лісі їв
І слухав пісню ... солов'їв.

Пожовтів і пересох
На городі цар ...горох.

До землі зігнулась гілочка,
Як по ній пробігла ... білочка.
Собі мама купила праску,
А мені новорічну ... маску.

Ярослав у човен сів,
Ловить в річці ... карасів.

Обережним будь, Іванку,
Не розбий з варенням ... банку.

Має Галя добру звичку
Класти книжку на ... полицку.

КОНКУРС «ВІДПОВІДІ У СЛОВАХ»

Відповіді на ці запитання можна знайти у словах.

1. Яку квітку бачив хлопчик, коли лежав у гамаку?
2. Що їв касір під час обідньої перерви?
3. Як називається водойма, де купається влітку Марічка?
4. Що вилили з цистерни на залізничну колію?
5. Що побачив Карлсон, який спав на даху?
6. Яку страву любить тракторист?
7. Хто налякав кородеву у лісі?
8. Що зламав цап об поріг?

ВІДЕО «Мова єднання» . Флешмоб

/нід музику виходять діти із словами у руках/

Учні (кожен по одному слову)

Ніжна, мила, світанкова,
Ясна, чиста, коліскова,
Мелодійна, дзвінкотюча,
Дивна, радісна, співуча,
Лагідна, жива, казкова,
Красна, чарівна, шовкова,
Найдорожча, добра, власна,

Мудра, сонячна, прекрасна,
Солов'їна, барвінкова,
Всі разом (піднімають букви)

УКРАЇНСЬКА МОВА!

Обіцяєм: Рідну Мову
Будем завжди шанувати!
Що почули - пам'ятати!
Ти - як зірка світанкова,
Українська наша **МОВО!**

Думаю, що ваші серця запам'ятали слова про багатство, мелодійність української мови — нашої гордості. Мови, якою ми розмовляємо, думаємо, без якої не мислимо свого існування.

Гай Ольга,
Бранкованівська гімназія
Чогодарівської сільської ради
Березівського району
Одеської області

«МАНДРІВКА КНИЖКОВИМИ МІСТАМИ» БІБЛІОТЕЧНИЙ УРОК ДЛЯ УЧНІВ 6 КЛАСУ

Мета: Ознайомити дітей зі шкільною бібліотекою, правилами користування бібліотечними книгами. Виховувати почуття поваги і шанобливого ставлення до книги.

Обладнання: Книжкові виставки, плакат «Права і обов'язки читачів».

Хід уроку

I. Організація учнів.

II. Вступ до уроку.

Вступне слово бібліотекаря:

Сьогодні ми завітали до шкільної бібліотеки. Що ж означає слово «бібліотека»? Подумайте, яке слово вам нагадує «бібліотека»? Так, Біблія. Всі ми знаємо найвідомішу книгу «Біблія». Біблія означає - книга. А бібліотека – це приміщення, де зберігаються книги. Бібліотека дуже схоже на невеличке затишне місто. І я вас запрошую в подорож чарівними вуличками нашого книжкового містечка.

III. Оголошення теми та мети уроку.

Отже, тема нашого сьогоднішнього уроку: «Мандрівка книжковим містом»

IV. Вивчення нового матеріалу.

В нашому містечку, як ви бачите, вузькі вулички з високими будинками. Порахуйте, будь ласка, скільки поверхів вони мають? Так, шість. Це книжкові стелажі. На кожному з них по шість полиць. На цих стелажах розмістились книги українських письменників. Назвіть, кого з українських письменників ви знаєте? Ось тут розташувались книги, написані М.Вовчком, М.Коцюбинським, Л.Українкою, Т.Шевченком. На цих стелажах чекають на своїх читачів книги, написані російськими письменниками, далі письменниками інших країн.

Завітаємо в гості до одного з будинків. Бачите, як гарно оформлено цього стелажу. Мабуть, в цьому будинку свято. Прочитайте, що на вгорі на стелажі написано? (Діти читають: «Світ навколо тебе») Це - книжкова

виставка для дітей. Бачите, книжки тут яскраві, в них багато ілюстрацій, здається ніби кожна книжечка посміхається і говорить: «Прочитай мене, будь ласка, я дуже багато цікавого тобі розповім». На кожній полиці зібрані книги на одну тему. Прочитайте їх назви, (діти по черзі читають рубрики виставки). З назви «Державні символи України» ми можемо дізнатися, що на цій полиці зібрані книги, в яких йдеться про гімн, прапор, герб - символи нашої держави. А як ви думаєте, про що розповідається в книгах цієї полицки з назвою «Співай, прекрасна наша мово»? (діти відповідають)

Фізкультхвилинка

- Подивіться уважно на верхній лівий кутик обкладинки книжки. Ви бачите декілька цифр і літер. Це адреса книжки. І кожна книжечка стоїть строго на своєму місці згідно цієї адреси, чекає на свого читача. Як ви після школи кожного дня приходите додому, так і книжка, коли її прочитають, за допомогою бібліотекаря знову вертається, згідно адреси на те саме місце, звідки її брали. Отже в бібліотеці книжки не можна переставляти, бо вони тоді заблукають. Запам'ятайте, це одне з головних правил бібліотеки: не переставляти книги на полицях.

Ось ми підійшли до стелажів, де мешкають книги для найменших. Це найкрасивіші, найгарніші книжки. Як дбайлива матуся вдягає дочку чи синопка в найкращу сукню чи костюм, зав'язує бантики, чистить черевички, так і письменники і художники, створюючи книжки для вас, малята, вклали багато праці, творчості, любові. Чи подобаються вам ці книжки? Які книжки є у вас дома? Де вони зберігаються?

А тепер ви отримаєте бібліотечні книги на свій формуляр і через тиждень обов'язково їх повернете назад до бібліотеки. Записують і повертають книги на абонементі.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

Давайте нагадаємо правила користування бібліотечними книгами. Щоб правила не забувались у нас в бібліотеці є такий великий плакат «Права і обов'язки читачів» (Діти по черзі читають пункти плакату). Обіцяєте виконувати ці правила.

VI. Підсумок уроку.

Ось і завершилась наша мандрівка чарівним книжковим містом. Ви побачили, як багато книг в бібліотеці, дізналися, що книжки стоять на полицях стелажів, роздивились книжкові виставки, нагадали бібліотечні правила, отримали книжки. Що ж вам сподобалось в нашій мандрівці? До нової зустрічі.

Гулик Наталія,
Торосівська гімназія
Затишанської селищної ради
Роздільнянського району
Одеської області

ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ «КНИГА - ВЕЛИКА СИЛА».

Актуальність теми виховного заходу:

Розвивати читацьку самостійність молодших школярів, оскільки саме рівень сформованості навичок самостійної роботи з книжечкою є передумовою інтелектуального та духовного зростання учня.

Мета: *формувати читацьку компетентність, прийомів самостійної роботи з різними видами дитячих книжок, довідковими матеріалами, умінь здійснювати пошук, добір потрібної інформації. Розвивати інтерес дітей до художньої літератури. Виховувати любов і бережливе ставлення до книги.*

Завдання: *основним завдання є розширення кола дитячого читання; формування читацької самостійності учнів, спрямування школярів на вибір доступних їм книжечок з власної ініціативи, на пошук серед них тих, які найбільшою мірою можуть задовольнити пізнавальні інтереси учня.*

Бібліотекар. Дуже добре, коли у людини багато друзів. З другом можна поділитися як радістю, так і бідою. Справжній друг ніколи не підведе, завжди прийде на допомогу.

Сьогодні ми з вами поговоримо про незвичайного друга, дуже мудрого, який не вміє говорити, але навчає нас розумним наукам, розповідає цікаві історії, веде до Країни знань. Це – книга.

Учні:

Свято книги зазвучало
В нашій школі, як сигнал.
Свято книжчене настало
І ми всі прийшли у зал.

В кожному домі, в кожній хаті -
У містах і на селі,
Хто навчився вже читати,
Має книжку на столі.

І найменшенька дитина,
Що не вміє ще читать,
Ледь колисочку покине -
Просить книжку прочитать.

Дружба з книгою - це свято,
Не було б його у нас,
Ми б не знали так багато
Про новий і давній час.

Книги дружать з дітворою,
Полюби їх у житті -
І улюблені герої
Стануть друзями в путі.

Сторінки книжок завітних
Всіх нас доброму навчать -
Працювати, і учитись,
І Вітчизну шанувать.

Бібліотекар. Впродовж усього життя ми звертаємось до книжок. З дитячих років книжка допомагає пізнати і зрозуміти світ, що нас оточує. Казки, веселі та сумні вірші, оповідання про сміливих людей, про таємниці природи. Про все розповідає книжка.

Учень

Книжка завжди стане у пригоді.
Її порад нам не злічить.
Кажуть про книжку в народі:
Мовчить, а сто дурнів навчить.

Бібліотекар. Наш народ здавна поважав книгу і склав про неї багато прислів'їв і приказок:

Учні

- Золото добувають із землі, а знання – із книг.
- Книга – твій друг, без неї, як без рук.
- Хто багато читає, той багато знає.
- Книга вчить, як на світі жить.
- З книгою подружишся – розуму наберешся.

- Книга – ключ до знань.
- Одна книга – тисячі людей навчає.
- Читання – ось краще навчання.
- Книга добру навчить, від дурного відверне.
- Книги читати – усе знати.
- Книга – джерело знань.

Бібліотекар. Що не кажіть, а найкращі книжки – це казки. І скільки б їх не читав, хочеться ще. У мене в руках торбинка. В ній – загублені речі з казок.

Подивимось, чи є серед вас кмітливі,
Чи вам мої загадки по силі!

Вікторина «У світі казок»

Бібліотекар. А знаєте, дітки, часом книгам буває лячно. Вони дуже бояться таких дітей, як у наших віршах і частівках.

Послухайте уважно. Я сподіваюся, що серед вас таких діток немає.

Вірші

У Скворцова Гриші
Книги найбрудніші,
Всі вони патлаті,
Порвані, горбаті.
Ну, немає в них лиця:
Без початку, без кінця.
Палітурки, як ганчірки.
Ті книжки ридають гірко.
Бився Гришка з хлопчачками,
Він розмахував книжками,
Дав Мишку по голові –
Замість книжки стало дві.

Книжка скаржилась Мар'яні:
Я у тебе не в пошані.
Звідкіля це на мені
Плями сині та масні?
Подивися, от сторінка:
Намальована хатинка,
Під хатинкою маля
І написано: «Це я»
Люди скажуть:
«Ой чия ти?»

Як тепер тебе читати?
Скільки ми читали книг,
А не бачили таких!»

Частівки

Чого в Галі від образи Читанка ридає?
Бо вона на ній із гірки по снігу з'їжджає.

Все трудився наш Андрійко, вчительку не слухав,
Намалював в книжці буквам і очі, і вуха.

Чи ви чули від Наталі останні новини,
Що вона бере книжки руками брудними?

Ой, сміялися книжки з Юри, хай він знає!
В третім класі по складах він книжки читає.

Лежить в ліжку наш Павло, вдає, що читає.
Але то він малюночок в книжці розглядає.

Якби учні свої книги як друзів любили,
То вони ще багатьох розуму б навчили.

Бібліотекар. Від своїх поганих господарів, які зовсім не бережуть підручники: псують їх, рвуть листки, кидають їх, книги дуже сильно хворіють. І доводиться їх лікувати у лікарні. У спеціальній лікарні для книг, книжковій лікарні.

Сценка

- І от одного разу прийшла до лікарні дуже покалічена книга і попросила допомоги. *(Біля столу стоїть лікар в білому халаті)*

Книга:

Я бідна книга, на шматочки
Мене порвав один хлопчик!
Я хочу до вашої лікарні.
Кажуть, що лікарі тут дуже гарні.
Мене бідну пожалійте,
І почистіть, і зашийте,
І підклейте на славу,

І одягніть у оправу.

Лікар:

Бідна ти, моя каліко,
І хто ж тобі заподіяв стільки лиха?
Але сам я тобі не допоможу,
Я по Ножиці поспішу.
Ножиці, не лежіть,
Книгу лікувати допоможіть.

Ведуча. Прийшли Ножиці, стали книгу оглядати, як їй допомогти, гадати.

Ножиці:

Шкода тебе, книжечко гарна,
Хтось понищив тебе намарно.
Але без клею нам не обійтись.
Гей, Клею, не стрибай,
До нас біжи, допомагай!

Ведуча. Прибіг Клей, стали книгу оглядати, як їй допомогти, гадати.

Клей:

З ніжки на ніжку стрибаю,
Книжку лікувати допомагаю.
Всі дірочки, сторіночки приведу до порядку.
Та щоб все привести до ладу,
Я ще гумку гукну.
Ходи, Гумко, поспіши,
Нам книжку лікувати допоможи.

Ведуча. Прибігла Гумка, стали книгу оглядати, як їй допомогти, гадати.

Гумка:

Я Гумка, хочу вам сказати,
Щоб всі ці неподобства не сміли писати.
Щоб наша книжка стала ще гарніша,
Треба покликати обгортку.
Ходи, Обгортко, поспіши,
Книжці нашій допоможи!

Ведуча. Прибігла Обгортка, стали книгу оглядати, як їй допомогти, гадати.

Обгортка:

Я така гладенька й ніжна.
Я оберігаю всі книги на світі.

Але для повного порядку
Книзі потрібна ще й закладка.
Гей, Закладко, поспіши,
Нам допоможи.

Ведуча. Прибігла Закладка, стали книгу оглядати, як їй допомогти, гадати.

Закладка:

Я дуже потрібна, друзі, вам.
Нелегко без мене книжечкам.
Бо діти сторінки обривають,
Якщо мене в книжку не закладають.

(Діти імітують операцію над столом. Чути слова: тампон, перевірте тиск, скальпель, зажим)

Ведуча. Подивіться, ну й дива!
Книжка стала, як нова!

Книжка:

Дякую всім, хто в Книжчиній лікарні працює,
Хто нове життя книжкам дарує.
Пам'ятайте, як книжці болять.
Таке лікування їй надайте:
Папір, клей, ножиці беріть,
Обгорніть і все погане зітріть.
Бо книжка велику цінність має,
І хай кожен її читає!!!

(Входить Хлопчик, від якого втекла книжка.)

• Книжечко люба, вибач мені. Я тебе дуже-дуже люблю і не буду більше ображати.

Ведуча. Якщо, хлопчику, любиш її дуже-дуже, то прочитай і запам'ятай правила поведження з книгою. І ви, діти, теж слухайте і запам'ятовуйте.

(Хлопчик читає правила поведження з книгою і коментує):

1. Беріть книгу чистими руками. (О, а я їх ніколи не мию. А ви?)
2. Не перегинайте книжки. Від цього випадають сторінки. (А ви теж перегинаєте, як я?)
3. Не кладіть у книжку олівців та інших предметів. Від цього вона рветься. (А я кладу. А ви?)
4. Не загинайте листків. Користуйтеся закладками. (А в мене їх немає. І не було ніколи.)

5. Не читайте книжки під час їжі – можете забруднити її. (А я читаю. А ви?)

6. Щоб книга довго служила вам, обгорніть її. (У мене жодна книга не обгорнута. А ваші книги обгорнуті?)

Ведуча. Ну що, хлопчику, запам'ятав правила? А ви, дітки, запам'ятали?

У наших книжок є свій дім, звідки вони прийшли до нас – шкільна бібліотека.

А господар в книжковому домі – бібліотекар.

Бібліотекар. Діти, з чого виготовляють книги?

Так, книги виготовляють з деревини. Але треба десятки років чекати, щоб з маленької насінини виросло велике дерево. Спиляти його, подрібнити на заводі, зварити паперове тісто, з якого виготовлять папір.

А щоб з паперу виготовити книжку, треба скласти гарні вірші, оповідання. Надрукувати на книжковій фабриці, намалювати ілюстрації. *(Можна зробити презентацію)*

Ви бачите, діти, скільки праці треба докласти, щоб виготовити книжку. Бережіть книги. Вони потрібні не лише вам, а багатьом учням, котрі придуть вчитися після вас.

Жекова Марія,

бібліотекар Олександрівського ліцею
Городненської селищної ради
Болградського району
Одеської області

ДИСКУСІЯ

«ЩОДЕНЬ ЧИТАЙ – ЩОДЕНЬ НОВЕ ВІДКРИЙ!» (3 кл.)

Мета: розвивати в учнів зацікавленість до читання книг; довести, що читання книг – це насолода і відпочинок; розкрити зміст значення книги, як «джерела знань»; виховувати бережливе ставлення до книги та бажання користуватися посібниками для збагачення своїх знань; любов до книжок; розвивати пам'ять, логічне мислення.

Обладнання: вислови відомих людей про книгу, вузлики на пам'ять про те, як читати книгу, як її шанувати, презентація.

Вступне слово вчителя

Дорогі діти! Сьогодні ми з вами проведемо розмову про книгу. Розмова у нас буде цікавою, якщо ви будете активними співрозмовниками.

Тож я запрошую вас до спілкування на тему: «Щодень читай – щодень нове відкрий».

Вчитель. Шановні діти! Ви знаєте, що є такий вислів:

„Скажи мені з ким ти дружиш, і я скажу тобі, хто ти?”

З таким же правом можна сказати:

„Скажи мені, що ти читаєш, і я скажу тобі, хто ти”.

- Книга – унікальне творіння людства. Ми не можемо уявити своє життя без книги. Книги – наші постійні супутники. Книга – джерело знань для школяра, студента, кожної людини. Книга – наш найкращий порадник у всіх життєвих ситуаціях і для школяра, і для старших. Недарма в народі кажуть: *книга вчить як на світі жити; хто багато читає, той багато знає.*

- Скільки книг треба прочитати, щоб бути освіченим, розумним, мудрим, щоб пізнати світ? Цього ніхто не знає. Читати потрібно все життя. *Вік живи, вік учись.*

- Любов до книги з дитинства і продовжується все життя.

- Людина, яка вміє і любить читати – щаслива людина. Навколо неї завжди багато розумних, добрих і вірних друзів. Друзі ці – книги.

- Чи є в нашому класі учні, яких можна назвати справжніми книголюбамі?

- Все життя книга допомагає нам вчитись, працювати, жити.

Бесіда

- Чи любите ви книги?

- А чому ви їх любите?

- Про що можна дізнатися з них?

- Де ми беремо книжки?

Що означає слово «бібліотека»?

Саме слово „бібліотека” грецького походження, а перекладається так „біблію” – книга, а „тека” – зберігання. Отож, це місце, де зберігаються книги.

- І в нашій школі є бібліотека. Як звать нашого бібліотекаря?

- Книга вселяє в нас любов до рідної України, повагу до інших народів, інтерес до їхньої культури, виховує почуття патріотизму. Вона навчає рідної мови, розкриває красу поетичного слова. Книга вчить нас бути чесними і працьовитими.

- Недарма ж народ каже, що у *Землі супутник — Місяць, а у людини — книжка.*

А воно і справді так. Адже улюблену книжку люди завжди беруть із собою в далекі мандри, бо вона зігріває своїм теплом, мудрими порадами, щирістю. Бо книжка — твій друг, без неї як без рук. Космонавти, наприклад, брали книжку з собою в космос і вона допомагала їм у польоті.

То як книжку не любити, коли вона і навчає, і допомагає, і радить, і бажання виконує. Усе на світі людина з книжок черпає. ***Хороша книжка яскравіша за зірку.*** З книжкою не буває скучно, ***вона завжди розважить і звеселить.***

Книга — кому розвага, а кому — навчання.

Чому? Бо наші підручники — теж книги, але вони створені не для розваги, а для навчання. І в кожного учня мають бути завжди під рукою, тому й називаються підручники. Вони діляться з нами своїми знаннями, роблять дітей розумними. **Із книгою потоваришуєш — розуму наберешся.** Ми зі своїх підручників з року в рік розуму набираємося

Тепер ви зрозуміли, навіщо людям книжки?

Так. Із них люди дізнаються про все на світі, книжки допомагають людям зробити своє життя кращим і світлішим. А яку силу має книга в людському суспільстві. Правду кажуть, що **золото добувають із землі, а знання — із книги.**

- А зараз добиратимемо останнє слово кожного другого рядочка й разом придумаємо вірш про книжку.

Книжки у світі різні є
І в кожній ім'я ... *(своє)*.
А люди всі книжки читають
Тому і розум світлий ... *(мають)*.
За розмірами книги є тоненькі,
Малі, великі і... *(товстенькі)*,
Гіганти і мікроскопічні
Прозові є і... *(поетичні)*.
Всі на Землі книжки чудові,
Є історичні й ... *(наукові)*.
Поради є в книжках практичні.
Книжки бувають — ... *(фантастичні)*.
З малюнками є і без них,
Й такі, що викликають ... *(сміх)*.
Бувають енциклопедичні,
Є з нотами книжки — ... *(музичні)*.
У книжках казки й оповідання,
І різні для дітей ... *(завдання)*.

Книжки-розгортки є і звичні,
 А в них малюнки ... (*симпатичні*).
 Усякі є, а як інакше?
 Є для дорослих, є — ... (*дитячі*).
 Про радість є й про горе-лихо,
 Є для навчання, є — для ... (*втіхи*).
 Їх для людей — силенна-сила,
 А би читати їх... (*хотіла*)
 Якщо дитина їх читає,
 Вона уже багато ... (*знає*).
 Тож перечислим їх таки?
 Бо ж є ще різні... (*словники*),
 Тлумачні, фразеологічні,
 Є словники ... (*орфографічні*),
 Математичні, тематичні,
 Фізичні є та ... (*юридичні*),
 Літературні є чудові,
 Є історичні,... (*довідкові*).
 І кожний з них такий багатий,
 Щоб більше нам з тобою ... (*знати*).

Вправа «Закінчи прислів'я»

1. Дім без книги, що день без ...(*сонця*);
2. Книжка мовчки все ..(*розкаже*);
3. Хто більше читає, той (*більше знає*);
4. Книга вчить, як (*на світі жить*);
1. Книга корисна, коли її(*читають*);
2. Розум без книги, що птах (*без крил*);
3. Книгу читають не очима, а (*розумом*);
4. Книги - ключ до (*знань*);

«Назви слова –родичі»

Книга, книжка, книжечка, книжковий, книгарня, книголюб.- Хто такий книголюб? (*відповіді - припущення дітей*)

ЗАГАДКИ ПРО КНИГИ

Я все знаю, всіх учу,
 А сама завжди мовчу.
 Щоб зі мною подружитися,
 Потрібно грамоті вчитися

(Книга.)

Є листок, є корінець.
А не кущ і не квітка.
Немає лап, немає рук.
А приходять в будинок як друг.
На коліна до мами ляже,
Про все тобі розкаже.

(Книга.)

Хоч не капелюх, а з полями,
Не квітка, а з корінцем.
Розмовляє з нами
Всім зрозумілим мовою.

(Книга.)

Сама мала, а розуму надала.

(Книга)

Мови не має, а у кого побуває - той багато знає.

(Книга, газета, журнал.)

Біля стіни великий і важливий
Будинок стоїть багатоповерховий.
Ми на нижньому поверсі
Всіх мешканців прочитали вже.

(Книжкова шафа.)

Зовні дивишся -
Дім, як дім,
Але немає звичайних мешканців у нім.

В ньому цікаві книги
Стоять рядами тісними.

На довгих полицях
Вздовж стіни
Вмістилися казки старовини,
Як називають цей дім?

Спробуй відгадай!

(Бібліотека.)

Правила збереження книжок

1. Необхідно берегти книжки, тримати їх у хорошому стані.
2. При користуванні книгою не слід робити поміток на її сторінках, загинати по корінцю. Треба користуватися спеціальною закладкою чи листівкою.
3. Не варто вкладати між сторінками зайві предмети.

Вчитель: *Отож, шануймо, бережімо, читаймо книги, бо у них мудрість, розум, знання людства, які створювалися впродовж тисячоліть. Книга – найбільший винахід людства.*

ФІЗХВИЛИНКА

«Моя книжечка»

Я навшпиньки зараз стану,

Свою книжечку дістану, (на носочки, руки вгору)

Буду книжечку гортати

Та малюнки розглядати (імітація гортання книжки)

А у ній живуть чудові

Герої всі казкові: (імітація рухів казкових героїв)

Вовчик, зайчик, їжачок,

Рак, солом'яний бичок,

Колобок. Сірко, Жар-птиця,

Мишка. Півник і Лисиця.

Підсумок уроку

Зверєва Ліля,
опорний заклад
Бородінського ліцею з дошкільним відділенням,
початковою школою та гімназією
Бородінської селищної ради Болградського району
Одеської області

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ТА СЛОВНИКИ У НАВЧАННІ ПОМІЧНИКИ

Мета уроку. Дати учням загальні відомості про довідкову літературу, розкрити її значення в житті людини, навчити користуватися словниками, довідниками, енциклопедіями. Допомогти дітям проникнути у світ нового і цікавого. Прищепити любов, навички та інтерес до читання довідкової літератури.

*Не бійся заглядати у словник.
Це тиший яр, а не сумне провалля»
Максим Рильський*

Хід уроку.

Бібліотекар. Читаючи книгу, газети, журнали, слухаючи радіо чи телевізор, спілкуючись з друзями чи дорослими, ви, напевне,

зустрічали цілі вирази або окремі слова, значення яких вам незрозумілі. Тоді, звичайно, виникає потреба в'яснення їх значення. Постає питання: до яких книг звернутись у таких випадках, де знайти відповідь? Звичайно, можна запитати батьків, вчителя. Простіше всього можна звернутися до інтернету, але куди корисніше і цікавіше знайти потрібну інформацію самому.

Найточніше і найкраще пояснення на поставлене запитання дадуть вам довідкові видання, які є в кожній бібліотеці. Що ж це за книги?

Прошу звернути вашу увагу на стелаж, який має назву «Довідково-інформаційний фонд». На перший погляд може здатися, що тут стоять ті самі книги, що й на інших стелажах. Але це враження помилкове. Бо саме тут зібрані й упорядковані книги, які за змістовними ознаками призначені для швидкого і якісного задоволення інформаційних потреб читачів. Різні за тематикою і цільовим призначенням ці книги є обов'язковою частиною бібліотечного фонду.

Високо цінував словникові видання відомий український поет Максим Тадейович Рильський. В його поетичній скарбниці є прекрасний вірш «Мова». У цьому вірші як прекрасна порада для нас звучать такі слова: «Не бійтесь заглядати у словник: це пишний яр, а не сумне провалля». М.Т. Рильський оповідає нібито про прості, але разом з тим такі необхідні речі. У нашому випадку – це словники. Поет знайшов для висловлення своїх думок таке прекрасне словесне втілення, яке є своєрідним епіграфом для нашого уроку.

А відомий український письменник Дмитро Білоус присвятив цілий вірш одному із видів словників. Давайте разом пригадаємо що це за вірш? («Глумачний словник»)

Сьогодні ми познайомимось з вами з довідковою літературою. А що означає слово «довідкова»? Як ви гадаєте від якого слова воно утворилося? (Довідатися, довідка)

Довідкові книги – це видання, які допомагають нам про щось дізнатись, уточнити якість поняття. Навіть найрозумніша людина в світі не може пам'ятати великі події сучасного та минулого, численні дати, цифри, факти, правопис складних слів. Доповнюють пам'ять людині книги – словники, довідники, енциклопедії. Ці книги не читають від першої сторінки до останньої, а звертаються в разі потреби.

І. «Буває, що слово відоме давно,
А знає не кожен, що значить воно.
І тут у пригоді стає визначник
Скарбів наших мовних-

Тлумачний словник»

Бібліотекар. У нашій бібліотеці є декілька таких словників. Найбільший – тлумачний словник Володимира Даля. Це явище виняткове, єдине, цікаве не тільки за змістом, а й за будовою. Словник складається з 4-х книг. Виданий у 1955 році, але не втратив своєї цінності і до наших днів.

«Словник» у перекладі з латини означає «колекція слів». Дуже точна назва. Правда ж? Адже словник і є колекцією слів. Словник – це зібрання слів, розміщених в алфавітному порядку. Словники почали укладати з практичних потреб, з необхідності пояснити застарілі, незрозумілі слова іншої мови, чи невідоме правильне написання слова.

Словники нам допомагають:

Орфографічні - не помилитись у правопису складного слова

«Частіше до нього заглядайте

І труднощів уникайте»;

Тлумачні - роз'яснюють, розкривають значення слова

«Буває, що слово відоме давно,

А знає не кожен, що значить воно.

І тут у пригоді стає визначник

Скарбів наших мовних – тлумачний словник»;

Словники – перекладачі, які перекладають слова з однієї мови на іншу;

Етимологічний словник

«Етимологічний словник

Походження слів пояснювати звик.

З якої мови слово прийшло

І що в ній означає

Яке значення у нашій мові має?»;

Фразеологічний – допомагає висловлювати думку дотепно, влучно

«Словник фразеологічний:

Дотепний, веселий, незвичний.

Хто до нього заглядає,

Влучну точну мову має».

«Правильно і чітко висловлювати думки,

Вміло користуватися рідним словом.

Для цього послужить Короткий

Словник української мови»

Погляньте, в моїх руках такий словник. Основна його мета - дати коротке пояснення найбільш вживаних слів. Адже в сучасній українській

літературній мові виникають певні труднощі при написанні багатьох слів(бібліотекар в цей час бере різні словники, що є в бібліотеці і показує учням)

«Ось в цьому словнику
Слів тисяч аж 120.
Та не потрібно вам лякатись,
Бо строго, як за заповітом,
Стоять слова за алфавітом»
(Знайомство з іншими словниками)

«Ще є словник Фразеологізмів,
Є словник Діалектизмів,
Є словник Антонімів.
Ось словник Синонімів-братів,
А ще й Іншомовних слів»

Думаю, що цікаво і корисно буде для вас інформація.

Учитель. А зараз практична робота. На що потрібно звернути увагу, шукаючи слово в словнику?

1 завдання. Вставити пропущені букви в словах. Подумайте до якого словника потрібно звернутися?

2 завдання. Знайди у словнику первісне значення слова і звідки воно пішло.

Бібліотекар. Діти, а для чого ж слід заглядати в словники? Відповіді дітей:

- Не помилитись у правописі слів.
- Дізнатися про походження слова.
- Висловлювати думку дотепно, влучно.

Бібліотекар. А ще наші друзі – помічники:

Допомагають проникати у світ цікавого, нового;

- Поповнюють ваш словниковий запас;
- Збагачують ваше мовлення.

Виявляючи природну допитливість, ви часто ставите перед батьками, вчителями безліч складних запитань, на які вони не завжди можуть відповісти.

Наприклад:

- Коли з'явилися і зникли динозаври?
- Як вимірювали час у давнину?
- До якої книги слід звернутись?(Відповіді учнів)

Бібліотекар. Слово «енциклопедія» з'явилося в Греції і означало «інструкції на всі випадки життя». У сучасних енциклопедіях всі слова

розташовані в алфавітному порядку, так що в них легко знайти потрібне слово. А ось автори стародавніх енциклопедій розташовували слова на свій смак. Так, автор найпершої енциклопедії розпочав книгу з розповіді про Бога та янголів, а закінчив описом квітів, ароматом духів. Найстародавніша енциклопедія «Природнича історія», яка дійшла до наших часів, написана Плінієм ще в першому столітті до нашої ери в Римі. Найбільшою енциклопедією була третя китайська енциклопедія. Вона складалася з 5020 томів. Залежно від змісту енциклопедії поділяються на універсальні (охоплено багато галузей тем) і галузеві (присвячені певній темі).

Цінним додатком в енциклопедії є те, що до тлумачень слів є ілюстрації, схеми, фотознімки.

Учень

«Про планети хочеш знати,
Про зірки, тож будь знайомий.
Бери в руки ти сміливо
Словник Юного астронома
Скажіть, кого із вас цікавлять
Чудеса різні технічні?
Хто хоче знать про літаки?
Про кораблі нові космічні?

Про двигуни і про машини,
Що шиють одяг із тканини.
Про ті станки, що нам хліб печуть?
Розповість вам всім про них
Юного техника словник»

Учитель. Діти! Потрібно запам'ятати, що основна структура всіх словників спільна. Слова розташовуються в алфавітному порядку. Щоб відшукати необхідну інформацію, необхідно знайти сторінку з літерою, з якої починається розшукуване слово і, будь ласка, читайте відповідне пояснення.

Давайте з вами пограємо: послухайте анотацію та подумайте, яку потрібно вибрати енциклопедію:

— Найцікавіші факти про братів наших менших. Мешканців лісів, степів, тропічних джунглів та льодових просторів відкриють вам свої секрети. Дізнатися про турботливих татусів пінгвінів та ласунок колібрі.

Дотепні малюнки і фотографії перетворять читання книжки на захопливу подорож континентами (Велика енциклопедія тварин)

— Юні читачі дізнаються про зародження Всесвіту, дивовижні галактики, зірки та планети, про комети та астероїди іще про багато інших цікавих речей. Отриманні знання допоможуть у старших класах при вивченні фізики і астрономії (Астрономія і космос)

— Діти, вам потрібно знайти пояснення слів, використовуючи не менше трьох джерел. Пояснення цих слів може бути в багатьох енциклопедіях (карта, гальма, авіація, клімат)

Учениця. Цікаво знати, що у другій половині X століття у Багдаді жив халіф Візир-ас-Сахід. Він дуже любив читати. Його бібліотека нараховувала майже сто тисяч книг. Більшу частину свого життя халіф провів у військових походах, і за ним всюди пересувався караван з його книгами. У каравані було чотириста верблюдів, які йшли за порядком букв в алфавіті, і караванники – бібліотекарі могли швидко знайти потрібну книгу. Це був своєрідний каталог.

Бібліотекар. Окрім згаданих енциклопедій, діти, є ще «Дітям про все на світі», «Велика енциклопедія допитливих», дитячі енциклопедії про тварин, рослини та інші. Ці книги можуть бути використані як цікавий додатковий матеріал під час навчання. Кожна книга висвітлює певну тему і дає відповіді на безліч твоїх запитань.

Учитель. **Сподіваюсь, що ви розумієте, наскільки цінними і необхідними у житті школяра є енциклопедичні видання.**

Бібліотекар. Крім енциклопедій до книг довідкового характеру належать довідники. Довідники – це видання, що містять короткі відомості наукового характеру з певного питання. Відомості в довідниках розміщуються також в алфавітному порядку.

Вони бувають із різних галузей знань та допомагають у навчанні.

«Ось таке у нас багатство!

Довідкове ціле братство.

А зараз ми в історію поринем,

В століття те, де вперше їх створили»

Учень 1. У нашій країні словники «незрозумілих слів» з'явилися ще в часи Київської Русі. Сказати сьогодні вам мушу таке: спочатку всі відомості у так званих словниках розміщувались без будь – якої послідовності. А вже з XVI століття слова стали розташовувати за алфавітом (азбукою). Їх почали називати «азбуковими».

Учень 2. А я хочу досвідчити про те, що енциклопедії створювались ще у Стародавньому Китаї у XII – X столітті до нашої ери. Слово «енциклопедія» в перекладі з грецької мови означає «коло знань».

Учень 1. У XVIII столітті в Європі з'явилась «Енциклопедія», автором якої був відомий письменник, філософ Д. Дідро. Він залучив до створення своєї «Енциклопедії» багатьох прогресивних письменників і вчених того часу.

Учень 2. У 1890 році у Петербурзі вийшов «Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона», який налічував 62 томи та ще й 4 додаткові томи. Тут було зібрано статті з усіх галузей знань світу. Цей словник був високо оцінений як довідкове видання і в наш час теж має велике значення.

Бібліотекар. В наш час виходять з друку сотні назв літератури енциклопедичного характеру. Одні з них містять відомості з різних галузей знань(універсальні). До них відносяться: Українська енциклопедія. З окремих галузей знань: Географічна енциклопедія України, Літературна енциклопедія України.

Закріплення вивченого.

Виконання тестів

- Що належить до довідкової літератури?
 - Довідники і словники;
 - енциклопедії, журнали, газети;
 - словники, енциклопедії, довідники
- У якому словнику можна знайти значення слова?
 - Орфографічному;
 - тлумачному
 - етимологічному.
- Яке слово у перекладі з грецької означає «коло знань»?
 - енциклопедія;
 - словник;
 - загадка.
- Видання, що містять короткі відомості наукового характеру з певного питання. Бувають із різних галузей знань та допомагають у навчанні (довідники)

Бібліотекар. Довідкова література дуже корисна й потрібна не тільки вам, а й вчителям, батькам. Треба дружити зі словниками, енциклопедіями. І ніколи не соромитися заглянути в книгу. Недарма в народі кажуть «З книгою подружишся- розуму наберешся».

Земляр Ніна,
бібліотекар ліцею №7
Подільської міської ради
Подільського району
Одеської області

ВІКТОРИНА «Я ЗНАВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

***Мета.** Розширювати знання дітей про рідну українську мову, про її значення у житті кожного з нас. Сприяти розвитку естетичних почуттів, навчати дітей слухати. Розвивати уяву, мислення, пам'ять, спостережливість. Виховувати прагнення досконало знати правильну літературну мову і навчитися нею говорити.*

***Обладнання:** наочність, музика.*

Хід

I. Організаційна частина

1.Привітання

Встаньте, дітки, всі рівненько,
Посміхніться всі гарненько.
Посміхніться всі до мене,
Посміхніться і до себе.
Привітайтеся: Добрий день!

2. Розкриття теми вікторини

- Діти, послухайте уважно вірші та скажіть про що вони.

1) Буква до букви -

І виникло слово.

Слово до слова -

Звучить рідна мова.

2) Мово рідна, слово рідне,

Хто вас забуває,

Той у грудях не серденько,

А лиш камінь має.

3) Разом із щастям і журбою

Зеленим листом шелестить,

У небі ясним над водою

Нам рідна мова мерехтить.

- Діти, так про що ці вірші? (Про мову)

Так. Сьогодні нашу вікторину ми присвяtimo нашій рідній українській мові.

II. Основна частина

1. Знайомство з командами.

Ми поділимося на 2 команди. 1 ряд – перша команда «Знайки», 2 ряд – 2 команда «Розумники».

Давайте скористаємося нагодою продемонструвати свої знання. Будьте уважними, спостережливими, кмітливими й сміливими. Пам'ятайте: тільки дружба допоможе вам дістатися щасливого кінця нашої зустрічі.

За кожну правильну відповідь команди будуть отримувати фішки. А наприкінці виховної години ми підрахуємо їх і дізнаємося, хто ж стане переможцем.

2. Гра «Нові слова»

В першому завданні вам потрібно утворити слова з перших складів поданих слів. Якщо команда знає відповідь, то учасник команди піднімає руку, яка команда перша підняла руку та правильно відповіла отримує калину.

- десять, рекорд, воля (дерево)
- мова, лоза, коваль (молоко)
- волога, робот, народ (ворона)
- долина, роги, газета (дорога)

3. Цікаві загадки

В наступному завданні вам потрібно відгадати загадки. Але діти слухайте дуже уважно, бо це не прості загадки. Умови гри такі ж, як і в минулому завданні. Яка команда перша підняла руку та правильно відповів отримує фішку калину.

- Брат у сестри питається:
- Чим літечко кінчається?
- А тим воно кінчається, чим осінь починається. (Літерою «о» літо-осінь)
- Який ключ літає? (Журавлиний)
- Яким буде камінь, якщо його кинути у Чорне море? (Мокрим)
- Під який куш ховається заєць під час дощу? (Під мокрий)

- 5) Два рази народився,
Хоч у школі і не вчився,
А години знає. (Півень)
- 6) Який це двірник походить,
Без віника вулиці всі замітає. (Вітер)

4. Конкурс «Народна мудрість»

Наступний конкурс « Народна мудрість ». Вам потрібно відгадати кінцівку прислів'я. Це завдання ви будете виконувати самостійно в командах. На це завдання вам дається 3 хвилини. у кого буде більше правильних відповідей та команда перемаже.

- Немає друга – шукай, (а знайшов – тримай.)
- Хто людям добра бажає, (той сам його здобуває.)
- Здобудеш освіту – (побачиш більше світу.)
- Маленька праця краща (за велике безділля.)
- Грамоті учиться — (завжди пригодиться.)
- Учись замолоду — (пригодиться під старість.)

5. Фізкультхвилинка

- Діти, я бачу, що ви вже втомилися, тож давайте зробимо фізкультхвилинку. Але виконуйте уважно та старанно тому, що, яка команда впорається краще, та отримає фішку (каліну). (Музична фізкультхвилинка)

6. Гра « Додай слова»

Діти, послухайте уважно вірш. Спочатку я прочитаю його повністю, а потім приберу деякі слова, а вам потрібно буде їх відновити. Чия команда справиться краще – перемаже.

Щоб розумним й мудрим стати,
треба рідну мову...(знати).
А щоб вміти говорити,
треба рідну мову ...(вчити).
Знає кожен з нас чудово –
не прожити нам без...(мови).
Рідна ж мова пелюсткова,
мудра, світла, ...(світанкова).
І дзвенить щодня і в свята,
бо вона така...(багата).
В ній слова такі чудові.
хліб і сіль на...(рушникові).

В ній в віках батьки і діти,
як без мови нам ... (прожити)?
Понад світом хай лунає,
хай ніхто... (не забуває)!

7. Гра «Закресли склад»

- Діти, а зараз ми пограємо з вами у гру «Закресли склад». Вам потрібно буде закреслити зайвий склад, щоб вийшло слово. У кожної команди по 10 слів. По одному з команди ви будете виходити до дошки, один учень може закреслити лише один зайвий склад, команда, яка впорається краще – виграє.

1 команда	2 команда
ДЕНИРЕВА - дерева	ТЕКОЛЕФОН - телефон
КОНИРАБЛІ – кораблі	ГОНАРИ - гори
МАРАЛИНА – малина	МОВАРЕ - море
МОРОВА – мова	МЕРЕТЕЛИК - метелик
ВУКОЛИЦЯ – вулиця	МИКОША - миша
МОЛОВАКО – молоко	СЛИКЕВА - слива
ДОРОВАГА – дорога	КАМОЛИНА - калина
МАМОШИНА – машина	КАЗАМАКИ – козаки
КОРОНАВА – корова	СИПАНИЦЯ - синиця
СОРИБАКА – собака	ПОЛУРИНИЦЯ – полуниця

III. Заключна частина

1. Підсумкова бесіда

- Що вам сподобалося найбільше?
- Діти, а для чого нам вивчати українську мову? (щоб знати її і розмовляти нею, щоб збагатити свій словниковий запас.)
- А, що для цього потрібно робити? (наполегливо вивчати рідну мову та багато читати)
- Отож вчіться, читайте та іноземні мови вивчайте. Лише одне запам'ятайте — свої мови не цурайтесь!

2. Нагородження

- А зараз команди підрахуйте свої фішки. Отже сьогодні перемогла команда ... І вони отримують медалі «Кращий знавець української мови», інші отримують жетони.

2. Прощання

- Дякую за увагу!
- До побачення! Дискусія

Кілат Галина,
комунальний заклад
«Петровірівський мистецький ліцей
Одеської обласної ради»

ВЧИМОСЯ ЛЮБИТИ КНИЖКИ. КНИГА - ДИВОВИЖНИЙ САД, БУДИНОК ЖИТТЯ ТА МУДРОСТІ

Мета: *Ознайомити учнів з темами: Для чого нам потрібна книга? Як з'явилася вона? Довести, що читання книг – це насолода і відпочинок, надати практичну допомогу щодо вибору книг для читання та їх пошуку в бібліотеці, розвивати вміння правильно читати книги, користуватися довідковими виданнями і періодикою.*

Обладнання: *Дерево Мудрості з висловами відомих людей про книгу, вузлики на нам'ять про те, як читати книгу, як її шанувати.*

Вступне слово

Дорогі діти! Сьогодні ми з вами поведемо розмову про книгу. З активним розвитком науково-технічного прогресу ви повинні навчитись самостійно здобувати знання, знаходити додаткову інформацію. Тому важливо вміти користуватися книгою. Я хочу, щоб ви дивились на книгу іншими очима, щоб ви переконались, що читання книг – це велика духовна цінність. Розмова у нас буде цікавою, якщо ви будете активними співрозмовниками. Ви розширите свої знання про те:

- звідки з'явилась книга,
- для чого вона нам потрібна,
- які книги шанують у всьому світі.

Тож я запрошую вас до спілкування на тему: *Людина у світі книг*”.

Бібліотекар. Шановні діти! Ви знаєте, що є такий вислів: „Скажи мені з ким ти дружиш, і я скажу тобі, хто ти?” З таким же правом можна сказати: „Скажи мені, що ти читаєш, і я скажу тобі, хто ти”.

Людина, яка вміє і любить читати – щаслива людина. Навколо неї завжди багато розумних, добрих і вірних друзів. Друзі ці – книги. Багато друзів – книг мають і наші однокласники.

- Кого б ви назвали справжніми книголюбамі у нашому класі? (Учні називають однокласників, які багато читають)

Бібліотекар. Дуже часто доводиться чути непоодинокі думки, що сьогодні у час науково-технічного прогресу, потреба у читанні зникає.

- Чи хтось з вас розділяє таку точку зору? (Думки учнів).

Кожна цивілізована держава, дбаючи про духовність, освіченість свого народу, турбувалася про створення книг. Не була винятком і наша прадавня Вітчизна – Київська Русь.

Учень 1-й

Із книгою і словом поріднився,
Хай буде книга – твій насущний хліб.
То ж зачерпни із неї і напийся.
Снаги, що в серці залишає слід.

Учень 2-й

Мали бібліотеки князі, воєводи, тисяцькі. Були книгозбірні при кожному монастирі, при школах, де здобували освіту наші предки. Рівень грамотності ремісників, селян, воїнів вражав гостей і мандрівників. І сьогодні в музеях ми можемо зустріти горнятка, ковальський реманент, прядки з написами, яким тисяча і більше років.

Учень 3-й

Саме слово „бібліотека” грецького походження, а перекладається так „біблію” – книга, а „тека” – зберігання. Отож, це місце, де зберігаються книги.

Учень 1-й

Ніщо так глибоко не передає духовного життя народу, як книга – неперевершений витвір людського генія.

Учень 2-й

Молитва до книги
Відкрий мені свічадо Своїх дум,
Відкрий свічадо мудрості Своєї.
Я виросту – і мій глагол на глум
Підняти вже не зможуть фарисеї.
На ниві Слова, на твоїй ріллі
Не для гордині піт проллю – то тління, -
А щоб себе на Божій знать землі
І Божим гідно зватися творінням.
Не пожалій мені Своїх щедрот –
Я їх примножу і роздам по світу.

Коли ти є – у мене єсть народ –
Любов, Надія, віра і Молитва.
Аміль!

Учень 3-й

Перша друкована книга в Україні з'явилась 14 лютого 1574р. Ця книга називалась „Апостол”. Першим друкарем книги був Іван Федоров. У тому ж 1574 р. у Львові вийшов друком “Буквар” – перший на східнослов'янських землях підручник. Багато поколінь опанувало за ним ази грамоти. Мине ще 16 років і у Львові відкриється найбільша в Україні друкарня, з якої вийдуть сотні книг...

Учень 1-й

Ми не забудемо нашу книгу,
Ось і прочитана сторінка,
Котра вінчас нашу книгу,
У ній і зайчик і ялинка,
І перший пролісок з –під снігу.
І ще цікавого багато –
Про землю рідну, хліб, камену...
Як треба матір шанувати,
І як любити Україну
Ми завтра підем знов до школи,
Бо у знаннях – краса і сила.
Та не забудемо ніколи,
Що нам ця книга світ відкрила

Учень 2-й

Книголюбка
Хтозна вже відколи
Я люблю читати.
Якби не до школи –
Не лягала б спати.
Я люблю читати
Часто до півночі,
Поки палехаті
Ляжуть сні на очі.
А засну, раденька,
Сплять разом зі мною
Явори Шевченка
Над Дніпром – рікою.
В сні не знаю, де я, -

Лину в піднебессі,
 А в руках лілея
 Українки Лесі.
 На столі розкрита
 Книжечка весела –
 Хитрий лис Микита
 В мандри йде на села.
 Кіт – воркіт – на плоті
 Дядечка Малишка...
 В навчанні й роботі
 Помагає книжка.

Учень 3-й

Величезний світ – принадний і розмаїтий – лине до нас у кімнату зі сторінок улюблених книг. Все життя книга допомагає нам вчитись, працювати, жити.

Учень 1-й

Книга вселяє в нас любов до рідної України, повагу до інших народів, інтерес до їхньої культури, виховує почуття патріотизму. Вона навчає рідної мови, розкриває красу поетичного слова. Книга вчить нас бути чесними і працьовитими.

Учень 2-й

Як до живих джерел глибоких,
 Ми припадаємо до книг.
 Та нездоланну правду з них.
 Нас поведуть вони у мрію,
 Щоб розпізнати суть буття.
 Прийдешні нам шляхи відкриють
 І стануть школою життя.

Розповідь бібліотекаря. Що таке читацький формуляр?

Бібліотекар. Бібліотека, хай і домашня, створюється не за один день, і не за один рік. Вам дарують книжки родичі, батьки, друзі, купуєте в книгарнях. Розставляєте в певному порядку на полицях. Розкажіть про ваші домашні бібліотеки. (Розповідь учнів)

Бібліотекар. А тепер давайте поговоримо про те, як треба зберігати книги.

1. Необхідно берегти книжки, тримати їх у хорошому стані.

2. При користуванні книгою не слід робити поміток на її сторінках, загинати по корінцю. Треба користуватися спеціальною закладкою чи листівкою.

3. Не варто вкладати між сторінками зайві предмети.

4. Пам'ятайте, що пил, сирість і волога – запеклі вороги книги. Тому не рідше двох разів на рік книжки треба протерти сухою ганчіркою або почистити пиლოსосом.

5. Згубно діє на книжку і сонячне проміння – вицвітають, блякнуть тексти, ілюстрації, руйнується папір. Не забувайте про це.

6. На полиці книжки мають стояти вільно. Між верхніми обрізами книжок і верхньою полицкою слід залишати вільне місце для проникнення повітря.

Учениця.

Я- книжка! Я – товариш твій!

Ти зберегти мене умій!

Щоб я була нова щораз, оберігай мене від клякс.

Гортаєш – пальців ти не слинь,

Оцю погану звичку кинь.

Листків, гляди, не загинай –

Зроби закладки – їх вкладай.

Мене папером обгорни,

Де взяв, туди і поверни.

Запам'ятай же – я твій друг,

Та не для цих бруднючих рук,

Я – книжка! Я – товариш твій,

Тож зберегти мене зумій.

Бібліотекар. Величезний світ – принадний і розмаїтий – лише до нас у кімнату зі сторінок улюблених книг. Все життя книга допомагає нам вчитись, працювати, жити.

Гра „Бібліотека – книжчин дім”

1. Де починається життя книги? (В лісі).
2. Що допомагає швидко знайти в книзі потрібний вірш, оповідання, казку? (Зміст).
3. Як називається переписана від руки книга? (Рукопис).
4. Чого боїться книга? (Дощу, снігу, брудних рук).
5. У школі ти школяр, школярка, а хто ти в бібліотеці? (Читач, читачка).
6. Як називають забудькуватих читачів? (Боржник).
7. Із чого починається книжка? (З обкладинки).

8. Назвіть дитячі журнали . („Барвінок”, „Дзвіночок”, „Пізнайко” та ін.).
 9. На чому в бібліотеці розставлені книги? (На стелажах).
 10. Куди приносить письменник рукопис? (У видавництво).
 11. Для чого потрібні в бібліотеці книжкові виставки? (Для розкриття фонду).
 12. Скільки днів можна читати бібліотечну книгу? (15 днів).
- Бібліотекар.* У нас у школі проходить акція „Подаруй книгу бібліотеці”.
- Якщо у вас вдома є книжки, які ви вже прочитали, то з дозволу тата чи мами подаруйте їх бібліотеці, щоб їх могли прочитати інші діти.

Не викинь книгу на смітник!
 Її віддай в бібліотеку,
 Бо книга – скарб, у ній для тебе
 Думок і висловів квітник.
 У ній поета віршів море,
 Кохання, радість, смуток, біль...
 А ще незвідані простори
 Письменник відкриває в ній.
 Тож дурно книгу не змарнуй –
 Бібліотеці подаруй!

Бібліотекар. Нехай не буде жодного дня, щоб ви не прочитали бодай однієї сторінки з книги.

І пам’ятайте слова з «Повісті минулих літ», що книги – плоди мудрості, джерело мудрості, світло мудрості. Вчіться у героїв книжок любити нашу землю, її мову, мистецтво. Мандруйте рідною країною, пізнавайте себе і людей, знайомтеся з подіями, які відбулися у давнину, заглядайте у майбутнє.

Кіосе Ганна,
 Ярівська гімназія
 Тарутинської селищної ради
 Одеської області

**КВЕСТ «ТИ НАШЕ ДИВО КАЛИНОВЕ –
 КОХАНА УКРАЇНЬСЬКА МОВА!»**

(до Дня української писемності та мови)

Мета: у цікавій ігровій формі ознайомити учнів з розвитком слов’янської писемності та постатями, які відіграли важливу роль у становленні української мови; розвивати логічне мислення,

увагу, спостережливість, уміння працювати в колективі; Виховувати інтерес та повагу до рідної мови.

Обладнання: маршрутні листи, ілюстрації, картки із завданнями.

Учасники: учні 5-9 класів.

Учні об'єднуються в команди, одержують маршрутні листи й, мандруючи, ознайомлюються з новою інформацією. Після цього змагаються, виконуючи завдання.

Ведуча: Сьогодні ми відзначаємо День української писемності та мови. Наше свято проведемо у незвичайній формі. У вигляді КВЕСТУ.

Маршрутний лист

№	Назва зупинки
1	Батько вітчизняної історії й словесності
2	Великі просвітителі
3	Кирилиця і глаголиця
4	Статистична
5	Цікава
6	Меценат

Хід змагання

1. Розминка. "Чи знаєш ти алфавіт?"

Учасники гри вишиковуються у алфавітному порядку.

2. Вікторина

- Назва твору, автором якого був Нестор-Літописець. («Повість временних літ»)
- В якому році було встановлене сьогоденнє свято.

(1997)

- В якому віці Нестор прийшов у Києво-Печерську лавру послушником? (17 років)
- Звідки походили Кирило і Мефодій? (із Солуня (сучасні Солоніки))
- Де здобув освіту Кирило? (в Константинополі)
- Де Мефодій був управителем? (однієї слов'янської провінції у Візантії)

- Найдовше слово в українській мові.
(рентгеноелектрокардіографічний)
- Найстаріша книга на Русі? (Остромирове Євангеліє – 1057 року)
- Найголовнішим дітищем життя П.Яцика є... (Освітня фундація)
(9 балів)

3. Пояснити, яке значення у розвитку і становленні писемності та мови мають названі імена

- **І. Котляревський** (Сучасна українська літературна мова пов'язується з конкретною датою - виданням "Енеїди" Котляревського у 1798р. Знаменита поема стала першим друкованим твором)
- **Т. Шевченко** (Ще одна дата 1840 р., коли вперше було видано твори Т.Г.Шевченка, - може вважатися долесною : з того часу українська літературна мова стала на важкий але плідний шлях розвитку і нормативної стабілізації. На цьому шляху і перепони, і заборони, і кров та сльози найкращих синів)
- **П. Яцик** (Науково - дослідницькі й інформаційні центри його імені є при Торонтському та Лондонському університетах. А найголовніше дітище його життя - Освітня фундація Петра Яцика - здійснює нині масштабний науковий проект: переклад і видання англійською мовою фундаментальної «Історії України - Руси» Михайла Грушевського, що стане для англомовного світу своєрідним вікном в Україну)
(3 балів)

4. Гра «Пісні-перевертні»

Кожне слово треба замінити на протилежне за значенням - і тоді Ви отримаєте рядок з широко відомої української пісні.

Я ж тобі сказав правду – Я ж тебе підманула

Гей, в долині самотня верба – Ой у лузі червона калина

Поклав Іванко вогонь – Несе Галя воду

Померла в дідуся одна сумна качка – Жили у бабусі 2 веселих гуся

Шепоче та радіє Дон вузьенький – Рече та стогне Дніпр широкий

День такий сонячний – Ніч яка місячна

(6 балів)

5. Вправні читці

Прочитати текст старослов'янською мовою. (2 бали)

6. Підведення підсумків

1. Я ж тобі сказав правду.

2. Гей, в долині самотня верба.

3. Поклав Іванко вогонь.

4. Померла в дідуся одна сумна качка.

5. Шепоче та радіє Дон вузенький

6. День такий сонячний

І. Котляревський

Т. Шевченко

П. Яцик

Команда 1.

Маршрутний лист

№	Назва зупинки	Підпис вчителя
1	Батько вітчизняної історії й словесності	
2	Великі просвітителі	
3	Кирилиця і глаголиця	
4	Статистична	
5	Цікава	
6	Меценат	

Команда 2.

Маршрутний лист

№	Назва зупинки	Підпис вчителя
3	Батько вітчизняної історії й словесності	
4	Великі просвітителі	
5	Кирилиця і глаголиця	
6	Статистична	
1	Цікава	

2	Меценат	

Команда 3.

Маршрутний лист

№	Назва зупинки	Підпис вчителя
6	Батько вітчизняної історії й словесності	
1	Великі просвітителі	
2	Кирилиця і глаголиця	
3	Статистична	
4	Цікава	
5	Меценат	

Оче́ на́шъ, ѿже́ еси́ на нѣбѣхъ, да свѣтитсѧ
 ѿ ма́ твоѣ, да прїидетъ црѣтвіе́ твоѣ: да бѣ
 детъ во́ла твоѡ, ѡкѡ на нѣсїи ѿ на землїи.
 хлѣбъ на́шъ насѣщный даждь на́мъ днѣсь, ѿ
 встѧви на́мъ до́бги на́ша, ѡкоже ѿ мы
 встѧвѧемъ до́лжннїкѡмъ на́шымъ: ѿ не
 введї на́съ во иску́шенїе, но ѿзбѧви на́съ ѡ
 лѣкѡвагѡ.

Зупинка 1.

«Батько вітчизняної історії й словесності»

День української писемності та мови. Це свято одне з наймолодших державних свят, яке було встановлено 1997 року Президентом України Леонідом Кучмою. В указі було зазначено: "Установити в Україні День української писемності і мови, який відзначати щорічно в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця. Цього ж дня православна церква вшановує пам'ять святого

Преподобний Нестор-літописець – киянин, у сімнадцять років прийшов у Києво-Печерську лавру послушником. Прийняв його сам засновник монастиря преподобний Феодосій. Молитвою та послухом юний подвижник невдовзі перевершив найвидатніших старців. Під час постригу в ченці Нестор був удостоєний сану ієродиякона. Книжкова справа стала змістом його життя.

Найвизначнішою працею Нестора - літописця є «Повість временних літ» - літописне зведення, складене у Києві на початку XII століття. Це перша у Київській Русі пам'ятка, в якій історія держави показана на

широкому тлі світових подій. Преподобний Нестор довів розповідь з літописних зведень кінця XI століття до 1113 року.

Всі наступні літописці лише переписували уривки з праць преподобного Нестора, наслідуючи його. Але перевершити так і не змогли. «Повість временних літ» була і залишається

найвидатнішою пам'яткою слов'янської культури. Тому преподобного Нестора-літописця можна по праву вважати батьком не лише вітчизняної історії, а й словесності. Зачинателем сучасної української літературної мови вважається І.П.Котляревський, а основоположником – Т.Г.Шевченко.

Зупинка 2.

«Великі просвітителі»

Тривалий час побутувала думка, ніби - то наші пращури завели писемність лише після Хрещення Русі, коли з Візантії та Болгарії прийшли на Русь богослужебні книги

Проте у багатьох місцях, де колись селилися наші пращури, особливо в Північному Причорномор'ї, археологи не раз знаходили, та й досі знаходять, - на кам'яних плитах, надгробках, амфорах - таємничі, незрозумілі знаки.

Прямим попередником слов'янської мови - є алфавіт, створений великими просвітителами слов'ян - братами Кирилом і Мефодієм.

Костянтин Філософ (Кирило) і його брат Мефодій походили із Солуня (сучасні Солоніки).За тих часів людність у цьому місці складалася наполовину з греків, наполовину з слов'ян. Грекинею була мати братів, а батько - болгариним. Тому брати з дитинства добре знали як грецьку так і мову солунських слов'ян. Костянтин (Кирило) (827 - 14 лютого 896 р.), здобувши освіту в Константинополі, знав східні мови, латинську, арабську і старосврейську, був талановитим філологом, працював бібліотекарем у патріаршій бібліотеці, викладав філософію у вищій константинопольській школі.

Мефодій (815 - 6 квітня 885 р.) був управителем однієї слов'янської провінції у Візантії, а згодом став помічником Костянтина в місіонерській, літературній і освітній діяльності. У 862 році візантійський імператор Михайло і патріарх Фотій послали Костянтина і Мефодія в Моравію, де

вони на прохання місцевого князя Ростислава повинні були вести церковну службу слов'янською мовою, що мала бути протиставлена латинській мові німецьких місіонерів.

- За свідченням джерел Костянтин перед від'їздом до Моравії розробив слов'янську азбуку. А вже 863 року Кирило і Мефодій привезли до Велеграфа слов'янську абетку на 3 - 4 богослужбні книги, перекладені на слов'янську мову. У посланні папи Іоанна VIII до моравського князя Святополка (880 р.) Костянтина названо " творцем слов'янського письма".

Зупинка 3.

«Кирилиця і глаголиця»

Рукописи X та XI ст. написані двома різними абетками. Одні написані кирилицею, інші - глаголицею. Але яка з них давніша? Тобто, яким письмом були написані не збережені рукописи кирило-мефодієвських часів?

Цілий ряд фактів свідчить про те, що більш давньою абеткою слід вважати глаголицю. Найдавніші пам'ятки (у тому числі "Київські листки") написані саме на глаголиці, до того ж написані більш архаїчною мовою, близькою по фонетичному складу до мови південних слов'ян.

На більшую давність глаголиці вказують також палимпсеста (рукописи на пергамені, в яких старий текст зіскреблено і замість нього написано новий). На всіх палимпсестах, що збереглися до наших днів, зіскреблено глаголицю й новий текст написано кирилицею. Немає жодного палимпсеста, на якому була б зіскреблена кирилиця й по ній написана глаголиця. Найдавніші книги, написані глаголицею, дійшли до нас з XI ст. Найстаріша книга на Русі, написана кирилицею, — Остромирове Євангеліє — 1057 року. Це Євангеліє зберігається в Санкт-Петербурзі, в бібліотеці Російської Академії наук.

НАЗВАНИЙ БУКВ	КИРИЛИЦЯ	ГЛАГОЛИЦЯ
АЗ	А а	Ⲁ ⲁ
БУКИ	Б б	Ⲃ ⲃ
ВЕДИ	В в	Ⲅ ⲅ
ГЛАГОЛЬ	Г г	Ⲇ ⲇ
ДОБРО	Д д	Ⲉ ⲉ
ЕСТЬ	Є є	Ⲋ ⲋ
ЖИВЕТЕ	Ж ж	Ⲍ ⲍ
ЗЕЛО	З з	Ⲏ ⲏ
ЗЕМЛЯ	И и	Ⲑ ⲑ
ИМЕ	Н н	Ⲓ ⲓ
И	І і	Ⲕ ⲕ
КАКО	К к	Ⲇ ⲇ
ЛЮДИ	Л л	Ⲉ ⲉ

Є й інші факти, що свідчать про більшу давність глаголиці, але перераховувати їх занадто довго. Отже, в сучасній слав'яністиці вже ніхто не сумнівається в тому, що Константан Філософ (після хрещення Кирил) та його брат Мефодій "переклали" звуки слов'янської мови на пергамент за допомогою тієї абетки, яку сьогодні прийнято називати глаголицею. Пізніше (скоріш за все, на соборі в Преславі, в столиці болгарського царя Сімеона в 893 р.) з'явилася кирилиця, котра з часом витіснила

глаголицю в усіх слов'янських країнах, за виключенням Північної Далмації (адриатичне узбережжя), де хорвати-католики продовжували писати глаголицею до цього часу.

В кирилиці літери мають більш просту та зрозумілу для нас форму. Яка абетка була винайдена Константаном, ми не знаємо, але саме кирилиця є основою нашого українського алфавіту. Кирилиця проіснувала практично без змін до часів Петра Першого, коли було внесено зміни в обриси деяких літер, а 11 з них були взагалі виключені з алфавіту. Новий алфавіт став бідніший за змістом, але простіший та більш придатніший для друку різноманітних цивільних ділових паперів. Він й отримав назву " цивільний

Зупинка 5.

«Цікава»

Мова і писемність у цікавих фактах

Найдавніша згадка про «руську» мову на території сучасної України належить до 858 р. Слов'янський просвітитель Костянтин (Кирило), філософ, описуючи своє перебування у кримському місті Херсонесі (Корсуні) під час подорожі з Візантії до хозар, зазначає, що «чловька обргать глаголюща руською бседою».

Писемність

Найдавніша згадка про те, що писемність існувала на східнослов'янських землях і в тому числі на території сучасної України ще до запровадження християнства, належить до 858 р.

Найдавніша пам'ятка слов'янської писемності — київські глаголичні листки, датовані кінцем X — початком XI ст. Ці сім невеликих аркушів глаголичного письма зберігаються в Центральній науковій бібліотеці АН УРСР у Києві.

Найдавніша пам'ятка писемності Київської Русі — «Ізборник Святослава», укладений 1073 та 1076 рр. для київського князя Святослава Ярославича.

Найдавнішими пам'ятками, написаними на території України на папері, є львівські адміністративні книги, які датовані XIV ст. і зберігаються у ЦЦІА у Львові.

Букварі

Перший друкований буквар, виданий українським автором, мав назву «Наука до читання й розуміння слов'янського письма» і побачив світ у Вільні в 1596 р. стараннями Лаврентія Зизанія. До книжки було додано словник, який містив 1061 слово.

Першим букварем, виданим в Україні, був «Буквар» («Азбука»), надрукований у 1574 р. у Львові першодрукарем Іваном Федоровим.

Книжка складалася з абетки, складів, зразків відмінювання і короткої читанки. До нас дійшов лише один примірник, який знайдено в Римі 1927" р. Зберігається в бібліотеці Гарвардського університету (США). Факсимільне видання було здійснено в Києві 1964 та 1974 рр.

Підручник

Першим вітчизняним друкованим підручником була «Азбука», надрукована першодрукарем І. Федоровим у Львові 1574 р. Це був також перший друкований підручник у східних слов'ян (див. також «Букварі»). «Найдовговічніший» підручник. За «Граматикою словенською», створеною у 1619 р. Мелентієм Смотрицьким — викладачем Київської братської школи, навчалися учні російських, українських і білоруських шкіл протягом майже 150 років. М. В. Ломоносов назвав її «вратами вченості».

Словники

Перший український словник, «Лексис з тлумаченням слов'янських слів на просту мову», складений після 1581 р. невідомим автором, лишився в рукописі. Він містив 96 слів. Автор підшив його до «Острозької Біблії», яка вийшла 1581 р., і в такому вигляді словник дійшов до нашого часу. Перший друкований словник української мови з'явився у Вільні в 596р. Лаврентій Зизантій видав буквар «Наука до читання й розуміння слов'янського письма»

І додав до книжки «Лексис», тобто словник, який містив 1061 слово. Церковнослов'янські слова тут пояснюються простою українською мовою, яка майже тотожна теперішній.

Перший друкований український тлумачний словник «Лексиконь славеноросскій и имень тълкованіе» випустив 1627 р. у Києві Павло Беринда. Поряд з церковнослов'янською лексикою він містив й українську народнорозмовну лексику, переклад і тлумачення близько 7000 слів.

Правопис

Першим офіційним українським правописом вважаються «Найголовніші правила українського правопису», затверджені АН України і видані у 1921р.

Слово

Найдовше слово в українській мові. 31 літеру містить слово «рентгеноелектрокардіографічний».

Зупинка 4.

«Статистична»

Українська мова функціонує як національна мова українського народу в Україні. За даними перепису 1989 р. у складі населення України, яке становило 51,4 млн. чоловік, налічувалося 37,4 млн. українців. З цієї кількості рідною мовою - українську - вважали 32,8 млн. чоловік. Поза межами України українська мова в усній формі поширена в Росії, Молдавії, Білорусії, Казахстані. Крім того, українською мовою послуговуються українці в Польщі, Чехії, Словаччині, Румунії, Сербії, Хорватії, Угорщині, США, Канаді, країнах Латинської Америки, Австралії. Ознаки української мови фіксуються в пам'ятках, починаючи з найдавніших джерел, датованих XI ст.

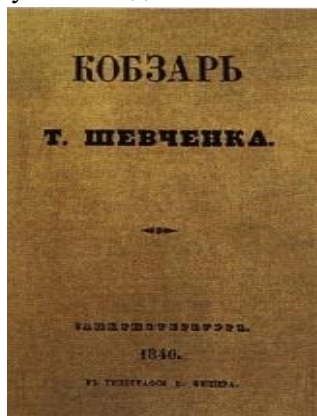
Існує два погляди на зародження і розвиток української мови як окремої слов'янської: українська мова виникла після розпаду давньоруської мови у XIV ст.; безпосереднім джерелом української, як і інших слов'янських мов, виступає праслов'янська мова, розпад якої розпочався у VII ст.

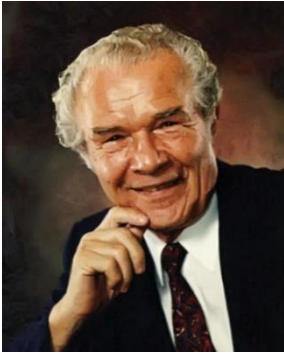
Сучасна українська літературна мова пов'язується з конкретною датою - виданням "Енеїди" Котляревського у 1798р. Знаменита поема стала першим друкованим твором написаним живою народною мовою всупереч тогочасній традиції користування книжною українською мовою у писемній практиці, конкретні сфери якої, зокрема книгодрукування, поступово зводилися нанівець заборонами на українське слово, розпочатими

Петром І.

Ще одна дата 1840 р., коли вперше було видано твори Т.Г.Шевченка, - може вважатися долесною: з того часу українська літературна мова стала на важкий але плідний шлях розвитку і нормативної стабілізації. На цьому шляху і перепони, і заборони, і кров та сльози найкращих синів.

Зупинка 6. «Меценат»

Життя Петра Яцика - це справді яскравий взірець служіння рідному народові, Україні. Чотирнадцятирічним сиротою взяв він на свої плечі відповідальність за всю родину, будучи найстаршим із усіх дітей Дмитра та Марії Яциків - працелюбної селянської родини із села Верхнього Синь. що на Львівщині. Старший син став не просто господарем у домі, а й батьком молодшим братам і сестрам. Доля склалася так, що мусив емігрувати за кордон, де пожив понад пів- століття. Але Яцик ніколи не

забував про те, що він українець. Повсюдно прагнув допомогти своєму народові.

Ставши видатним бізнесменом, він водночас став і великим меценатом. Петро Яцик допомагав багатьом людям. Він давав кошти на будівництво українських шкіл та церков у Бразилії. За цього фінансової підтримки з'явилося на світ чимало важливих книжок з історії та культури України. Він- головний меценат відомої Енциклопедії українознавства. добре знаної сьогодні в науковому світі Українського дослідного інституту при Гарвардському університеті (США). Коштом Петра Яцика народився Центр досліджень історії країни в Канадському інституті українських студій при Альбертському університеті. Кілька років тому він пожертвував мільйон доларів на відкриття спеціального українського відділу в інституті Гаррімана при Колумбійському університеті. Науково - дослідницькі й інформаційні центри його імені є при Торонтському та Лондонському університетах. А найголовніше дітище його життя - Освітня фундація Петра Яцика - здійснює нині масштабний науковий проект: переклад і видання англійською мовою фундаментальної «Історії України - Руси» Михайла Грушевського, що стане для англomовного світу своєрідним вікном в Україну.

Петро Яцик мріяв, щоб Грушевський, заговоривши про освіту англійською, остаточно переконав світ: український народ - не гілка з великоросійського дерева, а самостійна велика європейська нація, котра має тисячолітню історію і всі політичні та моральні права на власну державу. Вже з'явилися друком кілька томів англomовного Грушевського,

ще кілька - готові до виходу в світ. Весь цей проект коштує понад 15 мільйонів доларів. Усі ж благодійні пожертви мецената на українські справи вимірюються десятками мільйонів.

Він був скромним в особистих життєвих потребах, невибагливим у побуті. І цим мало нагадував респектабельного мільйонера. Не раз з іронією говорив про тих, хто для задоволення своїх прямих потреб, купував острови чи літаки. Він був твердо переконаний: найбільше багатство людини - те, що вона віддала іншим.

Випробування багатством - це теж не просте випробування для людини. Не кожен з честю для себе витримує його. Петро Яцик витримав це випробування з честю. Він міг би сказати, що найдорожчий його скарб на цьому світі - чесне, благородне ім'я.

Петро Яцик належав не тільки своїм рідним, близьким, усім, кому він робив Добро. Він належав усьому нашому народові, Україні.

Котенко Ольга,
Нестоїтський опорний заклад освіти
Куяльницької сільської ради
Подільського району
Одеської області

СЦЕНАРІЙ ЗАХОДУ ПОСВЯТА В ЧИТАЧІ «КЛЮЧ ДО КРАЇНИ ЗНАНЬ»

Мета: Урочисто прийняти дітей у ряди читачів бібліотеки, підкреслити важливість книги та знань, формувати любов до читання.

Дійові особи:

1. Бібліотекар (ведучий)
2. Казкові герої: Королева Книг, Ключник (або інші казкові персонажі)
3. Діти — майбутні читачі

Місце проведення: Бібліотека. На дверях до читальної зали, на дошці, або в іншому місці встановлюються символічні ворота: розгорнута книга на якій розташована Країна Знань та напис "Країна Знань чекає на тебе"

Хід заходу:

1. **Вступна частина:** Початок пригоди
(На фоні тихої урочистої музики ведучий звертається до дітей.)

Бібліотекар:

"Дорогі діти! Сьогодні ви стоїте на порозі захоплюючої подорожі. Вас чекає незвичайний світ, де панують знання, мудрість і пригоди. Цей світ — Країна Знань, і вхід до нього захищений чарівними дверима. Але щоб їх відкрити, вам знадобиться ключ. Чи готові ви до того, щоб стати частиною цієї великої родини?"

(Діти відповідають "Так!")

2. Поява Королеви Книг

(До дітей підходить Королева Книг в елегантній мантії, тримаючи в руках велику книгу.)

Королева Книг:

- Вітаю вас, дорогі діти! Я – Королева Книг, і саме я допомагаю всім знайти свої улюблені книги. Я дуже рада бачити, що ви хочете стати справжніми читачами! Книга – це не просто сторінки з літерами, а справжній скарб, який може навчити, розвеселити, допомогти у скрутну хвилину. Але щоб стати читачами, вам потрібно пройти декілька випробувань і показати, що ви дійсно готові стати частиною цієї магічної країни.

3. Вікторина "Загадки про казкових героїв"

Королева Книг:

- Я пропоную вам загадки. Давайте подивимося, чи добре ви знаєте казкових героїв!

Вікторина "Мої улюблені казки"

- **Яка казка починається зі слів "Жили-були дід та баба"?**

- А) Червона Шапочка
- В) Колобок
- С) Попелюшка

- **Правильна відповідь: В) Колобок**

- **Хто допоміг Попелюшці потрапити на бал?**

- А) Фея-хрещена
- В) Принц
- С) Білосніжка

- **Правильна відповідь: А) Фея-хрещена**

- **Якого кольору капелюшок носила Червона Шапочка?**

- А) Синій
- В) Червоний
- С) Зелений

- **Правильна відповідь: В) Червоний**
-
- **Скільки козенят було у казці "Вовк та семеро козенят"?**
- А) Шість
- В) Сім
- С) Вісім
- **Правильна відповідь: В) Сім**
-
- **Як звали дівчинку, яка втекла від Баби Яги?**
- А) Аліса
- В) Марійка
- С) Іванка
- **Правильна відповідь: В) Марійка**
-
- **Яка тварина допомогла дівчинці в казці "Дюймовочка"?**
- А) Мишка
- В) Жаба
- С) Ластівка
- **Правильна відповідь: С) Ластівка**
-
- **Як звали kota у казці "Кіт у чоботях"?**
- А) Кіт Мурчик
- В) Кіт Леопольд
- С) Ім'я не згадується
- **Правильна відповідь: С) Ім'я не згадується**
-
- **Хто з казкових героїв жив у пряничному будиночку?**
- А) Гензель і Гретель
- В) Червона Шапочка
- С) Попелюшка
- **Правильна відповідь: А) Гензель і Гретель**
-
- **Як звали дівчинку, яка дружила з трьома ведмедями?**
- А) Аліса
- В) Маша
- С) Білосніжка
- **Правильна відповідь: В) Маша**
-

- **Яка казкова істота допомогла Івану-царевичу знайти свою наречену?**
-
- А) Кіт у чоботях
- В) Сірий вовк
- С) Жаба
- **Правильна відповідь: В) Сірий вовк**
-
- **Хто перетворився на гарбуза в казці "Попелюшка"?**
- А) Принц
- В) Карета
- С) Коні
- **Правильна відповідь: В) Карета**
-
- **Який герой казки мав чарівний килим-літак?**
- А) Аладдін
- В) Алі-Баба
- С) Котигорошко
- **Правильна відповідь: А) Аладдін**
-
- **Як звали дівчинку, яка була з'їдена вовком в казці "Червона Шапочка"?**
- А) Білосніжка
- В) Червона Шапочка
- С) Попелюшка
- **Правильна відповідь: В) Червона Шапочка**
-
- **Яка пташка виросла з каченяти в казці "Гидке каченя"?**
- А) Лебідь
- В) Гуска
- С) Качка
- **Правильна відповідь: А) Лебідь**
-
- **Як звали хлопчика, який виріс з горошини?**
- а) Івасик-Телесик
- б) Котигорошко
- в) Іван-царевич
- **Правильна відповідь: б) Котигорошко**

Королева Книг:

"Вітаю вас, майбутні читачі! Ви супер-молодці, адже на відмінно справились із поставленим завданням. І вже сьогодні ви отримаєте доступ до моїх незліченних скарбів — знань і історій, що заховані на полицях бібліотеки. Але спершу ви маєте показати, що справді готові стати друзями та охоронцями книг. Для цього ви повинні скласти присягу

4. Урочиста присяга

(Королева Книг підходить до дітей із символічною книгою присяги.)

Королева Книг:

- А тепер настає важливий момент. Ви повинні скласти присягу — обіцянку, яку даватимете як майбутні читачі. Повторюйте за мною!"

Присяга:

Я, майбутній читач бібліотеки, обіцяю:

Шанувати і берегти книги;

Читати з радістю і цікавістю;

Шукати у книгах знання та мудрість;

Бути відповідальним читачем;

Не губити, не псувати книг і ділитися ними з друзями.

Обіцяю бути вірним другом книги!"

(Після присяги всі діти отримують свій читацький квиток.)

5. Вручення читацького квитка

Бібліотекар:

Зараз я урочисто вручаю вам ваш перший читацький квиток. Він стане вашим перепусткою до чарівного світу книг і знань. Пам'ятайте: цей квиток — ваш обов'язок перед книгами та бібліотекою."

(Кожен дитина отримує свій читацький квиток.)

6. Відкриття Країни Знань

(До дітей підходить Ключник — персонаж, який тримає великий символічний ключ. Він підходить до воріт із написом "Країна Знань".)

Ключник:

Ось він — ключ, який відкриє вам шлях до Країни Знань. Але пам'ятайте: тільки той, хто любить книги, знайде тут справжні скарби."

(Ключник символічно "відкриває" двері до Країни Знань, де на полицях стоять книги.)

7. Фінальна частина

Королева Книг:

Тепер ви — офіційні читачі нашої бібліотеки! Ласкаво просимо до Країни Знань! Нехай книги завжди будуть вашими вірними друзями."

Бібліотекар:

"Завжди пам'ятайте, що знання — це сила, а книги — найкращі друзі у подорожі до цієї сили. Вітаю вас!"

(Завершується урочисте відкриття. Дітям пропонують ознайомитися з бібліотекою, показують книжкові новинки або проводять коротку екскурсію.)

Можливі додаткові елементи:

- Можна організувати фотозону з великими книгами або іншими тематичними декораціями, де діти зможуть сфотографуватися зі своїми читацькими квитками.

- Подарувати кожному учаснику маленький сувенір — закладку для книги або календарик читача.

Литвин Ірина,
Нерубайський академічний ліцей №1
Нерубайської сільської ради
Одеського району
Одеської області

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС: «МОЯ ІСТОРІЯ ПРО КНИГУ ТА ЧИТАННЯ»

Мета:розповісти дітям про появу українського книгодрукування, його попередників, перші рукописні книги давньої України, їх авторів; розвивати акторські здібності, художньо-декоративні (лепбук, комп. мальований); виховувати повагу до книги як мистецтва слова, малярства, джерело мудрості укр. народу.

http://knigoslava.ucoz.ru/tracks/library_song.mp3 пісня «Пісня про бібліотеку»

КНИГА. Вірш про книгу Ірини ХОМЕНКО
Мені ти – друг. Ти перший друг мій, книго!

В тобі знаходжу мудрості слова.
Від твого змісту – холод і відлига.

Словам твоїм і слава, і хвала!
Ти можеш врятувати добрим словом,
Несеш знання у вічності краї.
Під палітуркою, під цим покривом
Ховаються скарбниці всі твої.

Мені ти – друг. Ти перший друг мій, книго!
Ти не носи в серця жорстокість, зло.
Роби добро, стійкіша будь, ніж крига,
Неси добро! Спрямуй сюди весло.

Ти прославляй добро на всіх майданах,
Неси в серця його в усіх світах!
Клади його до ран тому, хто в ранах.
І нагодуй ним тих, хто вже зачах.

Зі мною будь, мій друг, порадник, вчитель!
Будь вічним компасом мого життя.
На перехрестях часу – славний житель.
Ти – дзеркало історії й буття!
Ірина Хоменко (2020)

Книжковий світ — то особливий світ.
Він, як магніт, притягує до себе.
Коли читати вмієш з юних літ,
Для тебе книга — це безкрає небо.

Вона дає від Всесвіту ключі
Й те, без чого людиною не бути.
Читай удень, читай і уночі,
Щоб світ цей незбагнений осягнути.

Життєве невичерпне джерело,
Твоя розрада в пору лихоліття.
Ти знатимеш про все, що вже було,
І навіть те, що буде в цьому світі.

Дарує книга лету відчуття,
 Із нею виростають в тебе крила.
 Ти з нею відчуваєш смак життя
 Й долати перешкоди маєш силу.

Олександр Афонін (2015)

Дорогі діти.

Ви вже зрозуміли, що мова на цьому виховному заході піде про книжку. Чому саме таку тему обрала? Чи є питання читання і у нашому класі важливим?

Чи любите ви читати? Чому не хочеться читати? Поміркуйте, поговорімо про це. Дайте собі чесну відповідь (Відповіді учнів)

Тож головне завдання нашої зустрічі-переконати вас у користі, важливості читання. Ми прослідкуємо шлях давньої української книжки, побуваємо у цехах, де народжується сучасні примірники книг.

Ви знаєте, що в усній формі довго авторський матеріал існувати не міг. Хтось додавав щось своє і текст, інформація вже носила колективний характер. Так і побутував фольклор.

Та коли думка була зафіксована, надрукована і біля неї стояло прізвище автора- це вже була авторська книга. І можна було погоджуватися чи не погоджуватися з конкретною людиною щодо її бачення певного питання.

Та головне- книга передавалася від покоління до покоління, зберігала важливу інформацію.

Як же з'явилася перша книжка на території України? Хто став її провісником? Пригадайте, що вже знаєте з уроків історії, української літератури про Нестора Літописця, пам'ять про якого вшановуємо 9 листопада.

Першотворцем «Повісті минулих літ», книго переписувачем у давні часи Київської Русі був Нестор Літописець. Народився він у середині 11 ст. У 17 років прийшов до Печерського монастиря. Тут він ретельно вивчав монастирські книги, книги Софійської бібліотеки, досконало вивчив чеську, грецьку, церковнослов'янську, захоплювався фольклором, вітчизняною і зарубіжною старовиною.

Але особливий талант Нестор мав до слова. З-під його пера вийшли житія Бориса і Гліба, Феодосія Печерського, сказання про назви деяких

монастирів. Тому саме Несторові київський князь Святополк Ізяславович замовив укласти літопис. Робота тривала до кінця життя Нестора.

9 листопада 1114 р. не стало славетного книжника. Поховали його у Києво-Печерській лаврі. З 1997 р. на честь преподобного Нестора відзначається День української писемності та мови.

Після преподобного Нестора в історії розвитку книги було багато імен, які хотіли започаткувати друкарську справу. Але саме першодрукар Іван Федоров (портрет надрукований) зробив для розвитку грамоти, культури і літератури в Київській Русі більше, ніж багато інших діячів і до, і після нього. Жив ще в 16 ст., він посприяв розвитку друкарства, і саме завдяки йому література стала набагато доступнішою.

Уявімо, що видатні особистості 11 ст. Нестор і 16 ст. Іван Федоров зустрілися в одному часовому просторі. Про що б вони говорили? Дивимося інсталяцію (реконструкція) можливих подій.

НЕСТОР (перо, велика книга)

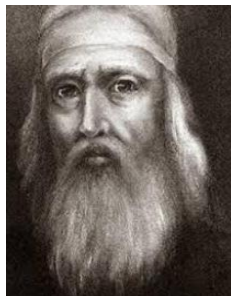
Сідай, Іване. Ми говорили з князем про книги. Ось, що я хочу тобі сказати. Запам'ятай.

Книги-це ріки, що напувають всесвіт. Моє життя проходило з книгами. Я переписував, перекладав, тлумачив їх. Я виправляв помилки, що їх робили свідомо чи несвідомо переписувачі і цим спотворювали їх високий зміст. Та єдиний спосіб уникнути цих помилок і дати всім людям змогу читати – це друкувати їх.

Зроби це. І покоління людей будуть тобі вдячні. Бо друкована книга буде жити вічно. Іди до людей. (Хрестить його).

ІВАН ФЕДОРОВ

Це сталося навесні 1564 року. Я подав князеві першу книгу, надруковану в «Печатному домі». Ця книга звалася «Апостол». Жодна переписана книга на Русі не була так багато ілюстрована. Це видання ніяк не поступалося перед виданнями італійських та західноєвропейських майстрів. Добре ознайомившись з їхніми роботами, з художнім смаком зробив по-своєму, як змогли зробити тільки на моїй батьківщині.

Бідні люди і міщани міста Львова по копійці збирали кошти, щоб я, Іван Федоров, зміг відкрити свою друкарню і друкувати книги. Читайте, люди, бо книги - то глибина усього життя.

Прошло багато часу від моменту друку перших книг. В незалежній Україні з'явилося багато кращих-гірших видань. Та не всі вони орієнтувалися на популярну, наукову книгу, а особливо для дітей. Іван Малкович заповнив власним видавництвом «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» цю прогалину (Показ фото).

Звернімо увагу на твори із цього видавництва: малюнки, текст, папір глянцевий. Дорогі книжки, подарункові, милують око естетикою.

Книжка все ж краща за монітор гаджета? Чи не так? Хтось має сумніви?

Слідкуємо за БАТЛОМ (бій, битва, суперечка) між книгою та комп'ютером (намальовані книга-комп.) Наведіть переконливі аргументи на свою користь.

Книга	Комп'ютер
Книга розвиває мову, мовлення	1. Великий вибір навчальних програ
2. Книга стимулює фантазію, вчить мислити	2. Розвиває дрібну моторику. лити
3. Книга розширює кругозір.	3. За допомогою віртуальної реальності лікують фобії
4. Книга вчить нас співчувати.	4. Підвищує ерудицію.
5. Книга вчить нас етики.	5. Швидко і легко знайти інформацію.
6. Книга пояснює життя.	6. Розвиток логіки (що, куди натиснуть
7. Книгу можна взяти будь-куди.	7. Розвиває самостійність.
8. Книга об'єднує покоління, це культурне надбання	8. Можна займатися спортом.
9. Книга ставить питання, над якими варто задуматися.	9. Покращує пам'ять у літніх людей

Знайти «золоту середину». От що потрібно зрозуміти сучасній людині, дитині. Бо щось одне існувати вже не зможе- електронні гаджети міцно увійшли в життя і немає сенсу заборонити їх.

Але потрібно чітко контролювати час, який витрачаєте на інтерактивні розваги. Потрібно зрозуміти, що Інтернет повинен стати другом, поряд із книгою, вчителем, мудрими порадами батьків. І основну увагу сфокусувати на користі пізнавальних програм.

Чи чули ви колись про «живу книгу»? Здивовані?

ЛЕПБУК-саморобна книжка на певну тематику. Хіба нерукотворна, не жива? (презентує свою книгу дитина. Що любить читати, як саме треба зробити, на що звернути увагу).

Діти. А чи знаєте ви, як роблять, виготовляють підручники, художні книжки? Ні?

Давайте подивимося відео.

https://www.youtube.com/watch?v=9_i7CS1WDYw&ab_channel=AndriyZ

Завершуємо нашу з вами зустріч вічним першоджерелом усієї літератури-фольклором. Спробуйте відгадати загадки і показати усім і собі, що ви таки читаєте, ерудовані.

1) Бачить-не бачить,

Чути-не чує,

Мовчки говорить,

Добре мудрує(книга)

2) Біла рілля, чорне насіння: лиш той посіє, хто розуміє(папір, писання)

3) Білий кінь по чорному полю, Залиша білий слід за собою, З кінця в кінець скаче, Мовчки щось усім каже(крейда і дошка).

4) Весь вік пише, а само неписьменне(перо)

5) Чорний Іван-дерев'яний каптан: Де носом проведе, там мітку кладе(олівець)

6) Сам верхи, а ноги за вухами(окуляри)

7) Утрьох ідуть братці верхом на конячці(пальці й олівець)

8) Не куца з листочками, не сорочка, а зшита, не людина, а навчає(книжка)

9) Малий коник із чорного озерця воду бере та біле поле поливає(перо, чорнило, папір)

10) На базарі не знайти, на вагах не зважити(знання)

Тож, діти, дружіть із книгою. Підсумком нашої зустрічі стануть слова..

-не на користь книжку читати, коли верхки лиш хапати (Ч)

-хто грамоти вміє, той краще сіє (И)

-не перо пише, а розум (Т)

- люди перестають думати,воли вони перестають читати (А)
- не бійся,коли не знаєш: страшно,коли знати не хочеться (Й)
- мудрим ніхто не вродився,а навчився (М)
- хто хоче більше знати,треба менше спати (О!)

Музика Ольга,
 Великодальницький ліцей №2
 Великодальницької сільської ради
 Одеського району
 Одеської області

БЕСІДА (БІБЛІОТЕЧНИЙ УРОК): «ЯК БЕРЕГТИ КНИГУ»

***Мета:** Розкрити дітям важливість дбайливого ставлення до книги, показати, що книга — це джерело знань і цінний ресурс, який потребує турботи. Навчити учнів основним правилам служби за книжками. Заохотити дітей до акуратного поводження з книгами та виховати любов до читання, яка супроводжуватиметься по вазі до друкованого слова.*

***Обладнання:** Роздруковані матеріали бібліотекаря, зразки нових і старих (пошкоджених) книг, презентація.*

Запрошуємо на цікаву та корисну бесіду «**Як берегти книгу**», де ми говоримо про важливість дбайливого ставлення до книг і поділимося практичними порадами щодо їх збереження.

Книга — це не лише джерело знань, але й частина нашої культурної спадщини, тому її цінність варто оберігати для наступних поколінь.

Під час бесіди дізнаємося:

- Як правильно зберегти книги, щоб вони довго служили і не втрачали своєї якості.
- Як очистити книги від пилу та запобігти пожовтінню сторінок.
- Чому важливо використовувати закладки та уникати загинання сторінок.
- Як захистити книги від вологості, сонячних змін і шкідників.
- Як власноруч зробити простий ремонт для улюблених книг, що пострали з часом.

Запрошуємо всіх, хто любить книги і хоче зберегти їх у гарному стані, обмінюватися порадами та отримувати корисні навички, які потім продовжать життя улюблених видань. Бережимо книги разом, адже це справжні скарби, що перейшли з покоління в покоління! Тож давайте з вами

разом переглянемо презентацію на тему: «Як берегти книгу» та поговорімо про все детально.

Вмикаю презентацію. Слайди з презентації вставлені до сценарію бесіди. (Презентація підготовлена за допомогою мережі інтернет)

Ознайомитись з Презентацією можна за посиланням:

<https://docs.google.com/document/d/1goITB6CP8fOXyaWPh3MIDoWPFdVJyBQX/edit?usp=sharing&oid=116686739127903453685&rtpof=true&sd=true>

Далі слідує обговорення всієї інформації по темі, яка була побачена, почута та прочитана.

Всім гарного дня та настрою! До зустрічі!

Музика Ольга,

Великодальницький ліцей №2
Великодальницької сільської ради
Одеського району
Одеської області

ВИХОВНИЙ ЗАХІД-СВЯТО: «ПОСВЯТА ПЕРШОКЛАСНИКІВ В ЧИТАЧІ»

***Мета заходу:** сформувати у дітей любов до читання, познайомити дітлахів з бібліотекою, виховати бережливе ставлення до книг, розвинути навички співпраці, створити позитивну атмосферу навколо читання.*

Дорогі діти! Сьогодні у нас свято **«Посвята першокласників у читачі»**. Ще зовсім недавно ви ходили в дитячий садок. Тепер ви підросли і вже перший рік є учнями нашої школи. Перед вами одна за одною відкриваються двері в чудову і неосяжну країну Знань. А хорошими учнями ви можете стати тоді, коли будете багато читати. З книг ви дізнаєтесь багато цікавого про таємниці природи, про минуле та сучасність нашого народу:

Дружба з книгою – це свято!

Не було б його у нас,

Ми б не знали так багато

Про новий і давній час.

Людина, яка любить і вміє читати, має розумних, добрих і вірних друзів. Ці друзі – книги! З книжкою ми зустрічаємося ще у дитинстві і не розлучаємося з нею до самої старості.

Сьогодні ви вперше завітали до шкільної бібліотеки. Що ж означає слово «бібліотека»? Подумайте, яке слово вам нагадує «бібліотека»? Так, Біблія.

Всі ми знаємо найвідомішу книгу «Біблія». Біблія означає - книга. А бібліотека – це приміщення, де зберігаються книги. Бібліотека дуже схоже на невеличке затишне місто. І я вас запрошую в подорож чарівними вуличками нашого книжкового містечка.

Цю посвяту в читачі
Треба пам'ятати,
Бо активним читачем
Можна згодом стати

Щоб нам з вами сьогодні було цікаво, я вирішила запросити до нас у гості героїв ваших улюблених казок та книг. Але от біда: приїхати вони не змогли, у них сталась якась біда...але вони прислали свої вітальні телеграми. Цікаво, ви здогадаєтесь, хто їх надіслав? (*Зачитує телеграми*)

Телеграма 1: Прийшла я із смачним зерном, На бесіду з голосистим півником. Схопила півня на обід Та замела хвостиком слід. (Лисичка)

Телеграма 2: Я звірят усіх лікую, Від хвороб різних рятую, І зайчат, і мавпенят, Бегемотів, тигренят. Вилікую всіх за мить! Я – добрий лікар ... (Айболить)

Телеграма 3: Я від діда втік, від бабусі втік. Але попереду ще є перешкоди. Як подолаю – обов'язково прибіжу. (Колобок)

Телеграма 4: Ти мене, напевно, знаєш, якщо казочки читаєш. Працювала я у хатці, танцювала у палаці. Є така у мене звичка – десь губити черевичок. (Попелюшка)

Молодці! Ми знаємо, що ви вчитеся у 1 класі та й читати вже навчилися. І, мабуть, прочитали багато казок. Коли я йшла до вас на свято, по дорозі знайшла загублені речі. Допоможете мені знайти господарів цих речей?

Гра «Кошик - Детектив»

(У кошику дзеркало і яблуко, самовар, золотий ключик, стріла, червона шапочка з кошиком. По черзі, ці предмети дістаються із кошика і діти повинні відгадати, коми із героїв казок належать ці речі.)

Які ви розумнички, я дуже вами пишаюсь. Це так чудово, що ви не проводите увесь час у гаджетах, а читаете книжки (самі чи з батьками) та дивитесь мультфільми.

А тепер послушайте, діти, уважно вірш про справжніх друзів і відгадайте, хто вони?

Хороші, справжні друзі у мене поруч є.
Ніяк не уявляю без них життя своє.
Лиш пороблю уроки – до них у гості йду.
Як жить на світі, друзі розмову поведуть.

Розкажуть про будови,
про мандри, про бої.

Живуть в книжковій шафі товариші мої.

Ну що, відгадали, про яких друзів йдеться у віршах? Так, вірно, про книжки. Книги порівнюються з річками, які наповнюють планету мудрістю. Книги – це вікно у світ.

А чим наповнені книжки, друзі? З чого складаються тексти, які ми читаємо: Правильно, зі слів! Тож давайте пограємо у гру

Гра додай слово

Діти, звісно, вчаться в... (школі).

А комбайн працює в... (полі).

Ми лікуємось в... (лікарні).

А стрижемося в... (перукарні)

Ліки ми берем в... (аптеці).

А книжки в... (бібліотеці).

Молодці! А чи може мені хтось розповісти, що він знає про бібліотеку? (діти розповідають)

Вікторина «Що я знаю про бібліотеку»

Бібліотекар:

- Як називають заклад, де збирають і зберігають книжки, журнали, газети, класифікують їх та видають читачам? (Бібліотека).

- Як називається відділ бібліотеки, де видають книжки додому на кілька днів? (Абонемент).

- Як називається відділ бібліотеки, де видають і читають книжки? (Читальна зала).

- Як називається картка, яку бібліотекар заповнює на кожного читача бібліотеки і записує в неї відомості про видані книжки? (Формуляр).

Молодці! Сьогодні на нашому святі ми посвяtimo вас у коло СПРАВЖНИХ ЧИТАЧІВ! Чи готові ви? (Діти відповідають) Ну, от і добре.

Як я вам вже казала, дуже багато казкових героїв не змогли прийти до нас на свято, але вони надіслали телеграми. (Дістає телеграми). Перед цим я вам зачитала не всі телеграми, тому що **казкові герої забули поставити свої підписи!!!**. Давайте, діти, разом розгадаємо, від кого ж надійшли святкові телеграми?

Телеграми:

1. „З’їв семеро козенят, болить живіт”.

(Вовк із казки „Вовк і семеро козенят”)

2. „Мое гусенятко десь забарилось, тому прилетіти не можу”.

(Івасик – Телесик з української народної казки)

3. «На свято не зможу прийти. Розбила золоте яйце».

(Мишка із народної казки «Курка рябенька»)

4. Ніяк не витягнемо ріпку. Тому прийти не зможемо. (Ріпка)

5. Терміново! Терміново! Несе мене Лиска по камінному мосту – на своєму хвосту! Порятуй мене! («Котик і півник»)

Я бачу ви добре знаєте казки. Це просто чудово. А тепер дайте мені відповідь на такі питання:

1. У якому мультфільмі розповідається про славнозвісного ведмедика, поросятко та їх друзів? («Вінні-Пух та всі, всі, всі»)

2. У якій казці всі місяці зібралися в одну ніч разом («Дванадцять місяців»)

3. Хто з казки в казку перелітає на мітлі (Баба Яга)

Ви такі спритні і розумні, що я не перестаю вам дивуватися. Що ж зараз перевіriamo чи впорастесь ви з моїми загадками....., Впорастесь?

Тоді добре слухайте і голосно відгадуйте!

1. Багатьом був невідомий,

Нині з кожним подружив.

З казки в кожного удома

Хлопчик-цибулинка жив.

Дуже просто, мелодійно

Звати його... (Чипполіно)

2. Він не тигр і не комашка,

Не котисько і не пташка,

Він знімається в кіно

І відомий всім давно.

Впізнати його неважко.

Це звичайно... (Чебурашка)

3. Знайшов півник колосок,

Змолв борошна мішок.

Спik негайно у печі

Пиріжки та калачі.

Мишенят не пригощав,

Бо жоден з них не помагав. (казка „Колосок”)

4. Вигнав дід козу із хати,

Та й пішла вона блукати.

В зайця хатку відібрала,

Всі козу ту виганяли.

Рак козуню ущипнув –
Зайцю хатку повернув. (казка „Коза – Дереза”)

5. Хто утік від баби з дідом,
Не сиділось на вікні.

А зустрівся з зайченятком –
Давай співать йому пісні. (казка „Колобок”)

6. Виріс цей хлопчина
З малої деревини.

У печі зміюку спік,
Сам на дерево утік.

Його гусятко врятувало –
На крилечка свої взяло.

Принесло до тата й мами
Частуватись пирогами. („Івасик-Телесик”)

Молодці, діти! Але ще я хочу дізнатися, чи вмієте ви правильно користуватися книгою. Давайте я вам розкажу правила поведінки з книгою:

- Бережи книжку – свою, бібліотечну чи позичену в товариша.
- Бери книжку чистими руками.
- Не пиши на сторінках книжки.
- Не загинай куточки.
- Не клади у книжку олівці та інші сторонні речі.
- Користуйся закладкою.
- Не читай під час їжі.

Запам’ятайте ці правила друзі. А тепер, коли ви знаєте, як ставитися до книги, прошу приготуватись до найурочистішого моменту сьогоднішнього свята!!!

Для прийняття урочистої обіцянки запрошуються учні 1 класу.
Повторюйте за мною:

Я урочисто обіцяю:

- поважати книгу, виконувати всі правила користування книгою;
- не рвати, не бруднити, не малювати її;
- якщо книжці потрібна допомога – зробити все, щоб книга, не хворіла;
- не читати книжку під час їжі;
- не загинати листків;
- брати книжку чистими руками;
- обгорнути книжку.

Обіцяю! Обіцяю! Обіцяю!

А зараз я хочу вручити Вам посвідчення «читача» і побажати вам бути активними читачами нашої бібліотеки. І нехай книги стануть вашими друзями не тільки під час навчання, а й на все життя. Якщо ви багато читатимете – станете освіченими, розумними. Намагайтеся щодня прочитати хоча б одну сторінку з нової книги. Людина, яка любить і вміє читати – щаслива, тому що поруч з нею завжди найкращий друг і порадник – книга. До побачення!

Приходьте до нас у бібліотеку. І я кожному з вас заповню ось такий формуляр (показую). Там буде записано ваше прізвище, ім'я, адреса, і дані про книгу, яку ви візьмете читати. Коли прочитаєте книгу, то її можна буде обміняти у бібліотеці на іншу. Ще раз вітаю вас з посвяченням у читачі. Бажаю прочитати найкращі книжки та ніколи не розлучатися з книжкою.

Чекаю на вас у бібліотеці!!!

Музика Ольга,
Великодальницький ліцей №2
Великодальницької сільської ради
Одеського району
Одеської області

ЛІТЕРАТУРНА ГРА-СВЯТО:

«ВИБОРИ УЛЮБЛЕНОГО КАЗКОВОГО ГЕРОЯ»

Мета: Узагальнити знання дітей про казку як художній твір, в якому вигадка і фантазія служать засобом вираження суджень народу про життя, знання, про художні особливості казки, розвивати читацький інтерес до казок. Виховувати прагнення до добра і справедливості, повагу до трудового народу. Прививати любов до читання, вчити аналізувати характери героїв казок.

Обладнання: Казки, роздруковані матеріали бібліотекаря, плакат з описом кандидатів у виборах, виборчі бюлетені.

Хід заходу: учні ознайомлюються з казками, творами героїв яких висунуті на виборах, ознайомлюються з короткою характеристикою героїв, та роблять свій вибір шляхом таємного голосування проставляючи галочку навпроти вибраного героя.

Поговорімо трішки про казки.....

Доброго дня діти!

Я знаю, що всі ви дуже любите слухати казки, а дорослі з великим задоволенням читають вам їх. Казки бувають сумні, і веселі; вони навчають нас розуму, висміюють ледачих і хвальків і, звичайно, ми знаємо, що у казках добро завжди перемагає зло.

Ви знаєте, що таке казка? Казка – це усне народне оповідання про вигадані події. **Казка** – це дитинство людства і його мудрість. Читайте і слухайте казки, легенди, пісні.

У кожного з вас також, напевно, є улюблена казка...

Казки — це золота криниця, скарбниця, з якої ми черпаємо діаманти та самоцвіти.

Світ казки населений простими людьми, людьми - праці: шевцями, ковалями, пастухами, орачами, а також злими духами і силами.

Казки народжуються серед трудового народу і передаються з покоління в покоління. Подорожуючи по землі, казки анітрохи не старіють. Вони здобули, величезну популярність не лише серед дітей, а й серед дорослих.

А які бувають казки? Казки бувають про **тварин** (діти наводять приклади), **чарівні казки** (приклад), **соціально-побутові** (приклад).

	Буратіно - дурнуватий, наївний Буратіно обманює тата Карло і замість того, щоб йти в школу йде в вуличний театр. Віддає гроші для покупки азійки пшаркам коту Белькіо та лисині Алісі Тільки після зустрічі зі старою і мудрою Торгіллою Буратіно змінюється. Він стає розумнішим, обережнішим, але залишається таким же веселим та сміливим. Йому вдається врятувати з Карабасом Барабасом і вивідати у нього таємницю золотого ключика.		Івасик-Телісик — сміливий, розумний хлопчик, добрий і люблячий син. Телісик, добрий та кмітливий. Він розумів, що змія-Олена його не відпустить, але не втрачав надії. Добре розгравши з себе дурня, який не розуміє, як сісти на лопату, переконав її показати, як це робиться. І коли змія-Олена сіла, то він її укинув в піч. А сам скочався. Втекти з хити злодійки йому допомогло маленьке гусеня. Повернувшись додому, Телісик відличив гусеничку. Добрий хлопчик напоїв, нагодував його, дав йому відпочити.
	Коттигороско – Надзвичайно сильний. Дуже розумний і хитрий. Добрий. Завжди стоїть на сторожі справедливості. Приходить на допомогу всім нужденним. Завваж зради від братів та друзів, але попри все знайшов коханця		Двоймовочка - була така мала, що ліжечком їй слугувала шаркавула волососького горика. Все, що з нею відбувається, залежить від волі інших - їй загрожує одруження спочатку з синим жаби, потім з хрущом, потім з кротом. Це означає, що її, народжений в квітці, доведеться жити в чужому середовищі у воді, серед дерев або під землею без сонця. Але одного разу Двоймовочка виргуляла ластівку, а та - її Двоймовочка стала дружиною ельфа, парцею квітки, і отримала ім'я Майя.
	Попелюшка - скромна, працьовита, лагідна, доброзичлива. Дочка поважного і знатного людини. Попелюшка,гноблена злою мачухою, живе у власному будинку на прямих служниц, виконуючи всю чорну домашню роботу. Завдяки Феї потрапляє на бал, де зустрічає принца який закохується в неї і згодом одружується. Після одруження з принцем Попелюшка забула всі образи і змичує та сестер і не стала їм мститися.		Карлсон-маленький, товстенький чоловік, середнього віку, який живе на даху багатоквартирного будинку в Стокгольмі. У Карлсона є світлою пропелер, і він вміє літати. Карлсон веселий, спритний, любить прокази. Краде пшошки у френкн Бок, вміє чарувати привертати і робить різні капризи. Він обожнює солодке, та й взагалі поїсти. Себе він вважає красенем, з міру владованим, в самому розквіті сил. До життя Карлсон відноситься легко, поворочуючи фразу «дурний, справа життяєся»

Після ознайомлення з інформацією про кандидатів, роздаю дітям бюлетені для голосування.

Постав ✓ навпроти свого улюбленого героя

	Карлсон	☐
	Двоймовочка	☐
	Буратіно	☐
	Попелюшка	☐
	Івасик-Телісик	☐
	Коттигороско	☐

Постав ✓ навпроти свого улюбленого героя

	Карлсон	☐
	Двоймовочка	☐
	Буратіно	☐
	Попелюшка	☐
	Івасик-Телісик	☐
	Коттигороско	☐

Постав ✓ навпроти свого улюбленого героя

	Карлсон	☐
	Двоймовочка	☐
	Буратіно	☐
	Попелюшка	☐
	Івасик-Телісик	☐
	Коттигороско	☐

Обравши вподобаного героя, діти закидують бюлетені до урни. По закінченню голоси перераховують та виявляється переможець!!!

Музика Ольга,
Великодальницький ліцей №2
Великодальницької сільської ради
Одеського району
Одеської області

**МАЙСТЕР-КЛАС (УРОК):
«РОБОТА З ДОВІДКОВО-БІБЛЮГРАФІЧНИМ АПАРАТОМ(ЯК
КОРИСТУВАТИСЯ СЛОВНИКАМИ, ДОВІДНИКАМИ,
ЕНЦИКЛОПЕДІЯМИ)»**

***Мета уроку:** Дати учням поняття про довідкову літературу, розкрити її значення в житті людини. Навчити користуватися словниками, довідниками, енциклопедіями. Допомогти дітям проникнути у світ нового і цікавого, прищепити любов до читання довідкової літератури.*

***Обладнання:** Комплект довідкової літератури, які є в бібліотеці, додаткові роздруковані матеріали бібліотекаря.*

«Не бійтесь заглядати у словник, це пишний сад,
а не сумне провалля.»

М.Т. Рильський

От бачите, як високо цінував книгу, і зокрема словник, видатний український поет. А хто ще може пригадати чи то вірш, чи то загадку або прислів'я про книгу, щоб показати, як людство завжди високо цінувало наше духовне багатство – книги. І, мабуть, недаремно. **(Відповіді)**

На сьогоднішньому бібліотечному уроці ми з вами ознайомимося з довідковою літературою, а це і є не що інше, як словники, довідники, енциклопедії. Вияснимо їх значення: чи потрібні вони нам взагалі; навчимося ними користуватися.

Більш ніж впевнена, що з довідковою літературою ви вже частково знайомі: переглядали кольорові дитячі енциклопедії, виконували домашні завдання, користуючись словником тощо.

Читаючи книгу, газету, журнал, слухаючи радіо чи дивлячись телевизор, спілкуючись із друзями чи дорослими, ви, напевне, зустрічали цілі вирази або окремі слова, значення яких вам незрозумілі. І, звичайно, виникає потреба вияснити їх значення.

До яких книг звернутися в таких випадках, де знайти відповідь?

Звичайно, можна запитати батьків, учителів чи бібліотекарів, звернутися до Гуглу, так? Але куди корисніше і цікавіше знайти потрібну інформацію самому.

Найточніше і найкраще пояснення на поставлене запитання дадуть вам довідкові видання, які є в кожній бібліотеці.

Що це за видання? Довідкові видання – це видання, які допомагають нам про щось довідатися, уточнити якесь поняття, перекласти слово з однієї мови на іншу. До них належать словники, довідники з різних галузей знань та енциклопедії.

Отже, а що ми можемо з вами сказати про словники? Звучить нібито просто «словник», так? Здавалося б все просто: одне слово, нічого важкого. А ви знаєте, що словники бувають найрізноманітніші? Це не просто словник, вони бувають різні і у кожного своя ціль і зміст.

Словники бувають різні:

- тлумачні
- орфографічні
- іншомовних слів
- спеціальні (географічні, технічні, фізичні, хімічні тощо).

(Коротко описується зміст кожного виду словника, наводяться приклади та показується наочно кожен вид словника)

До словника ми звертаємося, коли нам треба вияснити значення того чи іншого слова. Широких відомостей словники не дають. У нашій країні словники «незрозумілих слів» з'явилися ще в часи Київської Русі, в XII ст. Спочатку всі відомості розміщувались без будь-якої послідовності, а вже з XVI ст. слова стали розташовувати за алфавітом (азбукою), їх почали називати «азбуковними».

Потрібно запам'ятати, що основна структура всіх словників спільна. Слова розташовуються в алфавітному порядку. Щоб відшукати незрозуміле слово, знаходять сторінку з літерою, з якої починається розшукуване слово, а за літерою вже знаходять і потрібне слово, читаючи відповідне пояснення *(наводимо приклад та показуємо)*

Коли вам потрібні детальніші і водночас стислі, порівняно з книгою, відомості, то словника вже не достатньо. Звертаємося до довідника. Довідники бувають із різних галузей знань *(наводимо приклад і показуємо)*. Потрібний матеріал у довідниках знаходять за змістом, за алфавітом *(наводимо приклад і показуємо)*.

Найбільший за обсягом інформації є довідкове видання, яке зветься **енциклопедією**. Це систематизоване (за алфавітом або за темами) зведення знань.

Слово «енциклопедія» в перекладі з грецької означає «коло знань». Перші книги енциклопедичного характеру з'явилися у Стародавньому Китаї ще в XII-X ст. до н.е.

Нині є дуже багато літератури енциклопедичного характеру. За своїм характером одні енциклопедії містять відомості з різних галузей знань – універсальні (Літературна енциклопедія України, Енциклопедія українознавства).

Треба мати на увазі, що всі слова, терміни, статті в енциклопедіях розташовані в суворому алфавітному порядку. В кожному слові, яке є назвою статті, поставлено наголос. Таким чином, навіть незнайоме слово ви зможете прочитати правильно. В біографічних статтях після прізвища, імені та по батькові стоять дати народження і смерті. Крім того, в енциклопедіях є карти, таблиці, схеми, діаграми. Для економії місця слова, що вживаються часто, даються скорочено. Так як усі слова (статті) в енциклопедіях розміщені за алфавітом, то на одній сторінці може йти про найрізноманітніші речі, явища і предмети. *(наводимо приклад і показуємо).*

Дуже часто наприкінці статті дається список літератури, або бібліографія. Він дає можливість детальніше ознайомитися з тими відомостями, що вас цікавлять.

У багатьох із вас вдома є різні довідкові видання. Хто може розказати, які довідкові видання є у вас вдома? *(діти розповідають)*

Ви всі уважно слухали, гарно відповідали, трохи стомилися. Давайте для невеличкого відпочинку проведемо мовну вікторину.

Відповівши правильно на всі запитання, отримаємо слово, яке має дуже велике значення в житті людини протягом усіх віків і поколінь і яке пов'язане з темою нашого уроку.

1. *Однорідна трав'яниста рослина, олійна, з високим грубим стеблом і великою жовтою квіткою. Називається ще «квітка сонця», «повернутий до сонця», «друг сонця».***(Соняшник)**

2. *Одинадцятий місяць календарного року, третій місяць осені***(Листопад)**

3. *Багаторічна болотяна трава з довгими гострими листками***(Очерет, осока)**

4. *Польова трав'яниста рослина із синіми квітками, що росте переважно серед озимих культур***(Волошка)**

5. *Городні плоди і зелень, що вживаються як їжа***(Овочі)**

Підсумовуємо відповіді і по першим літерам відповідей отримуємо розгадку..... (слово – «СЛОВО»)

А зараз, як підсумок вивченого матеріалу, проведемо гру «Подорож до тематичного словника школяра»

Правила гри: Хто перший знайде значення слова?

1. Тема. Тварини. Під тема комахи. Знайти значення слова «павук»
 2. Тема. Частина мови. Під тема іменники. Знайти значення слова «галас»
 3. Тема. Іграшки. Знайти значення слова «м'яч».
 4. Тема. Рослини. Під тема гриби. Знайти значення слова «мухомор»
 5. Тема. Убрання. Під тема одяг. Знайти значення слова «волан»
 6. Тема. Частина мови. Під тема Дієслова. Знайти значення слова «висаджуватися»
 7. Тема. Продукти харчування. Під тема ласощі. Знайти значення слова «шоколад»
 8. Тема. Знаряддя. Під тема інструменти. Знайти значення слова «рубанок»
 9. Тема. Земля і небо. Під тема вода. Знайти значення слова «пара»
- Зверніть увагу, що у цього слова може бути декілька значень, залежно від наголосу. Ми шукаємо саме слово **пАра**!

Дану гру ми провели як невеличке міжкомандне змагання. Учні поділилися на невеличкі команди, отримали завдання (слово, яке потрібно знайти в словнику) та на час виконували пошук. Перемогла команда, яка найшвидше знайшла слово в словнику. Таким чином ми закріпили знання того, що всі слова в словниках ми шукаємо за алфавітом...

Підсумок. Запитання для повторення.

1. Які видання належать до довідкової літератури?
2. Що таке словник, довідник, енциклопедія?
3. Яка основна структура всіх довідкових видань?

Дякую за увагу! Всім гарного дня та настрою!!!

Нікішина Олена,
Нерубайський академічний ліцей №1
Нерубайської сільської ради
Одеського району
Одеської області

ВИХОВНИЙ ЗАХІД «КНИЖКА ТВІЙ НАЙКРАЩИЙ ДРУГ»

Мета: викликати в учнів почуття поваги і любові до книги; прищеплювати знання та вміння бережливого поводження з нею; розвивати спостережливість, увагу, пам'ять, логічне мислення; вміння поважати один одного.

Обладнання: презентація, книги.

Хід заняття

I. Вступна частина.

1. Привітання.

Встаньте, діти, всі рівненько,

Посміхніться всі гарненько.

Посміхніться всі до мене,

Посміхніться і до себе.

2. Перевірка готовності робочих місць.

3. Оголошення теми виховної години.

Відгадайте загадку.

Дуже я потрібна всім:

І великим і малим.

Всіх я розуму учу,

А сама завжди мовчу. (Книга)

II. Основна частина

Історія виникнення книги.

Слайд 2-3.

У стародавні часи на землі не було книжок, бо люди не вмiли їх робити. Отож, сторінками найдавніших книжок ставали камені, стінки печер. Записи замінювали малюнки.

Слайд 4

Пізніше люди почали писати на глині, яку потім сушили та випалювали на вогні. Проте, такі «книжки» були дуже важкими і незручними.

Слайд 5

Згодом люди навчилися робити книги з тонкої телячої шкіри. На виготовлення такої книги потрібні були шкури з цілої череди телят. Тому такі книги були дуже дорогими і їх могли собі купити тільки

багаті люди. Отже, потрібно було шукати дешевий та простий матеріал для книг.

Слайд6

Книги на сухих стеблах папірусу – болотяної рослини з берегів річки Нілу, придумали стародавні єгиптяни (III тис. до н.е.). Відтоді з'явилася книжки, а краще сказати – сувої з папірусу. Писати на папірусних сувоях було зручно, але через кілька років такі книги ламалися і розпадалися.

Слайд7

І лише у XIII столітті в Європі навчилися виготовляти папір, схожий на той, яким ми користуємося сьогодні.

В античному світі й у середні віки книги розмножували шляхом переписування.

Слайд9

Першим способом множинного репродукування книги була ксилографія (гравюра на дереві). Першою друкованою книгою вважають тексти, відтворені ксилографічним шляхом у Корей в період з 704 до 751 року. Друкарство виникло на Далекому Сході в XI столітті.

У Європі друкарство почало поширюватися в середині XV століття, коли Іоанн Гутенберг усередині XV століття в м. Майнус у Німеччині надрукував так звану 42 - рядкову Біблію – перше багатооб'ємне друковане видання в Європі, визнане шедевром раннього друку. Датою народження друкарського верстату був 1440 рік.

У нашій країні за часів князівства Ярослава Мудрого у Києві, при Софійському соборі було засновано першу на Київській Русі бібліотеку.

Цікаве запитання. Слайд10

Діти, якимось один хлопчик, почувши, що книжка може відкривати різні таємниці, приклав її до вуха і довго й уважно вслухався. Але нічого, звичайно ж, не почув і вирішив, що з ним пожартували. А як ви гадаєте?

Цікаво, а чи є у класі діти, які люблять читати? Напевно що є. Розкажіть про свої улюблені книжки. Що саме вам цікаво у названій книжці?

Вікторина

1. Знайди письменника. Слайд11
2. Хмаринка слів. «Назви казкових героїв» Слайд12
3. Фізкультхвилинка. Слайд13

Руки вгору, руки вниз!

На сусіда подивись!

Руки вгору, руки в боки!

Поскачи на місці трохи!

Руки ззаду покладемо,

Головою поведемо!

Дружно всі присядемо і за парти сядемо!

Правила поводження з книгою. Слайд14

Діти, які правила поводження з книгою ви знаєте?

1. Обгорни книгу в папір – не бруднитиметься обкладинка.

2. Не читай книгу під чай їжі – можеш забруднити її.

3. Не клади в книгу олівців, ручок та інших товстих предметів – від цього рветься палітурка.

4. Не загинай ріжків на сторінках книги – ріжки відриваються і псується книга – зроби собі для книги закладку.

5. Не рви сторінок, не малюй і не пиши нічого в книзі, не роби в ній ніяких поміток.

6. Не перегинай книгу – від цього вириваються сторінки.

7. Перегортаючи прочитану сторінку, держи її за верхній край.

5. Гра «Так чи ні». Слайд15

Діти, я буду говорити твердження про книгу, якщо воно правильне, то ви плескаєте в долоні, якщо ні, то мовчите.

1. Книги – це наші друзі.

2. Під час читання книги можна їсти та пити.

3. Книги розвивають нас.

4. Книги розширюють словниковий запас.

5. У книгу можна покласти олівець чи ручку.

6. У книзі можна робити помітки.

7. Книги треба обгортати.

8. Для книг потрібні закладки.

6. Гра Знайди пару (<https://learningapps.org/display?v=p7sjdmuot23>)

Слайд16

7. Творча майстерня. Створення палітурки улюбленої книги. Слайд17

III. Заключна частина. Слайд18

1. Підсумкова бесіда.

- Любі діти! Шануйте, бережіть, любіть книжки! І тоді весь розум, мудрість і людська доброта переходитимуть до вас через книги. Читайте! Хай не буде у вас жодного дня, щоб ви не прочитали бодай однієї сторінки нової книги! Запам'ятайте: «Книга – джерело знань»!

2. Запитання за змістом виховної години

- Вам подобається читати книжки?

- Які книжки ви читали?

- Яка ваша найулюбленіша?

- А що вам більше подобається читати книгу, чи дивитись телевізор?
- Що таке бібліотека?

Палка Наталя, Негреску Інна,
Міняйлівська гімназія
Петропавлівської сільської ради
Білгород-Дністровського району
Одеської області

СЦЕНАРІЙ СВЯТА: «ХЛІБ – УСЬОМУ ГОЛОВА»

Мета. *Ознайомити дітей із шляхом надходження хліба на стіл, прищеплювати бережливе ставлення до хліба, поглиблювати знання дітей про звичаї українського народу, пов'язані із хлібом, вчити бережно ставитися до хліба, шанувати працю хлібороба.*

Обладнання. *Сюжетні малюнки, вислови і прислів'я про хліб, колоски пшениці, хліб та різноманітні вироби з тіста, вишивані рушники, малюнки дітей про хліб, відео «Як печуть хліб», «Шлях від хліба до столу».*

Святково прибрана кімната. Ближче до глядачів застелений вишитою скатертиною стіл, на ньому хлібина на вишитому рушнику, а поруч — вироби з тіста. В глечичку або вазі — колоски жита, пшениці. На стінах плакати з висловлюваннями про хліб і хліборобську працю. Учні одягнені в вишиванки. Грає українська музика.

Хід заходу

Ведуча - 1. Доброго дня, друзі!

Ведуча - 2. Сьогодні ми поговоримо з вами про найдорожче золото на Землі — хліб.

Певно, чули ви про це

І не раз такі слова:

Хліб потрібно шанувати,

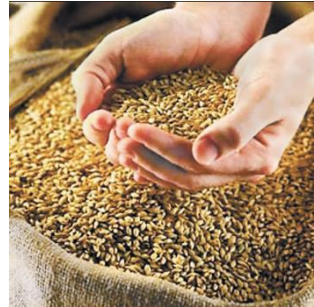
Хліб — усьому голова.

Ведуча - 1

Свіжий, духмяний, він увібрав у себе тепло сонця, всю щедрість матінки-землі й неповторність людської праці.

Слухання вірша

Шлях – від зернини до хлібини.
Важкий, не легкий шлях – проте
Знає й маленька дитина,
Що хліб із колоска росте
Спочатку ореться земля,
Як зійде сніг, прийде весна
Зерно в рядки кладуть швиденько
Й пшеничка вироста рясна.

Ведуча - 2

Ви вже зрозуміли, діти, щ сьогодні ми будемо говорити про хліб.

Чи знаєте ви, як пахне хліб? Неповторний запах робить хліб живим, частиною душі кожного з нас. Початок хліба – маленька зернинка. Зернятко нагадує дитину в сповитку. Із маленького зернятка починається колосок.

Як же саме приходить хліб на стіл? Давайте подивимось.

(див. відео «Як потрапляє на стіл хліб»)

Ведуча - 1. Хліб – усьому голова! Можливо, не раз ви чули ці слова і вони стали для вас звичними і буденними. Але до хліба не можна ставитися по-буденному. Це – святиня людська. І скільки не проходить років і тисячоліть, а він залишається святим і величним завжди. У чому ж сила і велич хліба?

За всіх часів і в усіх народів було найбільшою святістю, коли лежав на столі хліб. Тому в народі до хліба ставилися з такою пошаною, передавали любов до нього своїм дітям і внукам.

Ведуча – 2

А для того, щоб ви краще запам'ятали як з'являється хліб, давайте пограємо в гру – загадку. До зали запрошується 5 учнів, яким пропонуються картки з малюнками (тісто, борошно, зерно, земля, руки). Ведуча зачитує народну мудрість, учням необхідно обрати правильну картку з малюнком.

Недаром народна мудрість говорить:

- Де починається хліб? (у тісті)
- Де починається тісто?(у борошні)
- Де починається борошно? (у зерні)
- Де починається зерно? (у землі)
- Де починається земля плододита? (у рученьках працюючих)

Ведуча - 1

Вашій увазі пропонується танок від учнів першого класу.

Ведуча - 2

А скільки склав народ прислів'їв про хліб, щоб пам'ятали люди, який він важливий у житті. (2-А клас)

Прислів'я

1. Глибше орати – більше хліба мати.
2. Сій вчасно, вродить рясно.
3. Земля – матінка, а хліб – батечко.
4. Паляниця — хлібові сестриця.
5. Хочеш їсти калачі, не сиди на печі.
6. Риба – вода, ягода – трава, а хліб – усьому голова.

7. Не грайся хлібом, то ж бо гріх! —
В суворості ласкавій,
Бувало каже дід старий
Малечі кучерявій.
— Не грайся хлібом, то ж бо гріх! —

Іше до немовляти,
Щасливий стримуючи сміх,
Бувало каже мати.

Ведуча – 1. Учні 3- А класу підготували сценку

Сценка «Хліб»

На сцені обставлена світлиця. Мати з печі виймає хлібину і кладе на стіл на вишиту скатертину.

Ведуча.

На столі, на білій скатертині
Сяє, наче сонце, паляниця
З печі вийнята. А господині
Радісно, бо сповнена світлиця
Пахощами хлібними.

Мати. Діточки, біжіть до столу. Я хліб із печі вийняла, як вистигне, то поїсте з молочком. (Вбігають хлопчик і дівчинка.)

Дівчинка. Ой матусю, як пахне хлібчик! Так смачно! Мені так подобається цей запах!

Хлопчик. І я так само — дуже люблю запах свіжого хліба. І їсти хліб люблю, бо це так смачно...

Сідають за стіл, мати відламує їм по куску хліба, і діти їдять.

Мати. Хліб, діти, і справді запашний та смачний, бо в ньому живуть пахощі нашого рідного поля і вітру, сонечка і дощику. Важкою працею дістається він людям завжди, але без нього немає життя.

Хлопчик. А чому, матусю? Та ж хліб можна замінити чимось іншим...

Дівчинка. Ага... Можна замінити булочками, печивом...

Мати. Ой, діточки, які ви ще маленькі у мене. А булочки, печиво, тістечка — це і є наш хліб святий, тільки здоблені ці вироби яйцями, маслом, цукром, тому по-іншому називаються. Але в основі їхній — таке ж борошно, а це і є хліб.

Хлопчик. А я знаю, як росте хліб. Його спочатку сіють.

Дівчинка. Спочатку поле готують до посівів: орють, а потім у пухку землю зерно сіють, щоб легко йому було рости. Зрозумів?

Хлопчик. Зрозумів. Потім посіви доглядають, удобрюють.

Дівчинка. А коли колоски наллються тугим зерном, його збирають комбайнами.

Мати. Молодці ви у мене, діти. А традиції пов'язані з хлібом, пам'ятаєте?

Хлопчик. Я знаю, що на столі повинна лежати завжди паляниця, але ніколи не можна класти хліб сподом догори, бо то не годиться, то великий гріх. Якщо хліб так покласти, то він образиться і не буде в тій оселі затримуватися.

Дівчинка. А, я знаю, що кожен шматок хліба треба зідати не залишаючи кусків, щоб силу не залишати.

Хлопчик. Якщо взяти хліб з дому в дорогу, то він буде оберігати від різних труднощів.

Мати. Які ж ви дітки у мене молодці скільки усього про хліб знаєте. Тож треба пам'ятати це все життя «Хліб усьому голова», бережіть його.

Ведуча – 2. Теплий хліб, виплеканий теплими руками, — таїть у собі тепло серця. Які ж пахощі природи, рук роботящих переплелися в ньому? (3-А кл.)

Вірш "Чим пахне хліб"

1-й учень. Чи знаєш ти чим пахне хліб,

Коли весною кілька діб

Гуркоче трактор за рікою?

2- учень. Хліб пахне працею людською.

3-й учень. Чи знаєш ти, чим хліб запах,

Коли жнивують у степах

Твої батьки в гарячу пору?

4-й учень. Він пахне щастям хлібозбору.

5-й учень. Чим пахне хліб, чи знаєш ти,

Як повезуть твої брати

Зерном наповнені машини?

6-й учень. Хліб пахне соками земними.

7-й учень. Чи знаєш ти, чим хліб землі

Пахтить на вашому столі

Весною, влітку і зимою?

8-й учень. Хліб пахне радістю людською.

Ведуча – 1.

Будь-яке свято чи обряд не обходиться без хліба. Гостей зустрічали хлібом-сіллю, народжується дитина – йдуть із хлібом, відзначали весілля хлібом та весільним короваєм. А ми пропонуємо вам пограти у веселу гру. (ГРА : «Допоможи бабусі зв'язати бублики»). Запрошується по дві дитини з класу.

Ведуча – 2. (4-А клас)

Сценка «Бублик і паляниця»

Бублик житній паляниці говорив хвастливо:

• Ти засмагла, чорнолиця – зовсім не вродлива.

Я ж біленький, солоденький, вигнутий красиво,

У малечі викликаю усмішку щасливу.

І сказала хвастунові паляниця свіжа:

• Ти для діток – подарунок, я – буденна їжа.

Я до кожної родини йду щодня до хати.

Ти, як гість, у дім приходиш,

Я ж – як рідна мати.

Ведуча – 1.

Їж, друже, хліб і не кидай додолу,

А підійми, коли не там лежить,

А коли , сідаєш , друже , ти до столу,

То пам'ятай, що хліб – то означає життя.

Діти, а чи любите ви відгадувати загадки? А чи знаєте ви загадки про хліб?

1. У пору літню в час осінній, навесні в гарячий час, косять, жнуть вони і сіють, орють лан у котрий раз. (Хлібороби)

2. Щоб город перекопати, що беруть до рук? (лопату)

3.Потім з рук у м'яку грядку Висівають що? (зернятко)

Щоб зернятко ожило Треба сонце і (тепло)

4. Ходить полем з краю в край, ріже чорний коровай. (Трактор)

6. Не чоловік, не звір, а має вуса. (колос)

7. Крилами махає, а не літає. (Млин-вітряк)

8. Народився із землі, Зарум'янивсь на вогні І з'явився на столі. До боршу тобі й мені. (Хліб)

Ведуча – 2. (4-А клас)

Також діти вивчили вірші, присвячені хлібу, послушайте...
 І вже я сам, мов колос край села,
 Звернувся піснею до хати,
 Де золотистий колос одягла
 На день обжинків Україна – мати.
 Ти прийди до нас, врожаю,
 Бо ми працю прославляєм,
 Коли візьмем все із поля,
 Усміхнеться наша доля!
 Я в руки беру золотий колосок,
 Я зріс на полях Донеччини.
 В нім бачу я твердий, упевнений крок
 В майбутнє, до щастя сердечного.

Ведуча – 1.

Дорогі діти! Сьогодні ми з вами вели розмову про хліб, що здавна був поняттям святим. Я вірю, що в кожне ваше серденько попаде зернятко добра. І так, як із зернятка виростає хлібний колос, так і в ваших серцях проросте великий колос добра, честі, поваги, справедливості. Нехай ваша душа буде такою ж величною і чесною, як безкрає пшеничне поле.

Здоров'я, щастя всім вам, хай завжди буде пахучий хліб на вашому столі!

Ведуча – 2.

На останок даруємо вам пісню «.....»

Соловйова Тетяна,
 Ізмаїльський ліцей № 16
 з гімназією та початковою школою
 Ізмаїльського району
 Одеської області

**ЦЕ МОЯ РІДНА МОВА
 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА ДЛЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ
 ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ**

Мета: прищеплювати любов до рідної мови; розвивати пізнавальні здібності учнів, творчу активність, уміння швидко та раціонально приймати рішення, працювати в команді

У заході змагаються дві команди по 5 учнів, уболівальники мають можливість допомогти своїй команді (за правильну відповідь команді додається 0,5 бала).

Хід заходу: Обирається дві команди по 5 учнів, команди обирають капітана та представляють свою команду.

Обладнання: презентація «Це моя рідна мова!», роздатковий матеріал, плакати - оформлення дошки, суддівські відомості...

Бібліотекар: Добрий день! Я вітаю вас на інтелектуальній грі «Це моя рідна мова». Мова – це велике національне надбання, коштовний скарб, що складається із могуття інтелекту . У ній досвід, мрії і сподівання мільйонів людей, об'єднаних в єдине ціле – народ.

Сьогодні ми проведемо інтелектуальну гру «Це моя рідна мова». Саме сьогодні, у день народження великого Нестора Літописця, в нашій державі відзначається День української писемності та мови.

Час представити журі нашої гри -

І ми розпочинаємо із знайомства з командами (капітани представляють свої команди)

Ну ось і познайомились...розпочинаємо нашу гру.

I. «Добери продовження». Приказки та прислів'я — це короткі, образні вислови, які є частиною народної мудрості та культури. Вони мають різну форму і значення, але часто використовуються для передачі життєвих уроків або порад. **Прислів'я** — це закінчені речення, які виражають певну загальну мудрість або життєве правило. Прислів'я зазвичай мають повчальний характер і дають конкретний висновок

II. Отже, командам пропонується продовжити відомі прислів'я про мову. Конкурс продемонструє, як учасники знають народну мудрість. Кожна правильна відповідь – 1 бал., командам надається одна хвилина.

1 команда 1. Що посієш – ... (те й пожнеш) 2. Козацькому роду ... (нема переводу) 3. Вчення світ, а ... (невчення – тьма) 4. Слово до слова – ... (зложиться мова) 5. Без труда ... (нема плода).

2 команда 1. Хто не робить, ... (той голим ходить) 2. Хто спішить, ... (той людей смішить) 3. Слово – не горобець, ... (вилетить – не піймаєш) 4. Гостре словечко ... (коле сердечко) 5. Більше діла – ... (менше слів).

II. «Лексична помилка»

Лексична помилка — це помилка, яка виникає через неправильне вживання слова в певному контексті. Вона може виникати в результаті:

- уживання слова, яке не відповідає змісту або стилю тексту;

- плутання близьких за значенням слів (омонімів, паронімів);
- неправильного перекладу іншомовних термінів або слів;
- лексичні помилки виникають через неправильне розуміння значення слова.

Командам надаються однакові речення з лексичними помилками, які треба виправити за одну хвилину. Кожна виправлена помилка – 1 бал.

1. Дошку вимили чистою тряпкою. (ганчіркою)
2. Не сиди на полу. (підлозі)
3. Закрий вікна – сквозняк. (зачини, протяг)
4. По середях ми бігаємо. (щосереді)
5. Урок розпочнеться в 13 годин. (о 13 годині)
6. Кожен повинен дбати про оточуєче середовище. (довкілля)
7. Мені подобається люба мелодія. (будь-яка)
8. Наш клас буде приймати участь у заході. (брати)
9. Ми підемо на рибалку в слідуючий день. (риболовлю, наступного дня)
10. Ми чекали на тебе два часа. (дві години)

(Після закінчення хвилини, капітани по черзі зачитують речення з виправленими помилками).

III. Хто я? Поки команда готується до наступного конкурсу, капітани беруть участь у конкурсі «Хто я?». Капітан спробує здогадатися, хто він, задаючи питання вболівальникам своєї команди, на які можна надати відповідь тільки «так» чи «ні». (Капітан стає спиною до дошки. На дошці кріпиться малюнок з казки, на якому знаком питання закрито один предмет). Якщо капітан за три хвилини відгадав, хто він, команда отримує 5 балів.

IV. «Склади слово» (доки капітан намагається здогадатись, хто він, кожен з чотирьох учасників команди отримує по дві літери, одна з яких кріпиться на груди, друга – на спину). Коли капітан закінчив випробування, ведуча розпочинає конкурс «Склади слово», ставить запитання, на яке учні повинні дати відповідь, склавши її з літер. Одне правильне слово – 1 бал.

1 команда (ХД, АУ, МС, ОА)

1 Найнадокучливіша комаха, цокотуха. *муха*

2 Перший чоловік на Землі. *Адам*

3 Те, що крутиться у голові, її думають-гадають. *дума*

4 Безлад у чомусь. *хаос*

- 5 Манірна та обережна пані. Буває пікова, бубнова. **дама**
- 6 За нею женуться дівчата, щоб виглядати стильно. **мода**
- 7 Слово із пісні «Ой, у вишневому..., там соловейко щебетав». **саду**
- 8 Коли речовина не мокра, то вона ... **суха**

2 команда (ВЛ, ІІ, ПД, ОА)

- 1 Дерево, синонім фальшивих документів. **липа**
- 2 Знак зодіаку, так можна назвати жінку. **діва**
- 3 У людини руки, а у тварини ... **лапи**
- 4 Наказовий спосіб дієслова водити. **води**
- 5 Вона буває ручна, бензо – і «Дружба 2». **пила**
- 6 Коли трапляється щось незвичайне, неймовірне, кажуть, що це ... **диво**
7. Так говорять про дуже поважних жінок. Кажуть «Ходять, наче ...

пави

- 8 Щось дуже далеке, про них кажуть, що вони незвідані. **дали**

V. «Яка наша мова» Українська мова має особливий характер, що виражає душу й культуру народу. Командам за півтори хвилини необхідно дібрати на задані букви епітети, якими можна описати українську мову. Виграє команда, яка за певний час напише більше влучних слів, що починаються із заданих букви (**Б-; В-; С-; М -; К-;**)

Поки журі підбивають підсумки заходу, **поза конкурсом** учасники команд та вболівальники знаходять на екрані монітора частини слів про нашу мову, які знаходяться на лупах.

Слово журі, нагородження.

Фадєєва Ганна,
Ізмаїльський ліцей "Політехнічний" з гімназією
Ізмаїльського району
Одеської області

УРОК-ГРА «ФОЛЬКЛОРНІ ЦІКАВИНКИ. МОЇ УЛЮБЛЕНІ КАЗКИ»

Мета: повторити і закріпити знання з усної народної творчості, збагачувати словниковий запас учнів; розвивати логічне та образне мислення, пам'ять, увагу, спостережливість, кмітливість; виховувати читацьку культуру.

Обладнання: завдання на картках, вислови, книги.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

(Вчитель Котляренко Олена Андріївна).

II. Актуалізація опорних знань.

Бібліотекар.

Добрий день. Ви знаєте, що зараз проходить щорічний Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек під гаслом «Читаюча шкільна родина – стратегічне завдання бібліотеки». Книга та читання супроводжують нас все життя. В дитинстві вам читали батьки. Прийшовши до школи, ви й самі навчились читати. У дорослому віці вам допомагатиме професійна література. Мені хотілося б, щоб для кожного з вас читання стало життєвою необхідністю, приносило задоволення та було улюбленим відпочинком. Тож сьогодні в нас буде незвичайний урок: ми з вами згадаємо прислів'я та приказки про книги, поринемо у чарівний світ улюблених казок, розгадаємо ребуси та загадки.

III. Виконання завдань учнями.

Для початку розділимось на команди. Кожна команда озвучує свою назву та девіз (Переможці та Чемпіони). Усього буде 5 конкурсів. Команда, яка першою відповість швидко і правильно, отримає блакитний смайлик, інша команда – жовтий смайлик. Також є можливість отримати додаткові смайлики.

I конкурс «Віднови прислів'я або приказку»

Вам потрібно, використовуючи запропоновані слова, скласти прислів'я або приказку та зачитати отримані відповіді.

1. Мати, умій, Батьківщина, за, постояти, неї. *(Батьківщина – мати, умій за неї постояти).*
2. На, добре, найкраще, всюди, світі, а, вдома. *(Всюди на світі добре, а вдома найкраще).*
3. Хай, мови, сам, свої, хто, себе, цурається, встидається. *(Хто свої мови цурається, хай сам себе встидається).*
4. Мачуха, земля, мати, чужа, а, рідна. *(Рідна земля – мати, а чужа – мачуха).*
5. Соловей, без, людина, рідної, гнізда, як, без, землі. *(Людина без рідної землі, як соловей без гнізда).*
6. Добувають, землі, із, книги, золото, з, знання, а. *(Золото добувають із землі, а знання з книги).*
7. Багато, той, читає, знає, хто, багато. *(Хто багато читає, той багато знає).*

8. Як, вчить, жить, книга, світі, на. (*Книга вчить, як на світі жить*).
9. Розуму, читати, набиратись, книгу. (*Книгу читати – розуму набиратись*).
10. Дружити, жити, книгою, з, добром, з. (*З книгою жити – з добром дружити*).
11. Джерело, книга, знань. (*Книга – джерело знань*).
12. Навчання, читання, найкраще. (*Читання – найкраще навчання*).

II конкурс «Літературний калейдоскоп»

А зараз в нас буде невеличка вікторина за творами, які ви читали.

1. «У якій казці головна героїня попала під золотий дощ? (*Брати Грімм «Пані Метелиця»*)
2. Хто літав у розвідку на ядрі? (*Барон Мюнхгаузен*)
3. Що Герда віддала річці, щоб дізнатися про Кая? (*Новенькі червоні черевички*)
4. Хлібний продукт, який постійно тікав. (*Колобок*)
5. Ким були кучер та коні у казці «Попелюшка»? (*Щур та миші*)
6. Казкова жінка-космонавт. (*Бабуся Яга*)
7. Як звали сліпого kota у казці про Буратіно? (*Базіліо*)
8. Найменший казковий хлопчик. (*Хлопчик-Мізничок*)
9. Найкращий чоловік у світі, який дуже любить варення та живе на даху (*Карлсон*)
10. У якій казці Кіт був паном? (*«Пан Коцький»*)
11. Назвіть героїв, які витягували Ріпку (*Дід, Баба, Внучка, Песик, Кіт, Мишка*)
12. Хто працював на двох лінивих мишенят? (*Півник, «Колосок»*)

III конкурс «Вгадай казкового героя за SMS»

Нещодавно до бібліотеки по допомогу звернувся казковий герой Кіт Учений, який отримав дуже багато повідомлень від своїх друзів, які з різних причин не можуть прийти до нього в гості, та надіслали йому sms. Він просив допомогти йому зрозуміти від кого вони, оскільки через поганий мобільний зв'язок sms не надійшли повністю. Я по черзі буду читати sms, а хто впізнає, підіймає руку.

1. «Затримався в Африці. Дуже багато хворих звірів» (*Лікар Айболит*)
2. «Не можу до вас прийти, бо по дорозі загубила черевичка» (*Попелюшка*)
3. «У мене трапилося лихо. Вовк з'їв моїх діток. Намагаюся їх врятувати» (*Коза*)
4. «Втік від діда та баби, але затримався в лісі» (*Колобок*)

5. «Запізнююся. Щойно втік від Зміївни. Гусенятко допомогло, летимо, поспішаємо» (*Івасик Телесик*)
 6. «Не знаю, де я... Схоже, що на Місяці...» (*Незнайко*)
 7. «У мене захворіла бабуся, тому прийти не зможу. Поспішаю її провідати» (*Червоний Капелюшок*)
 8. «Рятуйте! Потрапив у крижаний полон до королеви» (*Кай*)
 9. «Б'юся зі Змієм Гориничем. Запізнююсь» (*Котигорошко*)
 10. «Вибачаюсь. Застряг на даху. Об'ївся варенням» (*Карлсон*)
- Молодці! Дякую вам за допомогу. Кіт Учений буде дуже задоволений.

IV конкурс «Загадкова розминка»

А тепер пропоную вам трохи потренуватися та відгадати загадки.

1. Не дерево, а з листочками, не сорочка, а зшита, не людина, а розкажує. (*Книга*)
2. На базарі їх не купиш, по дорозі не знайдеш. (*Знання*)
3. Букви всі від А до Я на сторінках... (*Букваря*)
4. Усіх розуму навчить, хоч сама завжди мовчить. (*Книга*)
5. Дерев'яний та довгенький, маю носик я гостренький. (*Олівець*)

V конкурс «Казкова шифрограма»

І наостанок я підготувала для вас картки, де зашифровано назви відомих казок. А ну хто з вас багато читає та зможе розгадати?!

(*Бібліотекар чіпляє картки-завдання та роздає командам.*)

1. ЛОСОККО (*Колосок*)
2. КАМОВОЧДЮЙ (*Дюймовочка*)
3. КОРОШКОГОТИ (*Котигорошко*)
4. КАПОЛЮШПЕ (*Попелюшка*)
5. КАВИЧКАРУ (*Рукавичка*)
6. НОРАБУТІ (*Буратіно*)
7. ЛОКОБОК (*Колобок*)

(*Олена Андріївна підраховує бали.*)

IV. Анкетування.

А поки Олена Андріївна підраховує бали, пропоную вам невеличке читачьке анкетування, за результатами якого на наступний раз я підготую презентацію з вашими вподобаннями.

(*Бібліотекар роздає анкети.*)

V. Підсумок уроку.

(*Олена Андріївна оголошує результати.*)

Бібліотекар.

- Чи сподобався вам наш урок? Які ваші враження?

Фадсева Ганна,
Ізмаїльський ліцей "Політехнічний" з гімназією
Ізмаїльського району
Одеської області

УРОК-ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ «ЩО ЧИТАЛИ МОЇ БАТЬКИ»

Мета: розширити знання учнів про значення бібліотек у житті людини; прищеплювати інтерес до читання; виховувати читацьку культуру.

Обладнання: вислови, презентація «Бібліотеки світу», ілюстрації до творів, літературних пам'ятників, книги для виставки, анкети.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

(Вчитель Котляренко Олена Андріївна).

II. Актуалізація опорних знань.

Бібліотекар.

Доброго дня, рада всіх вітати. Щороку з **1 по 31 жовтня** проводиться Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек. У цьому році місячник відбуватиметься під гаслом «**Читаюча шкільна родина – стратегічне завдання бібліотеки**».

- З ким або чим у вас асоціюється бібліотека?
- Якою вона повинна бути?

*(На екрані **слайд 1** з назвою заходу та епіграф).*

Сьогодні в нас незвичайний урок: ми побуваємо у найрізноманітніших бібліотеках світу, де старовинні книги поєднуються з найсучаснішими комп'ютерами, а також відвідаємо ваші родинні бібліотеки.

Ви знаєте, що слово «бібліотека» - грецьке за походженням: «бібліо» - книга, «текос» - сховище. От і виходить бібліотека – книгосховище. Ми звикли до книг, рідко думаємо про них як про щось незвичайне, не завжди зберігаємо їх в належному стані, а з розвитком сучасних комп'ютерних технологій книга взагалі відходить на другий план. Але бібліотеки існують дуже давно, не менше 5 тисяч років.

I зупинка. 5 найстаріших бібліотек світу

*(На екрані **слайд 2**).*

І перша наша зупинка – «5 найстаріших бібліотек світу».

*(На екрані **слайд 3**).*

Національна бібліотека Чеської республіки заснована у 1366 р. Розташована у центрі Праги. У її фондах налічується близько 7 млн. книг та старовинних документів.

(На екрані слайд 4).

Національна бібліотека Австрії була заснована у 1368 р. у Відні в палаці Гофбург, колишній резиденції імператорської сім'ї Габсбургів. Тут знаходиться більше 7,5 млн. книг, 200 тис. папірусів, датованих 15 ст., книги 6 ст.

(На екрані слайд 5).

Національна бібліотека святого Марка — найбільша бібліотека Венеції, заснована у 1468 р. Її зібрання налічує близько 1 млн. сучасних книг, 13 тис. рукописів і більше 24 тис. книг 16 ст.

(На екрані слайд 6).

Національна бібліотека Франції — найбагатше зібрання франкомовної літератури у світі, заснована 1480 р. Розташована у Парижі, має кілька будівель. Її фонди налічують 30 млн. книжок. А у бібліотеці працюють 2 700 людей.

(На екрані слайд 7).

Мальтійська національна бібліотека розташована у столиці країни м.Валлетта. Колекція бібліотеки була заснована орденом госпітальєрів у 1555 р.

(На екрані слайд 8).

II зупинка. 5 найбільших бібліотек світу

Наступна зупинка – «5 найбільших бібліотек світу».

(На екрані слайд 9).

Бібліотека Конгресу — Національна бібліотека Сполучених Штатів Америки та дослідницький підрозділ Конгресу США. Є найбільшим за площею книгосховищем та однією з найважливіших бібліотек світу. Розташована у Вашингтоні, заснована у 1800 р. Загальний обсяг її фондів нараховує понад 36 млн. книг. Має 18 читальних зал на 1460 читачьких місць. Лише з 16 років та за наявності картки-ідентифікатора можна отримати доступ до читальних зал та колекцій. Користуватися книжками й іншими матеріалами можна лише в приміщенні бібліотеки. Брати книжки додому мають право виключно члени парламенту США, представники уряду, члени Вищого суду США, а також їх офіційні помічники.

(На екрані слайд 10).

Британська бібліотека — національна бібліотека Великої Британії, заснована як частина Британського музею 1753 р. відокремилася у 1973 р., розташована у Лондоні. Кількість книг – 29 млн. Загальна площа бібліотеки - понад 112 тис. м². Будівля налічує 14 поверхів, 5 з яких знаходяться під землею. Британська бібліотека обслуговує бізнес і промисловість,

дослідників, науковців та студентів у Великобританії і по всьому світу. Щодня бібліотеку відвідують понад 16 000 осіб.

(На екрані слайд 11).

Національна бібліотека Німеччини — центральне сховище друку та національний бібліографічний центр Федеративної Республіки Німеччини. Була заснована 1990 р. та складається з 3-х самостійних книгосховищ: у Берліні, Лейпцигу та Франкфурті-на-Майні. Фонди мають понад 26 млн. книг.

(На екрані слайд 12).

Національна бібліотека Канади виникла як законодавча бібліотека Верхньої та Нижньої палат парламенту і була відкрита у 1953 р., розташована в Оттаві. Фонди складають понад 20 млн. одиниць зберігання. Комплекс будівель бібліотеки у стилі високої вікторіанської неоготики — найкрасивіший урядовий комплекс у світі, внесений до списку історичної спадщини.

(На екрані слайд 13).

Бібліотека Гарвардського університету об'єднує близько 90 бібліотек із обсягом фондів більше 17 млн. томів. Вона є найстарішою системою бібліотек у Сполучених Штатах Америки, а також найбільшою академічною бібліотечною системою у світі. Заснована у 1638 р. Доступ до неї суворо обмежений. Якщо ви не належите до числа учнів Гарварду або персоналу університету, ви зможете працювати з архівом бібліотеки тільки через Інтернет.

III зупинка. 5 найбільших бібліотек України

Ми з вами відвідали 5 найбільших бібліотек світу. А тепер давайте дізнаємося про 5 найбільших бібліотек України, серед яких і Національна бібліотека України ім. Вернадського.

(На екрані слайд 14).

Це головний науково-інформаційний центр України. Вона була заснована у 1918 р. Бібліотечні фонди становлять понад 15 млн. книжок. Національна бібліотека здійснює книгообмін з 80 країнами світу та з 1,5 тис. наукових установ. У місцевих архівах зберігається найбільша унікальна колекція слов'янської писемності та єврейського фольклору. З 1964 р. з ініціативи ООН Національна бібліотека є зберігачем документів і матеріалів ООН в Україні англійською мовою.

(На екрані слайд 15).

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г.Короленка — друга найбільша бібліотека України (7 млн. книг). Створена у 1886 р. До послуг читачів 13 читальних залів.

(На екрані слайд 16).

Національна парламентська бібліотека України – провідний державний культурний, освітній, науково-інформаційний заклад, що бере участь у розробленні та реалізації державної політики в галузі бібліотечної справи, книгосховище загальнодержавного значення. Заснована у 1866 р. Розміри фондів — близько 4 млн. одиниць.

(На екрані слайд 17).

Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» — навчально-допоміжний, інформаційний, науковий, культурно-освітній структурний підрозділ «Києво-Могилянської академії». Загальний фонд складає понад 1 млн. томів. Заснована у 1615 р.

(На екрані слайд 18).

Державна науково-технічна бібліотека України – Всеукраїнська бібліотека загальнодержавного значення. На сьогоднішній день є комплексним бібліотечно-інформаційним, культурно-просвітницьким, науково-методичним та репродукційно-видавничим центром, що сприяє розвитку науково-технічної сфери держави. Нараховує більше 1 млн. науково-технічних джерел інформації. Заснована у 1935 р.

IV зупинка. 5 найсучасніших бібліотек світу

(На екрані слайд 19).

І остання наша зупинка – «5 найсучасніших бібліотек світу». Вони використовують високотехнологічні компоненти та системи: від механізмів та стелажів до автоматизованих комп’ютерних систем пошуку та доставки книжок із надр бібліотеки до читача. Це тисячі «поверхів» із книжками, десятки «станцій» та конвеєрних смуг для доставки та вивантаження книжок, роботи, які підвозять та відвозять книжки. Вся ця технологічна краса – не просто «іграшка», а обґрунтоване вирішення проблеми каталогізації та швидкого пошуку потрібних книг у бібліотеках, де зберігаються одночасно тисячі й десятки унікальних газет, журналів та книг. Пошук «вручну» в подібних архівах тривав би днями й тижнями. Роботи вирішують це завдання за лічені хвилини.

(На екрані слайд 20).

У Сінгапурі знаходиться громадська бібліотека Бішан. Бібліотека виглядає стильно і сучасно не тільки зовні, але і всередині. Там є спеціально відведені місця для обговорення думок з приводу тієї чи іншої прочитаної книги. Приміщення ці оброблені барвистими яскравими кольоровими скельцями, які створюють приємну атмосферу і змушують внутрішнє оздоблення світитися всіма барвами веселки.

(На екрані слайд 21).

У Штутгарті діє новітній сучасний медіацентр - бібліотека Штутгарт-Сіті. Центральне сховище бібліотеки являє собою монолітний куб з 2 підземними та 9 надземними поверхами. Книги зберігаються уздовж стін, а кожний поверх присвячений певній темі: музика, всесвіт, діти і т.д. Бібліотека Штутгарта була побудована у 2011 р. за проектом корейського архітектора, а на її будівництво було витрачено понад 80 млн. євро!

(На екрані слайд 22).

Бібліотека університету Чикаго, створена 2011 р., могла би бути офлайн-зразком для бібліотеки Google. Надземна частина, включаючи читальний зал на 180 місць, накрита ефектним скляним куполом, конструкція якого створена зі сталевих трубок діаметром 15 см, що утворюють решітку. Скляні панелі напівпрозорі та відбивають до 75% сонячного тепла, що скорочує витрати на охолодження приміщення. А під землею на 5 поверхах обладнане сучасне сховище на 3,5 млн. книг, де постійно рухаються 5 роботів, підключених до єдиної системи. Кожен екземпляр книги забезпечений штрих-кодом, що містить всю інформацію про видання. Відвідувачі роблять замовлення через комп'ютер нагорі, а електронний «бібліотекар» передає інформацію в підземне сховище, звідки роботизована техніка доставляє фізичний екземпляр книги читачеві протягом декількох хвилин або виводить текст з оцифрованого видання на екран монітора. Одне замовлення виконується протягом 4-5 хвилин.

(На екрані слайд 23).

Національна бібліотека імені Ференца Сечені розташована у Будапешті, Угорщина. Систему, що використовується у цій бібліотеці, називають «американськими гірками для книжок». Ця система виконує щодоби 350 читачьких запитів. Максимальна вага книг – 6-7 кг, загальний шлях складає 6 км із 40 станціями для завантаження-вивантаження книжок. 50 візків із магнітними перемикачами та електричними двигунами проводять свої «рейси», кожен із яких триває до 15 хв. 45 панелей керування стежать за дотриманням порядку.

(На екрані слайд 24).

Бібліотека Університету Північної Кароліни використовує «зелені» технології та спеціалізовану систему «Букбот», здатну обслуговувати до 2 млн. книжок. Для цього 15-метровий робот сканує, присвоює штрих-коди та сортує книжки поміж 18 тис. ящиків. Люди не мають доступу у сховище. Онлайн-каталог та робот дають змогу опрацювати будь-

яке книжкове замовлення протягом 5 хв. Готове замовлення передається в центр видачі книжок або в читальні зали бібліотеки.

(На екрані слайд 25).

III. Виступи учнів.

(Учні виходять з книгами та підготовленими повідомленнями).

IV. Анкетування.

Дякую за виступи. Було дуже цікаво дізнатися про ваші родинні бібліотеки, улюблені книжки.

А наостанок пропоную вам невеличке читацьке анкетування, за результатами якого на наступний раз я підготую презентацію з вашими вподобаннями.

(Бібліотекар роздає анкети).

V. Підсумок уроку.

– Чи сподобався вам наш сьогоднішній урок?

Дякую всім за роботу. До нових зустрічей у бібліотеці.

Чилібійська Євдокія,

Баннівський ліцей

Василівської сільської ради

Болградського району

Одеської області

КРУГЛИЙ СТІЛ «КНИГА МУДРИЙ ДРУГ І ПОРАДНИК»

Мета: закріпити знання дітей про історію виникнення книги, як слід поводитися з книгою. Розвивати інтерес до художньої літератури і реставрування книг, удосконалювати усне мовлення. З'ясувати, чи уважно діти слухають і читають казки, а також як казка впливає на розширення світогляду. Активізувати розумову діяльність шляхом використання пошукових запитань, розвивати мовлення, кмітливість. Виховувати любов до книги, потребу в читанні, культуру читання, прищеплювати знання та вміння бережливого поводження з нею.

I. Вступна частина

1. Відгадайте загадку

Бачить – не бачить, чути – не чує

Мовчки говорить, дуже мудрує.

Часом захоче, правди навчає,

Часом регоче, всіх звеселяє.

Хто ж то така, в світі щаслива,
Мудра, правдива і жартівлива? (Книга)

- Отже, сьогодні ми поговоримо про книгу в нашому житті.
- Продовж речення: Книга в моєму житті...
- Чому книгу називаємо другом?

Бібліотекар:

- Безмежна сила книги. Без неї людина сліпа. З дитячих літ книжка допомагає зрозуміти світ, що нас оточує. Розповідає нам про історію рідного краю, звичаї, традиції.. Книга – мудрий друг і порадник, не вміючи говорити, вона розповідає нам про пригоди і подорожі, про чудеса, про навколишній світ. В ній зібрана мудрість усього людства, яка передавалася із покоління в покоління і дійшла до наших днів.

II. Історія виникнення книги

Бібліотекар: Щодня ми маємо справу з книгою в школі та вдома. А чи думали ви над тим, якою ж була та найперша книга? (Див. презентацію «Історія виникнення книги»)

- Книги бувають різні - книги гіганти, словники, довідники, енциклопедії, книги - малюнки. (*Демонстрація книжок*)

Підручник.

Я – Підручник, ваш перший помічник і порадник на кожний день. Молодший мій брат Буквар навчив вас читати і передав мені естафету.

Художня книжка.

Я – Художня книжка. Така красуня. Вся в малюнках і така цікава. Влаштовую зустрічі з казковими героями, подорожі у світ прекрасного і цікавого.

Словник. Я – Словник, збірник слів в алфавітному порядку з поясненням, тлумаченням або перекладом іншою мовою. Ми ще з вами попрацюємо!

Довідник. Я – Довідник, для вас чудовий помічник. Я дам вам короткі відомості з певних питань.

Цікаві повідомлення дітей (кожної групи)

1. Найбільша у світі книга знаходиться у Державній бібліотеці в Німеччині. За “ Книгою рекордів Гіннеса “ – це гігантський атлас вагою 120 кг. Виданий він у 1661 році і має розмір 170 x 110 см.

2. Абсолютний рекорд по мікровиданнях (маленька книжка) належить також німецьким майстрам. Вони створили книжку форматом трохи більше ніж 2 мм.

3. Перлиною слов'янської поліграфії вважається байки Крилова, надруковані 130 років тому. Ця книга трохи більша за звичайну марку.

5. Найменша книжка у світі, «Кобзар» Тараса Шевченка, виготовлена відомим українським майстром мікрмініатюр Миколою Сядристим. Площа її обкладинки – всього 0,6 квадратного міліметра. Тобто, у маковому зернятку може вміститися три такі книжечки. Незважаючи на мікроскопічну величину, на сторінках «Кобзаря», ніде не порушене розміщення віршів, немає жодного перенесення рядка. У книжці – 12 сторінок, на кожній – 8 віршованих рядків.

Виставка «Книжкова лікарня»

Інсценівка (за сценою – стогін, заходить, шкутильгаючи, «книжка»).

Книга. Ой-ой-ой! Немаю сили бо на мене наступили.....

Королева Книг. Що трапилось, Книжечка? Хто тебе образив?

Книга. Ой, я втекла від дівчинки, яка мене біла і зовсім не берегла. (забігає дівчинка).

Дівчинка. Ось де ти! Книжечко, моя дорогоцінна! Я тебе шукаю скрізь, а ти тут. Я тобі нічого поганого не зробила, тільки вдарила кілька разів свого сусіда по парті та вчора забула тебе у дворі. А вночі пішов дощ. Ранком я пішла тебе шукати, а ти ось де!

Книжка. Королево, я не хочу повертатись до цього дівчиська. Заберіть мене до себе у бібліотеку.

Королева Книг. Добре, ми тебе вилікуємо у книжковій лікарні і читатимуть

тебе добрі дітки, які не залишатимуть тебе під дощем.

Дівчинка. А я залишатимусь без книжки? Я ж її дуже, дуже люблю!

Королева Книг. Ну, якщо любиш, то перш за все вилікуєш її (на сцену виходить Книжковий лікар)

Книжковий лікар. В книжковій лікарні, у новім будинку

Я щодня працюю не одну годинку,

Хто навчитись хоче книжку лікувати,

Приходьте, будь ласка, буду вас навчати.

Королева Книг. Забирайте, лікарю, книжку до лікарні, а дівчинка нехай прочитає і запам'ятає правила поведження з книгою (вручає правила).

Дівчинка.

1. Беріть книги чистими руками.

2. Не перегинайте книжки, від цього випадають сторінки.

3. Не кладіть до книжки олівців та інших предметів, від цього вона рветься.

4. Не загинайте сторінки, користуйтеся закладками.
 5. Не читайте книги під час вживання їжі.
 6. Щоб книга або підручник довше служили вам, обгорніть їх.
- Королева Книг.** Чи запам'ятали ці правила, діти? А ти, дівчинко?

Дівчинка. Я все зрозуміла, обов'язково виправлюсь.

Книжка всім знання дає, в кожній щось цікаве є

То ж на книжці не малюй, та не рви її, не псуй.

Завдання:

1. Ти взяв у товариша книгу і випадково забруднив її. Як ти вчиниш?
2. Коли потрібно повертати книгу у бібліотеку?
3. Що потрібно зробити, якщо ти отримав у бібліотеці трохи порвану книгу?
4. Твій друг написав олівцем відповіді до прикладів у підручнику з математики. Твої дії?.

Бібліотекар:

• Книги 21 століття. В наш час знайшли заміну навіть паперу. Бо яким би зручним він не був, а кількість інформації, яку потрібно записувати і зберігати, стрімко зростає. Навіть найбільші у світі бібліотеки мають обмежену площу для зберігання книг. І що ж у такому випадку робити? Вихід знайшли завдяки новітнім технологіям – книги на електронних носіях.

Електронна книга, еКнига (англ. e-book, e-text) — версія книги в електронному (цифровому) вигляді. Такі книжки можна читати за допомогою комп'ютерів, мобільних телефонів чи спеціалізованих пристроїв.

Бібліотека

Бібліоте́ка чи книгозбі́рня, заст. вівлюфіка (грец. βιβλιοθήκη, від βιβλιον — «книжка» і θηκη — «сховище», «скриня») Це її називають книго тека, букво збір, палацкниг. З кожним днем бібліотеки удосконалюються, зараз ми подивимося відео про незвичайні бібліотеки. А ви придумайте свою оригінальну

Вікторина

1. Дерево - не дерево, а листки має. (*Книга*)
2. Заклад, у якому зберігаються та видаються для тимчасового користування книги. (*Бібліотека*)
3. Де створюються книги? (*У друкарні*)
4. Хто ілюструє, оформляє книги? (*Художники-ілюстратори*)

5. Словники, в яких пояснюється написання слів? (*Орфографічні*)
6. Як називають людину, яка працює в бібліотеці? (*Бібліотекар*)
7. Як називається бібліотека, яку збирають удома? (*Домашня*)
8. Хто автор казки «Рукавичка»? (*Народ*)
9. Картка, у яку записуються дані читача і ведеться облік книг. (*Формуляр*)
10. Людина, яка відвідує бібліотеку? (*Читач*)
11. Бібліотека, яка обслуговує вчителів і учнів? (*Шкільна*)
12. Книги, у яких є автор? (*Авторські*)
13. Як називаються книги, за якими учні вивчають навчальний предмет? (*Підручники*)
14. Магазин, у якому можна придбати книги. (*Книжковий*)
15. Що зберігається у шкільній бібліотеці? (*Підручники, Книги, газети, журнали, довідники*)

Конкурс “Склади казку сам”.

(Кожній команді дається завдання. Скласти казку, доповнюючи текст словами з трьох букв)

“ Жив був (**дід**). У нього болів (**зуб**). Зайшов він у (**дім**). Хотів з’їсти (**сир**). Раптом прилетіла (**оса**). Вона вкусила діда за (**ніс**). Потім хотіла скуштувати (**мед**). Але побачила, що там сидить (**жук**). Старенький зі злості копнув ногою (**м’яч**). Він потрапив жукові у (**око**). Жук образився і полетів у (**ліс**). От і казочці кінець, а хто її складав, той молодець.

Створення ланцюга дружби з книгою.

Шановні учні, замисліться, яке місце у нашому житті займає гарна книжка. Вона завжди веде нас за собою. І так буде постійно: подорослішаєте, а з вами назавжди залишаться ваші друзі – улюблених книг, які надихають жити, вчать бути мудрими, добрими, справедливими. Читайте, читайте й читайте! Хай не буде у вас жодного дня, щоб ви не прочитали бодай однієї сторінки з нової книги.

